

81.129

OSZK

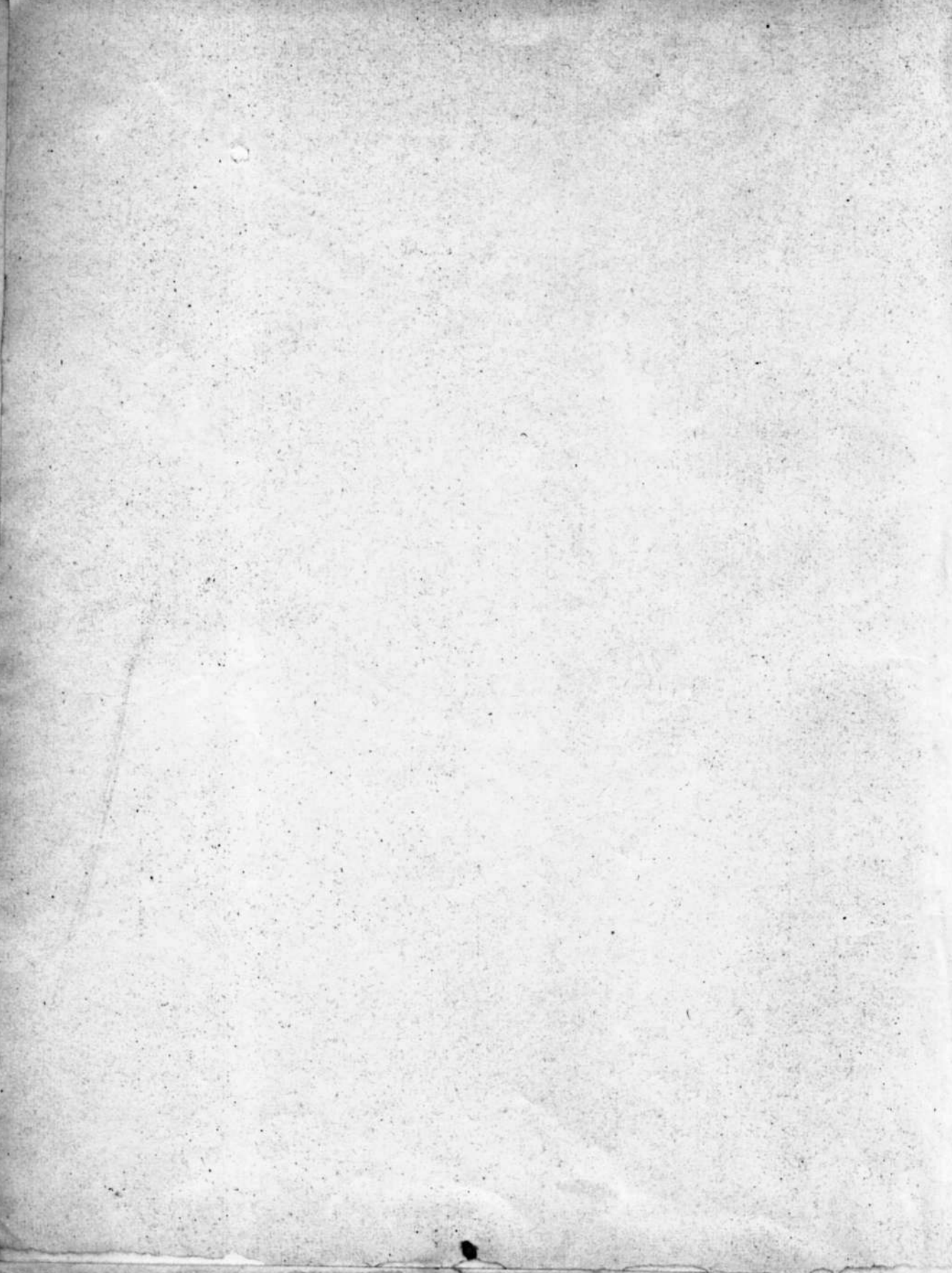
SINGER ÉS WOLFNER
IRODALMI INTÉZET RT.
KIADÁSA

Magyar
utazás

NAGY ENDRE
könyvtár

300-

MACKÓ ÚR UTAZÁSAI

MACKÓ ÚR A BAKONYBAN * MACKÓ ÚR AZ ALFÖLDÖN
MACKÓ ÚR A TENGEREN

IRTA

SEBŐK ZSIGMOND

MÜHLBECK KÁROLY RAJZAIVAL

HETEDIK KIADÁS

SINGER ÉS WOLFNER
IRODALMI INTÉZET RT. KIADÁSA
BUDAPEST

Fenntartunk minden jogot.

(R
2)

81/29

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR	
B	8049/1983
LELTÁRI SZÁM	

Pesti Lloyd Társulat-nyomdája, Budapest.

Mackó úr a Bakonyban.

Mackó tekintetes úr levelet kapott hazulról. A borítékra számos poca közt ez volt írva:

Adassék e Levéll mackó Muki Urnakk Rokonisze retettel.

— Ejha, — gondolta magában Mackó úr — valamelyik kis lusta Mackó öcsém vagy Mackó húgom írhatta ezt, aki szekundát kapott a helyesírásból az iskolában! Hja, a helyesírásban nagyon hátul kullog a nemes család.

A levelet idősb Mackó Muki úr diktálta a Mackó-kisasszonynak. A bácsi arra kérte ifjabb Mackó urat, az ő szeretett tányértalpu unoka-öccsét, hogy menjen el kedves fiának, Mackó Mónikának a lakodalmára. A menyasszony Cammogó szomszéd bájos és művelt Dorka leánya, heted-hét vadonban híres szépség. Mackó urat a kedves bácsi ott fogja várni kocsival a bakonyi erdő szélén, azon a helyen, ahol a megboldogult nagy-papájuk egyszer leütött egy lovat.

— Ezt már szeretem — mondotta magában Mackó úr. — Ide már elmegyünk. Hej, de jól kitáncolom magamat a Mónika öcsém lakodalmán! Pista!

Ezt az utóbbi nevet már bömbölve kiáltotta a tekintetes úr.
Pista abban a percben megjelent. Összecsapta a sarkantyús csizmáját.
— Parancs!

— Mondd meg Jánosnak, hogy fogjon be, a cselédeknek pedig add tudtukra, hogy elutazom.

— Budapestre? — kérdezte a Pista inas és hirtelen a szájára tette a kezét, hogy a mosolygását elrejtse.

— Semmi közöd hozzá! — kiáltott vérvörös arccal Mackó úr, mert eszébe jutott számos budapesti fölsülése. — Tedd, amit parancsoltam.

— Igenis, instálom alássan.

Pista sarkon fordult és a konyhában csaknem feldöntötte a Jutka szakácsnét, aki éppen gombócot gyúrt Mackó úrnak. A gombóc mind a földre hullott.

Jutka néni nagy haragra lobbant. Kezébe kapta a főzőkanalat.

— Hej, mindjárt végigsimogatom én a kend hátát, — kiáltotta. — Oda a sok drágalátos gombóc! Hát már most mit főzök ebédre a tekintetes úrnak?

— Kell is annak a maga ebédje! — felelte Pista.

— Miért ne kellene?

— Mert elutazik.

Jutka szava elállott.

— El—u—ta—zik? — dadogta.

— Utazik bizony, azt üzeni, hogy csomagoljuk össze a holmiját, a János kocsis pedig fogjon be.

— De hová utazik?

— Hát Budapestre. Hiszen mindig oda utazik a tekintetes úr.

A Jutka szakácsné elnevette magát.

— Budapestre? — kiáltotta. — Hát nem volt elég a tekintetes úrnak a sok budapesti multság, amikor mindig oly soványan jött haza? Jaj, jaj, valamennyi bordája meglátszott!

János fejét rázva ment befogni a kocsiba. De amint tudjuk, Mackó úr ezúttal nem Budapestre készült, hanem a Bakonyba, Mackó Mónika úrfi és Cammogó Dorka kisasszony menyegzőjére.

Nemsokára megtudták, hogy Mackó úrnak eszeágában sincs Budapestre menni, hanem lagzira készül. Erre aztán lett nagy készülődés, mindenki akart valamit küldeni a mátka-párnak. A méhek pompás mézet hoztak és a kis szorgos munkások felügyelője, a Mackó úr első és második utazásából ismeretes öreg béres, így szólt (de előbb levette a kalapját tisztességgel):

— Csés jó reggelt kívánunk a tekintetes úrnak, mind közönségesen!

— Adjon Isten, kedves szolgám, mi jót hozott kegyelmed? — kérdezte Mackó úr, akit éppen borotvált az udvari borbély. Hja, a lakodalomra nem lehet csak úgy morcos ábrázattal menni!

Az öreg méh ezt zümmögte:

— Hallottuk hogy lakodalomba tetszik menni, hoztunk hát a szép menyasszonynak egy kis friss, jószagú mézecskekét, ha ugyan meg nem veti.

— Köszönöm, hűséges szolgálaim, a mézet, — mondotta Mackó úr nekik —, majd megőrül annak Cammogó szomszéd kedves menyasszony lánya! Hogy kegyeskedik-e megenni? Meghiszem azt, és meg is fogja nyalni utána mind a két kezét... azaz bocsánat, mind a négy tányértalpát!

A méhek elbúcsúztak. Mackó is elkészült az útra. Bevitték az úti párnát, hogy a drága fejét legyen mire rátenni, amikor aludni akar a vonaton. A táskájába tették a fekete selyem úti sipkáját, hogy meg ne hűtse a buksiját; azután az úti pokrócot, hogy legyen mivel betakarni gyöngelábát, térdét. Néhány budapesti lapot is dugtak a zsebébe, hogy ha unatkozik a vonaton, egy kicsit olvasgathasson. A tekintetes úr a legszebb ruháját öltötte föl és virágbokrétát is vitt, hogy a bájos menyasszonynak kedveskedjék vele.

Sietnie kellett, mert a vonat nem várakozik még az olyan vitézlő nagy úrra sem, mint amilyen Mackó tekintetes úr. Ezt már tudta Mackó úr tapasztalásból. Azért hát hamarosan a kocsin termett. János bátya a lovak közé csapott és a kocsi repült országúton, kerékvágáson, dímben-

dombon, hegyen-völgyön a vasúti állomás felé. Oda megérkezvén, Mackó úr jegyet kért a vasúti pénztárnál.

— Hová tetszik? — kérdezte a pénztáros.

— A bakonyi erdő szélére.

— Melyik állomáshelyre?

— Arra a helyre, ahol a boldogult kedves nagyapa leütött egy lovat. A pénztáros kiejtette a kezéből a jegyeket.

— Egy lovat? — kérdezte bámulva.

— Igen, a főerdész úr szürke háttal paripáját. Pedig a főerdész úr is rajta ült.

— Jó kedve lehetett az öreg úrnak!

— Meghiszem azt! — dörögte büszkén Mackó tekintetes úr. — Hála Istennek, az egész családnak gyöngyöm, gyöngyöm, gyöngyvirág kedve van. De hát kérem a jegyet!

— A Bakony-erdő szélén nem áll meg a vonat, oda nem adhatok jegyet.

Mackó úr megvakarta a füle tövét.

— Tyűh teringette! — mormogta, — Pedig ott vár a bátyám a kocsival.

— Mindegy, a vonat nem megy a kocsihoz, hanem a kocsit menjen a vonathoz.

Ezt belátta Mackó úr is és a bakonyi erdőhöz legközelebb eső állomásra váltott jegyet. Muki bátyjának pedig sürgönyözött, hogy a kocsit az állomásra küldje, sejtven, hogy a bátya nem mer a pályaházig menni.

A vonat csakhamar megérkezett és Mackó úr beszállott. A kocsiban csak egy úr volt, az is aludt, a kalapját az arcába húzva.

— Unalmas lesz az utazás, — gondolta Mackó úr. — Legjobb lesz, ha én is kényelembe helyezem magamat.

A selyem úti sipkát a fejére tette, a párnát a feje alá helyezte, és maga végignyújtózott a négy ülésen. Aztán kihúzta a zsebéből az ujságlapot és belenézett.

— Brr, budapesti ujság! — dörmögte. — Megint eszembe juttatja a harmadévi mulatságot, a gaz Róka Miskát, a törvénytörést, a börtönt. Nem kell.

Kidobta az ujságot az ablakon.

— Aludjunk, Muki cimborá! — szólt maga magához. — Legalább jól kialusszuk magunkat, pajti az úton.

Lehúzta csizmáját, hogy kényelmesebben heverésszen; betakarta az úti pokróccal a gyöngye lábát, térdét, azután behúnyta a szemét és csakhamar versenyt muzsikált a vonattal. A vonat zakatolt és futott, Mackó úr hortyogott és álmodozott.

Azt álmodta, hogy Mónika öccse lakodalmán a menyasszony táncát járja a bájos és művelt Cammogó Dorkával. Aki látja, az mind azt mondja:

— Meglátszik, hogy ez a híres tányértalpu ugri-bugri lovag, aki a budapesti cirkuszban táncolt valaha!

Jól mulatott, hetykén táncolt álmában a kedves Cammogó Dorkával Mackó úr; pedig ha tudta volna, mi készül ezalatt ellene, nem aludt volna olyan nyugodtan, nem álmodozott volna olyan édesdeden.

Az történt, hogy a másik alvó utas megmozdult a helyén és kidugta a fejét a kalapja alól. Egy vörös, sunyi arc bújt ki onnan és szimatolva szétnézett.

A vörös ravasz fej tulajdonosa nem volt más, mint Róka Mihály úr, akivel annyi baja volt Mackó úrnak második utazásakor.

— Még egy vonat zakatol itt mellettem? — kérdezte magában Róka Mihály úr. Aztán meglátva az alvó tekintetes urat, így szólt:

— A, nini, nem vonat zakatol, hanem az utitársam hortyog.

Róka Mihály úr kelletlenül forgolódott. A Róka uraknak és úrhöl-

gyeknek tudvalevőleg finom a szaglásuk, hát Róka Mihály koma is azonnal észrevette, hogy ellenséget jelent a rossz szag.

— Ni, az én neveletlen útitársam levetette a csizmáját és mezítláb alszik.

Az útitárs siphája alá nézett és ravasz ábrázata még ravaszabbá vált:

— Hiszen ez a Mackó Muki, az én egykori útitársam. No megállj Mackó Muki, majd adok én neked egy kis leckét azért, hogy leveded a csizmadat, amikor olyan úr utazik veled, mint magam, la!

Gyorsan fölkapta a Mackó úr csizmáját és kihajította az ablakon. A legközelebbi állomáson pedig maga is csaknem oly gyorsan kiszállt, mint a csizma. Az ármányos az egész úton kacagott, még akkor is csupa hehehe és hahaha volt, amikor megérkezett a lyukába (a Róka urak tudniillik lyukban laknak!). Róka Mihályné őnagysága váltig kérdezte, min kacag olyan jóízűen, de drágalátos férje ura a nagy kacagástól nem tudta elmondani három teljes napig.

Mackó úr gyanútlanul aludt a vasúti kocsiban, a lágy párnán, a selyemsiphával a kényes fején, a meleg takaróval a gyenge lábán, térdén.

Egyszerre azt hallja:

— Kiszállni!

Mackó úr fölugrott és kitekintett az ablakon. Hát feléje integet a Bakony, ismerősen köszöntget az erdő minden fája.

Megérkezett.

Kapja hirtelen a podgyászát, a virágbokrétát, fejébe csapja a fényes köcsöggkalapot, aztán föl akarja rántani a csizmáját, — de nem találja sehol. A csizmapár eltűnt.

— Kiszállni, mindjárt indul a vonat! — kiáltotta feléje a kalauz.

Mit volt mit tenni, Mackó úr kénytelen volt az elegáns úri ruhában, a fényes köcsöggkalappal a fején, a virágbokrétával a mancsában, de mezítláb, csizma nélkül kiszállni.

Restelkedett is eleget a bácsi. Majd kiégett a szeme szégyenletében, amikor végig kellett mennie a pályaudvaron a mosolygó utasok közt. Hogy a baj teljes legyen, megszólalt mögötte egy ismerős hang:

— Jó napot, Mackó úr! Hová ilyen pucéran? Vagy talán ez a legújabb budapesti divat?

Mackó úr megfordult: Cicke pajti állott mögötte, aki a gazdájával vadászni ment a vidékre.

— Szfveskedjék tágítani innen, Cicke uram, mert jó kedvemben vagyok! — morogta a fogai közt Mackó úr.

A kutya kacagott, és alighanem pórul jár, ha a gazdája nem füttyent. Így Cicke egy iramodással a vadásznál termett.

Egyszerre dörögő, fojtott hangot hall Mackó úr:

— Öcskös! Muki! Ide, ide!

Egy bokor mögött ott állott idős Mackó Muki. A bokor egészen elrejtette.

Mackó úr odarohant és a nagybácsi nyakába borult. El volt érzékenyülve. Ez aztán a rokon szeretet! Még a vadász golyója sem riasztotta vissza a bácsikát attól, hogy elébe jöjjön a vasúthoz.

— Szervusz, Muki, Isten hozott! — kiáltotta idős Mackó úr, jól megropogtatva öccse csontjait ölelésével. — No csak szaporán, föl a kocsira, a nénéd ebédre vár. Majd az úton beszélgetünk. Hol a csomagod?

Ezzel gyöngéden elvette öccsétől a táskát s maga vitte a kocsira.

Beleültek a kocsiba, amely egy erdei ösvényre kanyarodott.

— Így ni, — szólott idős Mackó úr —, most hadd nézzelek meg, fiú! No, meg kell adni, finom gavallér lett belőled. Hát a csizmádat hol hagytad?

Mackó úr kínosan feszengett a helyén.

— Valami léhűtő ellopta a vonaton, amíg aludtam.

— Ej, ej, — sajnálkozott a bácsi. — De se baj, öcsém, majd kölcsönzők én neked egy párt a magaméból.

Az úton eldiskurálgattak. Mackó úr kérdezősködött a kedves nénikéről, meg a gyerekekről. A bácsi pedig ilyen feleleteket adott:

— Mi, az anyjukom? No, egy kicsit nyilallik az oldala, mert a minap egy pilulát vett be.

— Miféle pilulát?

— Ólomból valót, öcskés, mi csak ilyen pilulát eszünk! — kacagott a bácsi. — Egy vadász küldötte az anyjukom oldalába a puskájából.

— Szegény néni, ejnye, de sajnálom! — rázogatta a buksiját Mackó úr.

— Sohase sápiíts te azon! — mondotta az öreg. — Az anyjukom fölse vette azt a hitvány kis golyót. Azért csakúgy dagaszt kenyeret, mint eddig. Nem vagyunk ám mi afféle állatkerti Mackók, akik sírva fakadnak, ha szálka megy a talpukba.

Mackó úr kacagott s azt kérdezte:

— Hát a Zsuzsó húgom, hogy érzi magát?

— Köszönöm szíves kérdésedet, biceg.

— Miért?

— A minap mézért küldte az anyja erdőbe és a vadméhek megtámadták, amikor az odujukhoz mászott. A kis ügyetlen leesett a fáról és azonkívül a pofája megdagadt a méhszúrástól.

— Hát Mónika öcsém, a vőlegény, hogy éli világát?

— Annak kutya baja. Hopp, de megálljunk, — kiáltott egyszerre a bácsi —, itt a forrás, itatunk, aztán meg itt lakik Mormogó koma, ahhoz betérjünk! Talán nem hül el a leves addig odahaza.

Mormogó koma a barlangjában ült, pápaszem volt az orrán, egy mennykő nagy könyv előtte, abból olvasgatott nagy morogva mindenféle mormogó történetet.

— Csés jó napot, koma! — kiáltotta az öreg Mackó. — Dugja ki kelmed az orrát abból a könyvből, vendéget hoztam.

Erre a szóra Mormogó koma abba hagyta a mormogó történet mormogását és kidugta a fejét a könyvből.

— Hozta Isten nálam! — szólt. — Kihez van szerencsém?

— Mackó Muki vagyok, — mondotta Mackó úr, bemutatva magát és meghajolva.

— Tudja kelmed, az öcsém, a híres utazó Mackó-családból, — tette hozzá a bátya.

Mormogó koma elismerést mormogott az agyarái közt és bekiáltott a szalonba, akarom mondani a belső oduba.

— Hozzatok, legények, szaporán egy kis ham-hamot és egy kis tütüt!

A ham-ham-on Mormogó koma ennivalót, a tütü-n pedig innivalót értett.

Két medve-inas azonnal ott termett. Az egyik hozta a szalonnát, meg a cipót, a másik a szilvapálinkát. Egy tányér ízletes erdei szeder sem hiányzott. Egy kis asztalt az inasok kivittek a barlang elé, hatalmas bükkfa alá, a három tányértalpu úr az asztal köré telepedett. Az inasok öntöttek az üvegből a poharakba, az uraságok pedig koccintottak.

— Egészségedre, Mackó öcsém!

— Isten éltesse, Mormogó koma!

A szalonna pompásan ízlett, a cipó, a ripegős-ropogós, kitűnően.

— Mit olvasott kegyelmed abból a nagy könyvből, Mormogó koma?
— kérdezte Mackó bátya.

— A medvék történetét, — mormogta Mormogó koma. — Mackó bátya pedig odasugta öccsének:

— Nagy tudós, nagy bölcs az öreg, már egészen megkopaszodik a buksija a sok tudománytól.

— Hát aztán mit olvasott kegyelmed a medvetörténelemben? — kérdezte Mackó úr.

Mormogó koma elszomorodott.

— Sok bút, bánatot, — mondotta. — Leghíresebb hőseink orrába karikát fűznek az emberek és láncon vezetik faluról-falura, legnagyobb tudósaink talpából kocsonyát készítenek.

A tekintetes urak ezen nagyon elkéseredtek, lehorgasztották a fejüket.

Aztán megint koccintottak. Egyszerre durranás hallatszott.

— Löttek! — mormogta Mormogó koma.

Az urak fölugráltak és szétnéztek. Mormogó koma megigazította a pápaszemét az orrán és úgy nézett szét, azt kutatva, vajjon ki lőtt?

— Senkit sem látok, — szólt Mormogó koma.

— Pedig itt vadászhatik valaki a közelben, — vélte az öreg Mackó.

Amíg így tanakodnak, egyszerre szétválik a bozót és kilépett abból egy vadász, utána egy kutya. Mackó úr az utóbbira azonnal ráismert: Cicke pajti volt.

A vadász megdöbbenve állt meg helyén, és a puskát is kiejtette ijedtében a kezéből. Sokszor gondolta, hogy a dirmegő-dörmögő urakkal találkozni fog, de hogy egyszerre háromhoz lesz szerencséje, azt nem remélte. A foga vacogott az örömtől, hogy a Mackó urakkal az erdő közepén találkozhatott.

— Kit tetszik itt keresni, brum, brum, erre-arra fakalap- és vaslapát? — mormogta Mormogó koma.

— Én? Senkit, — dadogta a vadász.

— Én sem keresek senkit, — szűkölt Cicke pajti, erősen oldalogva.

— Hát a püska mire való?

— A püska? Ózre akartam löni vele.

— Igen, mi csak őzikékre, nyulacskákra vadászunk, — vakkantotta közbe Cicke vitéz.

Mormogó koma megcsattogtatta a fogát, csak úgy csörömpölt az orrán a pápaszem.

— Hátha mi most az urat kutyástól együtt, ham-ham, megkapjuk, megesszük?

A vadász nem várta meg, amíg Mormogó koma beváltja az ígétét, hanem megfordult és lélekszakadtan futott, amerre látott. Cicke vitéz utána. A Mackó urak kacagtak. Az ifjabb Mackó úr ezt mondotta:

— Hej, képzelem, hogy fog azért dicsekedni ez az úr, hogy milyen hősiezen viselte magát, mikor az erdőben három mackóval találkozott. Ismerem a fajtáját. Szinte kedvem lenne utána menni!

— Soh'se bántsd öcsém. — mondotta a bátya. — Ilyen vitézekkel mi itt naponta találkozunk. Aztán a lovak már ettek, ittak, sietnünk kell, mert igazán elhül a leves és megszid ám az anyjukom!

A mackó urak elbúcsúztak Mormogó komától, de előbb a bátya meghívta a lakodalomra a házigazdát. Mormogó koma megígérte, hogy ott lesz, elkísérte vendégeit a kocsihoz, aztán visszament a barlangjába, bele dugta az orrát a nagy könyvbe és nagy mormogva tovább betűzte a mormogó történetet.

Mackóné ténsasszony már háromszor is kiküldötte a Panni szolgálót az útfélre, hogy nézze meg, jönnek-e már az urak? Egyre sopánkodott:

— Jaj, elsül a pecsenye, jaj, megég a rétes, ha mindjárt itt nem lesznek! Kiég a szemem a szégyentől, ha a híres budapesti utazónak rossz ebédet adok! Mert annak kényes ám a gyomra! Az én uram bizonyosan minden percben leszáll a kocsiról szedrezni. Mert a szedernek nem tud ellentállni. Szaladj, Panni, nézz szét még egyszer, látszik-e már a kocsi?

Panni szétnézett és egyszer lelkendezve rohant vissza:

— Jönnek már! Itt a kocsi.

Pár perc múlva csakugyan berobogott a kocsi. Mackó úr leugrott róla, — de hogy el ne felejtsük, már volt a lábán csizma, mert Mormogó koma kölcsönzött neki egy párt.

— Csókolom a kacsóját, drága nénikém! — kiáltotta Mackó úr, megcsókolta a ténsasszony mancsát.

Mackóné megcsókolta az öccsét, aztán elérzékenyülten nézegette.

— Jaj, de megnőttél, jaj, de megszépültél, kedves öcsém, eszem a szentedet!

— A néni hízeleg, — szerénykedett Mackó úr.

— Egészen az apja! — kiáltott a néni, még egyszer végignézv a tekintetes úron.

— Igen, mindenki azt mondja, hogy hasonlítok a papához, — szólt Mackó úr.

— Pedig az legény volt ám a talpán! — mondotta a ténsasszony, aztán egyszerre fölszisszent: — Jaj, derekam!

Mackó úr most vette észre, hogy a nénike biceg. Eszébe jutott, hogy micsoda ólompilulát kapott az oldalába egy vadásztól.

E közben kijött az udvarba Zsuzsó is és szégyenkezve az anyja kötője mögé bújt.

— Ez itt, öcsém, Zsuzsika lányom, — szolt Mackó bátya. — Öleld meg, Zsuzsó, a bátyádat. Egy, kettő!

Zsuzsika megölelte Mackó urat, aki nem győzte dicsérni, hogy milyen takaros, módos és gyönyörű.

Mackóné közbeszólt anyai örömmel:

— Ugyan ne kényeztesd el, Muki, ezt a gyereket! Aztán most egy kicsit meg is van dagadva az arcoskája, megégette a sütővassal...

(Pedig mi tudjuk ám, hogy a vadnéhek szurkálták össze.)

— Ebédhez, asztalhoz! — kiáltotta az öreg Mackó. — Elhül a leves.

A vendég Mackó tekintetes úr udvariasan a háziasszonynak nyujtotta a karját és karonfogva vezette az asztalhoz. A ténsasszony bicegve ment az oldalán és sírt örömeiben, hogy az ő kedves Muki öccsét szerény asztalánál tisztelheti.

— Nagyon egyszerű ebédünk lesz, kedves öcsém, — mondogatta, — de tudod, mi szegény erdek nem úgy élünk, mint az állatkertiek! Tudom, téged, öcsém, Budapesten elkényeztettek.

Mackó úr a torkát köszörülte: hm, hm, hej! Mert amint tudjuk, ott gyakran fölkapott az álla.

Eközben megérkezett Mónika is, a vőlegény. Mackó úr minden jót, szerencsét kívánt a fiatal úrnak, ez pedig tüstént fölkerlte őt vőfélynék. Zsuzsó lesz a nyoszolyólány. Mackó úr mindjárt átadta Mónikának a mézet, amit a méhek küldöttek a menyasszony számára. Mónika oda volt örömeiben, s mi tűrés-tagadás, suttyomban menten bele is torkoskodott a mézbe.

Bevitték a levest. Mindenki asztalkendőt kötött a nyakába és hozzálátott a kanalazáshoz.

— Hiszen ez csigaleves, az én kedves étellem! — kiáltott Mackó úr. — Ilyen csigalevest Budapesten sem ettem!

Mackóné elpirult örömeiben erre a dicséretre. Budapesten sem evett Mackó úr ilyen csigalevest! A dicséret híre oly gyorsan szállott, mint a szél.

Erről beszéltek a konyhában, erről az erdőben és egy kis széncinke is azt csicseregte nagy csodálkozva két rigónak, hogy Mackó tekintetes úr, a híres utazó, Budapesten sem evett olyan csigalevest, mint itt.

A pecsenyénél megint fölkiáltott Mackó úr!

— Iszen ez báránypecsenye, az én kedves étellem! Oh, be kitűnő! Budapesten sem ettem ilyen jót.

Szállott a hír a konyhába, az erdőbe, a medvebarlangokba, bére-ormokra, szakadékokba:

— Mackó úr, a híres utas, Budapesten sem evett olyan jó pecsenyét, mint idősb Mackó Muki asztalánál!

Ebéd után az urak a szomszédos szobába mentek feketézni és csibukozni. Elbeszélgettek a gyümölcstermésről, a mézszüretéről, közben nagy füstkarikákat eregettek a levegőbe a csibukból.

Egyszerre kopogtak az ajtón és egy vendég nyitott be. Makrapipa volt a szájában, amelyet föltűnő nagy fogai közé szorított. A mancsában korbácsot szorongatott.

— Minden jót kívánok, — köszöntött be a jövevény.

Mackó bátya fölugrott:

— Hozta Isten, Fogas sógor! Úljön le nálunk. Asszony, — kiáltotta ki a gazda az ajtón, — gyorsan egy üveg bort és szódavizet!

Fogas sógor Mackó úr elé járult.

— Szervusz, Muki, nem ismeresz rám, úgy-e? — kérdezte tőle. Mackó úr végignézte, aztán buksijára csapott:

— De bizony ismerlek! Hiszen mi együtt jártunk a tánciskolába.

— Persze, hogy együtt jártunk oda. Hej, az volt ám a jó világ, de sok botot kaptunk a hátunkra, ha rosszul jártuk a táncot!

— Hát most, hogy szolgál sorod?

— Köszönöm szíves kérdéseted, most elég jól. Mézbiró vagyok a Mackó-birodalomban, rikszum, rekszum, nekem engedelmeskedik az egész Bakony! Én ítélem meg, hogy kié az odvas fa és kié a méz.

Másnap volt a lakodalom.

Díszes, válogatott társaság volt jelen. Az volt ám a lakodalmi menet! A Bakony minden urasága elment, ki négylovas batáron, ki kétlovas hinton. Az urak mind pompás díszruhában voltak, az asszonyságok és kisasszonyok selyemben, bársonyban. A lovak fején tarka kendő libeggett-lobogott.

Lovasbandérium ment elől, csupa nyalka lovag, akik lovagoltak már cirkuszban is. Némelyik fölállt a ló hátára és úgy táncolt rajta.

— Éljen, éljen! — kiáltotta az összegyülekezett dirmegő-dörmögő népség. — Jaj, be gyönyörű pár!

Az ifjú pár kocsija után következett Mackó tekintetes úr Zsuzsikával, a vőfély meg a nyoszolyólány.

— Itt megy a híres budapesti utas! — kiáltotta a nép. — Éljen a nevezetes ugri-bugri lovag!

— Köszönöm, jó nép, a szíves üdvözetet! — integetett a mancsával kegyesen Mackó úr.

A harmadik kocsiban Cammogó szomszéd ült. Cammogóné önnagyságával, az örömapa és az örömanya. Cammogó szomszéd kezében egy nagy kulacs volt s aki útjába került, odaadta neki, hogy igyék belőle az ifjú pár egészségére.

A negyedik kocsiban ült idősb Mackó Muki úr a ténsasszonnyal. Idősb Mackó úr pénzt dobált a nép közé, mert azt így kívánja az úri mód.

Azután egymásután következtek a kocsik a cifra násznéppel, az aranyruhás urakkal, a selyembe, bársonyba öltözött asszonyságokkal, kisasszonyokkal. Ott volt Mormogó koma, Fogas sógor, Kőrmös bácsi és a többi előkelőség. Három kocsin három cigánybanda muzsikált. A fiatalság egyre rikkantgatott:

— Ihaj, tyuhaj, éljen az ifjú pár!

A lakodalom Cammogó szomszéd úri házában volt, ahol gazdagon terített asztal várta a dirmegő-dörmögő, ugri-bugri, barnabundájú fényes násznépet. Hétféle volt csak a lé, hát a sok pecsenye, kürtös kalács, fánk, dió, mogyoró! El sem lehet mondani, mi minden inyes falat került az asztalra és az úri társaság fogára.

A harmadik fogásnál fölállott Mackó úr és torkát köszörülve, szót kért.

— Halljuk a szép szót! — kiáltotta a násznép.

— Uram, uram, Cammogó uram, kedves tányértalpú atyámfia, szál-

lok az úrhoz! — mondotta Mackó úr, poharát, mely tele volt piros borral, fölemelve.

— Állok elébe! — kiáltotta vissza Cammogó szomszéd.

— Régóta cammog a nemzetes Cammogó-familia, nem kevesebb ideje dörög a tekintetes Mackó-család, — mondotta Mackó úr, — de ilyen szép párt, amilyen az én kedves Mónika öcsém és Dorka hugom,

ritkán látott a két nemzetség. Sokat utaztam, voltam Budapesten, Ujpes-
ten, Bergengóciában és bátran mondhatom, hogy nem találkoztam még
ilyen megtermett, talpas vőlegénnyel és ilyen szépfogú és körmű meny-
asszonnyal. Emelem tehát poharamat a szépséges ifjú párra, a Cammogó
és Mackó-család reményeire és kívánom, hogy sohse szükölködjenek friss
mézben, gyümölcsben, pecsenyében, legyen mindig méhecske, aki helyet-
tük dolgozik és kert, ahonnan almát lehet szedni. Isten éltesse az ifjú
párt a medvekor legvégső határáig!

— Éljen az ifjú pár, éljen a dirmegő-dörögő szónok! — kiáltotta
a násznép.

Mindenki fölkelte helyéről és koccintott a megtermett talpas vőlegény-
nyel, a szépfogú és körmű piruló menyasszonnyal, nemkülönben a jeles
szónokkal. Körmös bátya ezt mondotta Mackó úrnak:

— Sokat isznak a bőrünkre, de ilyen szépen még soha, mint te az
ifjú páréra!

Aztán beszélgettek az urak. Fogas sógor ezt kérdezte:

— Hogy is volt az, mikor a Mackó ősapánk párbajt vívott Árpáddal, a magyarok fejedelmével?

— Ezt Mormogó koma tudná szépen elmondani, mert az mindig a könyvet bújja! — mondotta idősb Mackó úr.

— Halljuk Mormogó komát! — kiáltotta mindenki.

Mormogó koma fölállott, a pápaszemét föltolta a homlokára. Így jobban belelátott a pohárba.

— Tisztelt barnabundájú, jeleskörmű, kedves atyafiság! — kezdte. Engedjétek meg, hogy visszacammogjak az ezer év előtt való időkbe, amikor a méz édesebb és a só sósabb volt. Élt akkor egy híres, nevezetes mackó: Mackó Burumbu ősapánk. Ő volt a legnagyobb és legerősebb medve, amióta a világ áll. Amerre járt, rengett alatta a föld és ha egyet ordított, ijedten menekült mindenki messze földön. A pásztorok a hegyoldalakban sietve kioltották a tüzet és rémülten terelték a karámba a nyáját.

A hős Mackó Burumbu a fogával fákat szaggatott ki a földből és a körmével sziklákat tördösött le a bércreől.

Mikor a hajnali pirosságban megjelent egy kőszál tetején és rettenetes fejét megaranyozta a kelő nap sugara, maga volt a mesebeli medveóriások királya és mikor szörnyű hangjával leordított a völgybe, a fák koronája meghajolt előtte és a hegyek alázatosan visszamorogták a kiáltását. Ilyen hatalmas medve volt Mackó Burumbu ősapánk.

Ezen az országon akkor Zalán király uralkodott, akinek sok gyönyörű paripája volt. Burumbu ősapánk minden héten elragadta a király egy kedves lovát. Zalán király dúlt-fúlt haragjában és megesküdtött, hogy addig nem nyugszik, amíg vitéz ősapánkról le nem húzza a bundát és a kislánya nyoszolyája elé nem teszi szőnyegnek.

Lóra ültette legjobb leventéit, összehívatta leghíresebb vadászait és megindult velük a vadonba, hogy azt a bundát megszerezze. De az a bunda, kedves tányértalpú atyámfia, drága volt! Heteken, hónapokon át üldözte a király Burumbu ősapánkat; a vadon zengett a kürtszótól, a kopók csaholásától és a vadászok jelszavaitól. Néha tizen is megrohanták Burumbut, hús véreb is kapaszkodott a fülébe, az erdőből kopja- és nyílzápor repült feléje, de Burumbu ősapánk perc alatt szétmarcangolta a tíz vitézt, lerázta a füléről és összetiporta mind a hús ebet, aztán ügyet sem vetve a bőrébe fúrodott kopjára, nyílra, keresztültört a vadászseregen és elmenekült.

Egyszer elhallgatott a vadászsereg és elnémult az erdő. Burumbu ősapánk csodálkozott. Vajjon hova lettek a fényes vitézek? Hová a puzdrás

vadászok? Merre repül a Zalán király daliáinak suhogó nyíla és hol csillog kopjája? Burumbu ősapánk leereszkedett a sziklákra a bükkösbe, a bükkösből a síkságra és megtalálta, amit keresett. A fényes vitézek, a puzdrás vadászok ott feküdtek sorban a fűben, porosan véresen, ki buzogánnyal betört fejjel, ki nyíllal átfúrt mellel; a Zalán király daliáinak csillogó kopjája darabokra tördelve hevert a porban és suhogó nyíla a puzdrában száradt.

Burumbu ősapánk látta, hogy itt nagy fölfordulás történt. Visszacamogott az erdőbe és gondolkozott a történten. Eközben megéhezett. Kapta magát, mint rendesen, keresett egy juhnyáját, hogy abból elemelje a reggelit. Egy nyájhoz cammogott, egy gyönyörű kövér birkacsapathoz, mely ott legelészett a tisztáson. Burumbunak föltűnt, hogy ilyen formájú birkát még nem látott ezen a vidéken. Megfogta az egyik birka fülét. Egyszerre elébe toppan egy feketesípkás, nagybajszú, subás ember, fúrkósbottal a kezében és rákiált: Hé, adta csúf férgé, elereszd mindjárt a birkámat, mert az orrodra ütök! — Ezt mondotta az ember. Burumbu bámult. Sohasem látott ő ezen a tájékon ilyen külsejű juhászt, akinek ekkora bajsza lenne és akinek úgy villognának a szemei, aztán sohasem beszéltek vele ilyen gorombán. Féreg! Ő neki, a rettenetes Mackó Burumbunak azt meri mondani egy közönséges juhász, hogy féreg és hogy az orrára üt, holott ezelőtt, ha meglátta öt-hat juhász, annyifelé szaladt, ahány volt. No megállj, te nagybajszú, majd adok én neked! — mormogta szeretett ősapánk és előre rohanva, akkorát ordított, hogy az egész környék visszhangzott tőle. De a nagybajszú nem ijedt meg. Kopp! Két kézre fogta a fúrkósbottot és akkorát ütött vele Burumbu orrára, hogy a szeme szikrát hányt bele. Burumbu nagyot nyelt erre a kopp-ra és dörögte: Ej, a gurigáját, de jó fogása van a fickónak! Tüstént észrevette, hogy ezt a juhászt más bordában szőtték, mint a régieket és ennek az izmai acélosabbak a többinél. Az ám, szeretett kedves tányértalpu rokonság, másfajta juhász volt az, mert a magyarok közül való volt, akik akkor jöttek ide Ázsiából. Ők fektették le a fűbe Zalán király fényes vitézeit, ők festették sárgára, véresre puzdrás vadászeit.

Burumbu persze nem hátrált meg a nagybajszú előtt, hanem ráugrott és el akarta kapni a nyakát. Kopp, kopp! Egyszerre két akkora ütés érte Burumbu koponyáját, hogy csak annyit nyögött: makk! és szédülten lebukott a földre, a vér csak úgy patakzott a fejéből. Csak nagynehezen vonszolta vissza magát kedves ősapánk a vadonba, és három napig vizesborogatást rakott fejére. Elhatározta, hogy ezentúl óyatosabb lesz a nagybajszú jövevényekkel szemben.

Egy darabig csak kerülgette őket és leste a jó alkalmat, amikor a

kölcseönt visszaadhatja. De olyan különös volt most minden a környéken. A pásztortűzet másképpen rakták, mint azelőtt; az emberek a tűznél másféle nótákat énekeltek, harciasabbakat, szebbeket, mint azelőtt; és ha Burumbu fölment a kőszálra és lenézett a síkságra, sátrak fehérlettek rajta. Minden megváltozott. A nap forróbban sütött, a csillagok fényesebben ragyogtak.

Egyszer Burumbut vadászok zaja riasztotta föl. De most másképpen szólt a kürt, mint régen. Úgy bűgött, úgy harsogott, hogy megrázta az üldözött állat veséjét, átjárta minden csontját.

Micsoda vadászok voltak! Röptében lenyilazták a kőszáli sast és szerkercével széthasították a bölény fejét.

Burumbu hallotta a zajt, a vadászok lármáját és nagyot ordított haragjában: Majd meglátjuk hát, ki az úr a rengetegben! Elment ő maga, szembeszállni az ellenséggel. Amint a kőszálhoz ért, egy vitézt látott ott, aki kelevézre támaszkodva szemlélte a tájat. Hatalmas alak volt, valóságos óriás, a válla olyan, hogy sziklákat hengergethetett volna vele. Délceg termete csupa aranyba-ezüstbe volt öltözve, és úgy csillogott, ragyogott az alak ott a kőszálon, mint valami túlvilági tünemény. Villogó szeme büszkén nézett a messzeségbe és minél tovább nézte a tájat, komoly arca mindjobban földerült.

Tudjátok-e, kedves barnabundájú atyámfiai, ki volt az a vitéz? Árpád, a magyarok vezére, aki népével az országot meghódította. Mikor ősapánkat meglátta, leszállott a szikláról és elébe ment. Ha belefű abba az ezüst sípba, mely az oldalán csüngött, perc alatt száz vadász terem ott segítségére. De ő nem fűjt a sípba. Egyedül akart megküzdeni ellenfelé-

vel. Méltó ellenfelek voltak; az egyik a medvék királya, a másik a hősök fejedelme.

Mikor a fejedelmi vadász Burumbu ősapánk közelébe ért, ráhajította a kelevézt. Micsoda hajítás volt az! Mint mikor az ég villáma csap le! Nyakon érte ősapánkat. Más állatnak vége lett volna ettől, de ősapánk föl sem vette, hanem két lábára emelkedve átkarolta a vadászt, úgy, hogy az nem használhatta a bárdját, sem a vadászkesét. A fejedelem erre a jobbik vaskezeivel torakonragadta Burumbut, a másikkal a kését kereste, ősapánk pedig a vállába mélyesztette körmeit. Ez volt aztán az ölelés!

Sokáig tartott a halálos küzdelem, míg egyszer Burumbu fuldokolni kezdett, a vaskéz mind szorosabban fogta át a torkát, ereje fogyott, aztán egy hideg vas lassan átjárta a szívét. A hatalmas Mackó Burumbu, a medvék királya leroskadtt holtan a harasztra és rettenetes nagy testére a fejedelmi vadász diadalmasan rátette a lábát. Most már belefűjt a sípba Árpád és az előrohanó magyarok, mikor meglátták ősapánk óriási holttestét, fölverték a vadont diadalzajukkal. Éljen a fejedelem! — ezt kiáltották. A vadászok kürtje harsogott a vadonban, a Mackó-család pedig sirt barlangjában.

Oda volt a legerősebb, a leghatalmasabb, a legfélelmesebb mackó! Hej, micsoda diadalmenettel vitték a magyarok ősapánk holttestét táborukba, és ott mily harsonával fogadták! Bőréből a fejedelem kacagányt készített magának, és ezzel járt csatáról-csatára, győzelemről-győzelemre...

— Ez Burumbu ősapánk története, — fejezte be Mormogó koma elbeszélését.

A Mackó urak mind éljeneztek és tapsoltak, és azt morogták, hogy dejszen, nem hiába van a pápazsem Mormogó koma orrán, sok szépet kibetűz azon keresztül a könyvekből. Éltették a tudós komát és koccintottak az egészségére.

— Mondd csak, — fordult idősb Mackó úr, ifjabb Mackó úrhoz, — hogy hát te, Muki, nem utazol megint kicsit Budapestre?

— Nem megyek, — felelt Mackó úr.

— Miért is ne mehetnél el, öcskös? — faggatta tovább idősb Mackó úr.

— Azért, mert nem tudom, illik-e nekem oly gyakran elmennem a magyarok fővárosába, holott Árpád megölte ősapánkat, mikor a magyarok bejöttek?

Az ablakon át most egy csúfondáros hang bekiáltott:

— Nem azért, tányértalpu urak, hanem mert nagyon rossz az ellátás az állatkertben!

Mackó úr dühösen felugrott.

— Róka Mihály! — sziszegte. — Megint te vagy, átkozott Róka Miska! Fogjuk meg az imposztort, atyafiak!

A mackók az ablakhoz, ajtóhoz rohantak, de akkorra a ravasz Miskának csak hült helyét találták. Eltűnt a szemük elől.

— Ki az a Róka Mihály? — kérdezte a násznép, mikor visszatelepedt helyére.

— Az én ellenségem, — felelt Mackó úr, — aki haragszik rám, mert budapesti utam alatt gyakran rászedtem.

— Hahaha! — kacagott valaki megint az ablak alatt. Mackó úr úgy tett, mintha nem hallaná.

Most Mormogó koma vette át a szót.

— Elmehetsz bátran, Muki Budapestre, öcsém, mert a magyarok ellenségeink voltak ugyan, sokat verekedtünk velük, de lovagias ellenfelek voltak.

— Talán elmegyek, — dörmögte Mackó úr elgondolkozva, — majd clébb megkérdezem nagyapót, nagyanyót, a nagybajuszú bácsikát, a mosolygó kedves néniket, Lacit, Bercit, Mariskát, Katicát, meg a kis Gyuricát, urakat, úrfiakat, válogatott cigánygyerekeket, elmenjek-e Budapestre még egyszer?

Mackó tekintetes úr közelében ült Talpas gazda, aki az egyik kezét, akarom mondani, első lábát nem tudta mozgatni. A poharat is a bal mancsában fogta, mikor hörpentett.

Mackó úr megkérdezte:

— Mi baja, kedves urambátyám, a kezének, hogy egyre lóg, mintha el lenne törve?

— A kezemnek? Golyó van benne, öcsém, meglőtték.

— Hol?

Talpas gazda egyet nyelt, aztán így szólt:

— A háborúban.

A mackó urak összemosolyogtak.

Mindenki tudta, hogy Talpas gazda első lábát doronggal ütötték le, mikor almát lopott, és hogy az öreg hazugsággal dicsekszik.

Éppen asztalt akartak bontani, mikor kocsizörgés, csöngés-bongás hallatszott és belépett, két utitáskával a kezében, egy úr. Természetesen egy mackó úr.

— Csakhogy el nem késtem, adj' Isten jó munkát! — mondotta a jövevény mosolyogva. — Nem ismertek rám, úgy-e, atyafiak?

A násznép végignézte az idegent. Fekete bundája volt, nem barna, mint a helybeli uraságoknak. Nem ismerte senki.

— Mackó úr táncol! — adták hirül egymásnak az erdőben az őzikek, a szarvasok, a nyulak és valamennyi a táncterem ablakaihoz tolongott, hogy onnan bámulja az ugri-bugri táncost.

— Mackó úr táncol! — csicseregték egymásnak a cinkék, rikkantották a völgyben a rigók s valamennyi madár volt a környéken, mind a közeli fákra telepedett, hogy onnan kukkantson be a táncterembe.

— Pompásan táncol! — mondogatta a násznép.

— Óh, be gyönyörűen táncol! — kiáltotta lelkesülten az ablakon egy szarvas, aztán hátraszólt: — Ne mászkálj itt a nyakamon, nyúl öcsém, mert megjáród!

— Remekül táncol! — csicseregték a fákon a madarak, két gerle pedig, aki szintén a nézők közt volt, úgy elkezdett kacagni, hogy az egész erdő visszhangzott bele.

— Meglátszik, hogy a fővárosi vigadóba járt táncolni, bálozni! — szólt Cammogóné öngagsága, a csontnyelű okuláján át nézegetve Mackó urat.

— Egészen az apja! — kiáltotta elragadtatva Mackó néni. — Az apja is ilyen gyönyörűen táncolt a debreceni vásáron.

— Hát Debrecenben szokott mulatni az öreg úr? — kérdezte Cammogóné öngagsága.

— Ott is, másutt is, drága nászasszony, — mondotta Mackó néni, erősen legyezve magát. — Volt neki egy barátja, avval jártak mulatni vásárról-vásárra.

— De vig legény lehetett az öreg úr!

— Ojjé! A debreceni kofaasszonyságok és csizmadiainas urak most is emlegetik a mókáit és tréfáit!

A cigány egyre húzta a mormogónál mormogóbb nótákat, egyre gyantázta a mormogó vonót, a cammogó inasok frissítővel cammogtak a vendégek közt, s a mackó kisasszonyok, urak mind táncra kerekedtek, aki nem táncolt, ezt bömbölte:

— Hogy volt! Ne hagyj magad, Mackó Muki!

A jókedv akkora volt, hogy Cammogó szomszéd derékon kapta Mackó nénit, Mackó bácsi Cammogóné öngagságát és öreg urasan, öreg nénisen együtt táncoltak a többivel. Akkora volt a vigasság, hogy Dörmögő János is elhajította a mankóját és úgy járta, csak úgy porzott bele. Annyit mondhatok, hogy nem árult petrezselymet senki.

Egyszer csak nagyot prüsszentett Mackó úr. Mintha ágyút sütöttek volna el, akkorát szólt a prüsszentése.

— Kedves egészségedre Muki! — mormogták a Mackó urak és asszonyságok szívesen.

— Kedves egészségére Mackó úr! — kiáltották az ablakon be a szarvasok, őzikék, nyúlak.

— Drága egészségére kívánjuk, Mackó bácsi! — csicseregtek a fákról a cinke, rigó, gerlice.

Mackó úr hajlongott és így szólt:

— Köszönöm, kedves rokonaim, köszönöm, jó nép, prsz, krsz... Valaki megint prüszszentett.

Mormogó koma volt a prüszszentő, még pedig olyan alaposan prüszszentő, hogy a pápaszem leesett az orráról a padlóra és darabokra törött.

— Hej mákos kalács, bádogtepsi, náthát kaptam! — mormogta Mormogó koma.

Mackó úr a komának kedves egészséget akart kívánni, de nem szólhatott, mert megint prüszszentett. Nemcsak ő, hanem Zsuzsó is. Cammogó szomszéd is, kedves élete párja is, Mackó bácsi is, Mackó néni is, a dörmögő gavallérok, a cammogó kisasszonyok, nemkülönben a cigányok, az inasok s minden teremtet lélek, aki a szobában volt.

— Az egész Mackó nemzet náthát kapott! — mormogta csodálkozva Mormogó koma és hozzátette: prsz, prsz!

— Prsz, prsz! — felegetett mindenfelől a prüszszentő visszhang.

— Egészségükre Mackó urak! — hangzott most az ablakból egy csúfondáros hang. — Egészségükre tekintetes, nagyságos és méltóságos urak!

Mackó tekintetes úr a hang irányába nézett és ott látta az ablakban Róka Mihály ravasz, vörös arcát.

Mackó úr a buksijára csapott és ezt kiáltotta:

— Hopp, megvan! Tudom már miért prüszkölünk! A te munkád ez, ármányos Róka Miska... prsz, prsz!

— Hogy, hogy, prsz, prsz? — kérdezték és prüszköltek Mackóék.

— Úgy, hogy a csalafinta kópé tubákot szórt be a táncterembe! Attól prüszszentünk!

— Ezt tette, fogjuk el, hajrá, rajta! — kiabáltak a Mackók és Róka Miska után rugaszkodtak.

De mire kiértek, az ármányos hetedhét határon túl járt és hahotázva kullogott a palotája akarom mondani, a lyuka felé. Akkor is csupa hehehe és hahaha volt, mikor hazaérkezett és Róka Mihályné asszony hasztalan faggatta megint, hogy mondaná el, min kacag olyan jóízűen; drágalátos férje ura a nagy kacagástól nem jutott szóhoz hét teljes napig.

Mikor a Mackó urak meggyőződtek, hogy nem csíphetik meg Róka Mihályt, visszamentek a táncterembe és folytatták a mulatságot. Csakhamar el is felejtették a tubákot, Róka Mihályt és a bosszúságot és járták a táncot kivilágos kivirradtig. Reggel aztán előállottak a hintók és a ven-

dégek beleültek a puha, párnás ülésekbe. Cammogó szomszéd és élete párja mindenkit kikísért a tornácig, a házigazda parolázott a búcsúzó barnabundájú urakkal, a háziasszony megölelte a tányértalpú asszonyságokat és kisasszonykákat, aztán a kocsisok a lovak közé csaptak és csilling, csilling, nagy zörgéssel, csöngéssel elhajtattak.

Mackó tekintetes úr is elbúcsúzott kedves rokonaitól. A néni megtömté az útitáskáját pogácsával, a bácsi pedig elkísérte az erdő széléig.

Nemsokára a vonaton ült Mackó úr, hazafelé utaztában. Nagyon megvolt elégedve evvel az utazásával, — dejszen jól kitáncolta ám magát ő kelme! — de azért mégis bántotta valami. Ez a kérdés motoszkált a fejében?

— Utazzam-e Budapestre?

A vonat kerekei is mintha ezt zakatolnák egyre:

— Mackó Muki, Mackó Muki... elmegy-e kend... Budapestre, Budapestre?

Aztán elszunnyadt. Azt álmodta, hogy Budapesten sétál, abban a fényes, abban a ragyogó városban és az ismerősök mind szívesen köszöntik. Isten hozta, Mackó úr! — mondották a nagybajuszú bácsik. Ah, ah, jó reggelt Mackó úr! — szóltak a mosolygó, kedves nénik. Csakhogy megjött már, Mackó bácsi! — kiáltotta tapsolva, kacagva Pista, Laci, Margit, Ilus. Aztán pedig arra gondolt, hogy Budapestet már gyakran látta, ellenben az Alföldön, melyről oly sok szépet beszélnek, sohasem volt. Milyen is lehet az Alföld? Be szeretné látni!

Mikor Mackó úr hazaért úri házába, így szólt a Pista inashoz:

— Pista, tedd a szekrénybe a kalapomat és add ide a házispkámát, húzd le a csizmámat és hozd elő a papucsomat... aztán tudod-e mi ujság?

— Nem tudom, instálom alássan, — felelt Pista, a puha kellemes papucsot a tekintetes úr kényes lábára húzva.

— Az az ujság, fiam, hogy tavaszra utazom.

Mackó úr az Alföldön

Egy napon betoppant Mackó tekintetes úrhoz Tányértalpú szomszéd. Mackó úr éppen reggelizett. Vékonyhéjú szalonnát szelt fehérvári bicskával és friss akácfa-mézet szürcsölt hozzája. A tekintetes úr örvendezve ugrott föl székéből:

— Hozta Isten, szomszéd úr! No derék, hogy nem kerüli el a szegény embert!

Tányértalpú szomszéd rávillantott szemével a dús reggelire:

— Látom, hogy kedves komám nagyon szegény sorban van!

Mackó úr sóhajtott (s eközben nagyot vágott a szalonnából):

— Bizony, szomszéd úr, a nagy éhség óta nem volt ilyen inség hazánkban... Tessék, Tányértalpú koma!

Ezzel átnyújtotta a szalonnát meg a fehérvári bicskát. Tányértalpú úr vágott a szalonnából és így szólt:

— Aztán a csontja is zörög szegény komámnak!

Erre már Mackó tekintetes úr is elnevette magát. Dehogy zörgött az ő csontja, sőt nagyon is jó húspan volt ő kegyelme!

— Hogy, mint éli világát szomszéd úr? — kérdezte.

— Ezekkel a bocsokkal megint meg vagyok akadva, — felelt Tányértalpú. — Mégis illenék kicsit világot látni, művelődni nekik is!

— Igaza van, szomszéd. Jókor is mondja! — mondotta Mackó úr! — Én úgylis utazom, hát elviszem magammal őket.

— Megint utazik, szomszéd úr?

— Megnézem az Alföldet, hazánk tejjel, mézzel folyó Kánaánját, melyet még nem láttam. Jöjjenek velem az Alföldre, tudom, nem bánják meg! Sok szépet látnak, hallanak ott. Aztán már úgylis megtanultak szegedi halpaprikást enni a kiállításon!

Az ezredévi kiállítás emlékezetére Mackó úrnak beszédes kedve támadt! Elmondott mindent főviről-hegyire, amit Budapesten tapasztalt, nagyokat nevettek a kalandokon s eközben úgy elrepült az idő, hogy már déli verőfény tűzött alá, mikor Tányértalpú szomszédnak eszébe jutott a hazamenetel.

— Tyüh, mákos patkó? — kiáltott, — de elmulattam az időt! Most aztán loholok ám!

— Ugyan maradjon itt ebédre! — marasztalta szívesen Mackó úr.

— Nem lehet, kedves szomszéd, mert ebéd előtt még be kell nézmem a szücskhöz.

— Ej no, olyan sürgős az?

— Meg kell foltoztatnom a bundámat, mert kirágta az *ólomoly*.

Mackó úr nevetett.

— Hát arra kegyelmetek felé ilyenek is röpködnek?

— Röpköd bizony, néha csapatával. De az igazi mackó nem kerül mindjárt az ebek harmincadjára!

Tányértalpú úr bundáján csakugyan látszott vagy három lyuk. Gömbölyű lyukacska, amilyent az az *ólomoly* szokott rágni, mely a vadászpuskából röpköd ki.

— Isten megáldja, drága szomszéd uram! — szólt parolát nyújtva Tányértalpú.

— Hát eljönnek-e velem a bocsok az Alföldre? — kérdezte búcsú közben Mackó úr.

— Persze, hogy mennek, ha már szomszéd úr oly szíves vesződni azokkal a vásott süvölvényekkel.

— No, hát a viszontlátásra! Holnap elvárom a bocsokat.

Képzeltetni Zebulonka és Dorka örömét, mikor apjuk tudatta velük, hogy Mackó bácsi elviszi őket az Alföldre!

— Éljen, éljen! — kiáltotta Zebulon és táncra pöndörítette Dorkát. Apjuk rájuk szólt!

— Ne ugráljatok most, hanem készüljétek az útra! Holnap már viszlek Mackó bácsihoz.

Tányértalpú néni, hogy megtudta, miféle útra készülnek a csemetéi, nosza sütötte a pogácsát, pécsenyét számukra.

— Azt mondom, jól viseljétek magatokat, ne hozzatok szégyent a születek fejére! — mondogatta kedves magzatainak.

Tányértalpú úr közbemordult:

— Meg is mondom Mackó szomszédnak, hogy ha rosszul viselitek magatokat, hajigáljon benneteket a Tiszába!

A bocsok körömszakadtáig bizonykodtak, hogy jól viselik magukat. Kivált Zebulonka. Mégis, mikor egy kicsit kifordultak az öreg medvék a barlangból, ordítás hallatszott onnan.

Az öregek visszacammogtak lakásukba. Hát a kis Dorka sírva, könnyeit törölve jött elébük.

— Mi bajod, hékás? — kérdezte Tányértalpú úr.

— Zebu-huhu-lon megha-haha-rapta a fülemet! — zokogott Dorka.

A kis Dorka füle jól meg volt tépve. Tányértalpú apó megharagudott és ezt kiáltotta:

— Hol vagy, te haszontalan? Hadd adjak egy kis alföldi *útravalót!*

Zebulonka a barlang falához lapult. Édesapja szavaira gyorsan ki akart surranni, de az öreg elkapta, a térdére fektette, azután elővette a botot és kiosztotta néki azt a bizonyos útravalót.

Tányértalpú szomszéd másnap pontosan beállított a bocsokkal Mackó úrhoz. A tekintetes úr már elkészült az útra, a kocsí az udvarban állott. Mikor az érkezőket meglátta, örvendezve kiáltott elébük:

— Jó napot, szomszéd! Szervusz, Zebulonka, Dorka. Hát csak kapaszkodjatok a kocsira!

És dörgő hangon bekiáltott a házba:

— Pista, rakd föl a táskát, úti cókómókot a kocsira!

Zebulon és Dorka fölmásztak a kocsira és helyet foglaltak a belső ülésen. A Pista inas csakhamar megjelent a tasakokkal és a kocsira rakta. Azután Mackó úr is felült.

— Isten megáldja, kedves szomszéd úr: — szólt le a kocsiról, parolát nyújtva Tányértalpúnak.

— Szerencsés utat, drága szomszéd úr! — felelt Tányértalpú és fel-

szólt a bocsoknak: — Még egyszer a lelketekre kötöm, jól viseljétek magatokat!

— Igenis, apus! — feleltek azok. — Csókoljuk anyus mancsait!

A kocsis a lovak közé csapott s a kocsi megindult.

— Szerencsés útat! — kiabált a cselédség.

Hajnal hasadtával Dorka kinyitotta a szemét. Szétnézett a világosodó tájon. A kocsijuk éppen egy hegyi úton dőcögött alá. Lenn a völgyben valami csillogó fonál kanyargott jobbra, balra.

— Jaj, de szép ezüst pántlika! — kiáltott Dorka újjongva.

Mackó úr fölébredt.

— Hol az a pántlika? — kérdezte.

— Ott lent! Mintha a hegy lábára lenne kötözve.

— Oh, te golyhó! — nevetett a tekintetes úr. — Nem ezüst pántlika az, hanem a Tisza.

— A Tisza?

— Az bizony! A Tisza, az Alföld folyója. Az fog vezetni most már bennünket Magyarország szívébe, a kalászos alföldi rónára.

Nemsokára hallani lehetett a Tisza vizének zúgását, amint a sziklás part mellett elsietett. A Tisza zúgására dörögve felelt a hegyek és fenyőerdők visszhangja.

— Feszélgetsz, úgy-e, a hegyekkel? — kérdezte Mackó úr. — No, majd ott lenn, Tokajnál, örökre búcsút vehetsz tőlük!

— Hát az Alföldön nincs hegy? — kérdezte Dorka.

— Olyan lapos az, mint a tenyerem.

Egészen megvirradt, amikor leértek a folyóhoz. A vizen egy tutaj pihent, mely ott volt kikötve a parton, két ember pedig reggelit főzött rög-tönzött tűzhelyen. Tutajosok voltak.

Mikor a kocsi közelükbe ért, Mackó úr felkiáltott:

— Nini, hiszen én ismerem ezeket a tutajos urakat! Ez a Miska meg a Jani. Szálljunk le, bocsok, a kocsiról!

Leszálltak a kocsiról. Mackó úr rákiáltott a tutajosokra:

— Szerencsés jónapot, Miska bácsi!

Az öregebbik felkapta a fejét és ijedten lekapta a süvegét. Aztán társával együtt szóltanul bámult a tekintetes úrra. Ez kezet nyújtott neki és így szólt:

— No, Miska bácsi, hát nem ismer rám kend?

Miska a körmét fújta, mert jól megroppantotta Mackó úr a kezét.

— Áj, áj, hát hogyne ismerném a Mackó ifj'urat! Iszen ki tudná így megszorítani a kezemet... Adjon Isten jó napot az ifj'urnak!

Mackó úr nevetett.

— Hej, Miska bácsi, régen voltam én ifjú! Most már Mackó bácsi vagyok. De a kend Jani fia is megnőtt ám. No, Jani, hogy vagy?

A fiatalabbik tutajos nagy alázatosan feléje fordult.

— Csókolom a kezit, lábát, jól vagyok!

Mackó úr barátságosan megveregette a Jani vállát (jaj, sziszegett is szegény!) és ezt kérdezte:

— Hova igyekeznek, Miska gazda?

— Szálfát viszünk Szolnokra, kérem alássan.

— No, derék! Én is az Alföldre utazom az öcsémmel, meg a hugommal. Hát fölvesz-e kend a tutajára?

— Szívesen, nagyon szívesen, — mondotta Miska gazda.

Mackó úr előszóltotta a bocsokat!

— Hé, Zebulon, Dorka, ide gyertek! Nézzétek meg Miska bácsit, ő volt az én táncanítóm egykor!

A bocsok megbámulták. Mackó úrnak jókedve kerekedett.

— No, öreg, — szólt, — úgy-e régen volt, amikor mi együtt jártunk városról-városra?

— Bizony, ifjú, régen.

— No de csak gavallérosan jártam a medvetáncot?

— Meghiszem azt!

Mackó úr szeliden oldalba bökte Miskát.

— Hej, öreg, sokszor megszurkált kend a szeges botjával! De azért nem haragszom ám! Hát most már nem táncoltat medvét?

— Nem én, — mondotta az öreg tutajos —, amióta az ifjú megugrott tőlem.

Mackó úr hahotázott.

— Hahaha, öreg, derekasan rászedtem akkor kendet! No, bocskok, minthogy ilyen híres, jeles tánctanító lát benneteket, mutassátok meg, mit tudtok. Járjátok el a medvetáncot!

A bocskok mindjárt táncra illeszkedtek és ugyancsak járták. Miska elismerően bólogatott a fejével!

— Nagyon jól van. Csak a karika hiányzik az orrukból, meg a lánc róla, — akkor mehetnénk faluzni.

Aztán reggeliztek, mert akkorra megfőtt a tutajosok étele. Mackó úr tarisznyája is megnyílt. Reggeli után Miskáék elővették a csákyát, hogy a vízre taszítsák a tutajt.

Mackó úr a János kocsihoz hazaküldte a kocsihoz, aztán a bocskokkal a tutajra szállt. Csakhamar megindultak: elül evezett Jani, hátul Miska.

Mackó úr végighevert a tutajon és kellemetesen szivta a friss levegőt. A bocskok azonban mozdulni sem mertek, ott álltak egymásba fogózva, összekapaszkodva.

— Miért nem ültök le? — kérdezte tőlük Mackó úr.

— Jaj, nem merünk! — feleltek azok szeppegeve.

— Miért, bohók?

— Félnünk, hogy ha megmozdulunk, fölfordul a tutaj.

— No, ne féljete! Mért félnétek?

— Mert nincs se oldala, se feneke, se kereke, — mondotta Zebulon.

— No, gyere ide és telepedjél mellém!

Zebulon egy lépést tett előre, de megcsúszott a síkos szálfán és elvágódott.

— Jaj, jaj, végem van! — ordította hemperegeve.

— Ne óbégass, hanem fogózz meg a gerendában! — förmedt rája a tekintetes úr.

Zebulon meg is fogódzott a talpfában és nem mert többé megmoccani; úgy maradt hason fekve. Dorka ellenben ügyesen Mackó úrig tipegett és leült a bácsi mellé.

Csöndesen úszott a Tiszán lefelé a tutaj. A parton hosszú jegenyesorok, fehérlelő utak látszottak. Olykor előcsillant egy karsú torony bádogfedele s a fák zöldjéből házikók kukkantak ki.

Lassankint megbarátkozott Zebulon is a tutajjal. Észrevette, hogy az nem billen se jobbra, se balra, hát fölegyenesegett és bátran sétált a fenyőszálahon.

Aztán szimatolni kezdett. Orrát megütötte valami kívánatos illat és ő kelme találgatta:

— Illat, illat, jaj, micsoda illat?

Az orra egy baboskendőhöz vezette, mely a tutaj közepén lévő kis deszkafödél alatt volt s valami be volt földve vele.

— Kendő, kendő, jaj, micsoda kendő?

Főlemelte a kendőt és egy halom almát talát alatta. Zebikének nem kellett több! Néhány alma suttýomban eltűnt a foga közt, a többi a zsebébe vándorolt. Éppen az utolsót gyümöszölte be, mikor rajta ütött Jani.

— Ifj'úr, mit csinálsz itt?

— Semmit, — felelt Zebulon gyorsan főlemelkedve.

— Ifj'úr, add vissza az almámat!

Zebulon a nyelvét öltötte Janira és egy ugrással a földél mögött termétt.

— Mackó úr! — kiáltott Jani nagyot.

A tekintetes úr odacammogott.

— No, mi baj, Jani fiam?

— Az ifj'úr elvitte az almámat.

Mackó úr Zebulon felé fordult:

— Tüstént visszaadod ennek a becsületes legénynek az almáját!

Zebulon a tutaj szélére hátrált és ott majszolta az almát, semmi kedvet nem mutatván arra, hogy zsákmányát visszaadja.

— Nem engedelmeskedel? — rivalt rája a ténsúr.

Zebulon vigyorgott.

— Ejnye, te gézengúz! No megállj, megfogom a füledet.

Mackó úr nagyot ugrott, hogy elérje a pákosztost, ez azonban félreszökött és a bácsi belezuhant a vízbe.

Nagyot loccsant a víz, Mackó úr elmerült benne; de csakhamar megint felbukott. A víz csurgott a buksijáról és nagyon prüszkölt.

A tutajosok csáklyával odafutottak, ahol Mackó úr a vízbe pottyant.

— Ifj'úr, ifj'úr, ide! Fogja meg a csáklyát! — kiabált Miska.

Mackó úr azonban ahelyett, hogy a tutaj felé úszott volna, éppen az ellenkező irányban lubickolt: a part felé.

Dorka sírva fakadt, szegényke azt hitte, hogy Mackó bácsi menten belevész a Tiszába. Ellenben a vásott bátya torkaszakadtából nevetett a lubickoló tekintetes úron.

Végre észhez kapott Mackó úr és a tutaj felé kezdett tartani. Mikor a csáklyavégig jutott, Miska belevágta a hegyét.

— Szszszzsz!

Mackó úr fölszisszent, mert elevent ért a vas. A csáklya segítségével gyorsan fölkapaszkodott a tutajra. Mikor fenn volt, Miska és Jani nagy bámulatára így szólt:

- Ejnye, be jó fürdő volt! Ezentúl mindennap megfürdöm.
 — Hát fürödni tetszett, ifj'úr? — kérdezte Miska.
 — No persze. Mi egyébért mentem volna a vízbe?
 — Azt gondoltuk, hogy beleesett.
 — Ojjé! Eszem ágában sem volt. Megfürödtem a Tiszában.

Dehogy akart fürödni Mackó úr! Hanem nagyon röstelte, hogy ilyen póru jár és eltitkolni igyekezett azt.

A legjobban örvendezett Zebulon a bácsi jókedvének, mert már nagyon viszkedett a háta. De, jó Zebulon, ne örvendezzél! Lásd, a tekintetes úr sötéten néz maga elé, amint a vizes gúnyját szárítja a napon és a fejét törli valamin!

Egyszer fölkelt és Miskához ment.

— Kedves gazdám, van-e még egy jóféle orronfüggője?

— Vaskarika? — kérdezte nevetve Miska.

— Az.

— Talán eljönne faluzni az ifj'úr?

— Én nem, hanem a karikát ennek a vásott öcsémnek áthúzzuk az orrán, aztán majd egy kicsit megtáncoltatja kegyelmed.

Nojszen volt sírás, rívás, mikor Zebulon megtudta, mi sors vár reája. A megmaradt almát visszaadta Janinak és kegyelemért nyöszörgött Mackó úr előtt, Mackó úr szíve meglágyult.

— Majd meglátom, hogy viseled magadat az úton. Annyit mondok, az első csínyre földszítjük az orrodát!

Csöndesen úszott a tutaj a vizen. Lassan leereszkedett az est. A Tisza partja homályba borult, a fák, a tornyok elmosódtak benne és az égen kiültek a csillagok. A tutajt kikötötték. Mackó úr, a két tutajos, valamint a két bocs kimentek a partra, tüzet raktak és főzték a vacsorájukat. Amíg

a füst fölszált a tiszta levegőbe, hallgatták a parti fecskék csicsergését, melyek ott fészkeltek a szakadéokban. Jani előhozta a furulyáját és édesbús nótákat fújt rajta. A Tisza fehérlő vizén olykor fölcsapott egy nagy ezüsthasú hal.

Hajnalban megint útnak eredtek. Egyszer elébük jő a parton egy szép sátoralakú hegy, melynek az oldala tele volt szőlőtőkével, szőlőfürttel.

A bocsok vágyódva néztek a hegyre és Mackó úr is fölpislogott fél-szemmel. Miska, mikor a hegyet meglátta, összeütötte a bocskorait.

— Tudja-e, ifjú, hol vagyunk?

— Ugyan hol?

— Tokajban.

— Ahol az a híres bor terem*?

— Ott bizony.

Csakugyan látszott is a hegy aljában a város. Mackó úr szólt:

— No, Miska gazda, itt kiszállunk!

Kikötöttek. Mackó úr a bocsokkal beballagott a városba (Zebulont a tutajon akarta hagyni, de az addig kunyorált, amíg magával vitte). Beültek egy csárdába és Mackó úr fölkurjantott:

— Hej, csapláros, ide abból a híres tokajiból!

Csakhamar előttük csillogott a nevezetes ital hosszúnyakú üvegben. Jól is csúszott a dirmegő-dörmegő utasok torkán, habár a bocsoknak Mackó úr csak éppen annyit adott, hogy a nyelvüket megnedvesíthették.

De amíg utasaink az asztalnál üldögéltek, vajh, ki telepedett a szomszéd X-lábú asztalhoz? Jó, hogy háttal ül Mackóékhoz, mert a jövevény nem más *Róka Miskánál*.

Róka Miska hegyes orra alatt gonosz vigyorgás vonult el. Sokkal tartozott: ő Mackó úrnak, mert még most is biceg attól a számadástól, melyben — az ezeréves kiállításon — a tekintetes úr kamatostul visszaadta a kölcsönt neki. Róka Miska úgy véli, hogy többet kapott Mackó úrtól, mint amennyivel adós volt és a fölösleg *visszajár* neki. De noha Mackó úr nem tartozott Miskának, ez jónak látta úgy ülni a szomszéd asztalnál, hogy a dörmegő utasok észre ne vegyék a vörös ábrázatját, mert ki tudja, miképpen sül el a találkozó?

Mackóék a csárda asztalától egy helyre láttak.

— Bocsok, látjátok a hegyet? — kérdezte Mackó úr.

— Látjuk.

— No, hát jól nézzétek meg, mert ezután nem láttok ám a föld hátán több ilyen nagy püpot! Most már az Alföld következik.

A bocsok nézték is a magyar földnek ezt az ékességét. Ha úgy van, ahogy a költő mondja, hogy hazánk bokréta az Isten kalapján, úgy a

tokaji hegy egyik legszebb virágszál ebben a bokrétában. Itt terem a világon a legjobb szőlő, a legjobb bor.

Miska ügyesen átkormányozta a tutajt a tokaji hidak alatt, az új híd alatt, meg a vasúti híd alatt. Aztán ismét vitte őket a Tisza vize. Úszott, ringott a tutaj. Most már, amerre maguk elé néztek, egyenes, lapos, sík földet látták. A lapon sárga kalásztenger hullámozott: a kaszát váró búza. A kalász fölött pacsirta énekelt. A pacsirta fölött kék ég mosolygott.

— Jaj, be nagy madár! — kiáltotta Dorka.

— Hol az a madár, húgom? — kérdezte Mackó úr.

— Ott, ott, az a négyszárnyú!

Négyszárnyú madarat még nem látott a tekintetes úr, hát kíváncsian nézett abba az irányba, amerre Dorka mulatott. Csakugyan lengett is ott négy sötét szárny.

— Ennek a madárnak mind a négy szárnya forog, — álmélkodott Mackó úr. — Sohse ilyet.

Miska, aki hallotta e szavakat, elnevette magát.

— Ugyan, ifjúúr, — mondotta —, nem madár az, hanem olyan klip-klap!

— Klip-klap?

— No hát, búzát őrölnek benne.

— Malom?

— Ühüm.

A csodálatos madár szélmalom volt, a szárny a vitorlája. Csöndesen forgott egy puszta közepén.

Most kolompolás hallatszott. Fehér juhnyáj közelgett a Tiszához, a kolomp a vezérürü nyakán szólt. Egy darabig fönn legelészett a nyáj a parton, a bojtár leterftette a subáját, elővette a furulyát és egy nótát fújta el rajta. Jaj, de szép volt az a nóta!

Aztán a nyáj inni ment a Tiszára és hirtelen eltűnt a tutajon levők elül, mert a Tisza elkanyarodott velük.

Jó órahosszat úszott megint a tutaj, hát az utasai egyszerre megint a parton látták tulajdon azt a nyájat, ugyanazt a bojtárt; az most is fújta a furulyáját.

— Hát ez a nyáj hogy kerül elébünk? — álmélkodott Mackó. — Hiszen mi ezeket otthagytuk a Tisza partján!

— Bácsi, talán iderepültek? — mondotta Zebulon.

Nem volt semmi ördöngösség a dologban, csakhogy a Tisza itt félkör alakban kanyarodott s míg ők a vízben a nagyobb utat tették meg, a nyáj az egyenes szárazföldi úton elébük jutott. De persze ennek ez az egyszerű megfejtése nem fért Mackóék fejébe.

A tutaj tovább úszott a vizen, egyszerre nagyot ordított a tekintetes úr.

— Jaj, az orrom!

És már hanyatt vágódott a tutajon. Ugyanakkor lerepült Zebulon fejéről a kalap, Dorka fejéről pedig a kendő.

A tekintetes úr fölugrott.

— Ki ütött engem orron? — kiabálta. — Hol van az a gaz kópé, aki engem megütött?

Zebulon is lármázott.

— Ki kapta le a kalapot a fejemről? Adják vissza a kalapomat! Dorka pityergett.

— Hol a pipikendőm? Bácsi, levették rólam a kendőmet!

Hasztalan tekintettek maguk körül, nem láttak olyat a tutajon, aki ezt a vakmerőséget elkövette volna. Miska és Jani a tutaj két végében a gerendákon heverték.

— Pedig itt volt a mihaszna! — erősködött Mackó úr. — Úgy orron ütött, hogy szikrát hányt bele a szemem és úgy földhöz vágott, hogy minden csontom ropogott.

— A kalapomat a Tiszába dobta! — óbégatott Zebulon.

Csakugyan a Tiszán úszott a kalap. A Dorka kendője a levegőben lebegett s csodálatos egy helyben.

Most föltápázkodott Miska a fekvőhelyéről. Látszott rajta, hogy alig tudja elfojtani a nevetést.

— Nem bántotta, ifj'úr, magukat ember, — mondotta.

— Hát ki?

— A *hidas* kötele.

— Hidasé? Hol a hidas?

— Éppen most megy keresztül a Tiszán.

Csakugyan akkor ment át a Tiszán egy furcsa alkotmány. Olyan volt, mint egy komp, de még sem volt komp. Egy csapat ember és két szekér volt rajta. Olyan egyenesen ment át a Tiszán, mint a nyíl.

Ez volt a *hidas*. Tisza két partját ugyanis cölöpökre erősített rezes kötél köti össze, a hidas ehhez van csigás lánccal erősítve (úgy, hogy a mozgó csiga a rezes kötélben van) és ennél fogva az alkotmány a kötélben egyenesen átvándorol a túlsó partra.

Ez a Tiszán áthúzott kötél csapta orron Mackó urat, ez röpítette le Zebulon fejéről a kalapot s ezen lengett Dorka kendője. Miska meg Jani idején leguggoltak a földre, mikor a kötél alatt mentek. — Mackóék azonban nem ismerték az alföldi szokásokat és rajtavesztettek.

Hogy a keserűség pohara csordultig teljék, a hidashól egy ismerős hang hallatszott:

— Egészségedre, Mackó Muki!

A Róka Miska hangja volt. Mérgelődött ám a tekintetes úr, hogy a vörös koma tanúja volt a gyászos esetnek!

Megint úszott a tutaj. Sokáig utaztak már, anélkül, hogy valami különös történt volna. Egyszerre beborult az ég. Sötét, zivataros felhők tódultak a menny boltozatára. A Tisza vize sötétzöld, majd fekete lett a felhők árnyékától és roppant szélvész korbácsolta föl a hullámait. A pusztán kétfelől óriási porfelhők száguldoztak. Homályba, porba borult az egész laposság, a fa, a szántó, meg az a torony, mely az imént kifehérett a távolságban, szinte eltűnt a szem elül. Aztán szakadni kezdett az eső, a villámok cikáztak, a menny dörgött. A tutaj gerendái recsegték-ropogtak és Miska meg Jani hasztalan igyekeztek a parthoz csáklyázni, evezni. A dagadó víz elragadta a tutajt.

— Jaj nekünk, itt a polgári híd; — kiabáltak a tutajosok

A homályban eltűnt a Tiszát átfogó híd és a rohanó hullámok egyenesen annak a lábának vitték a tutajt. A tutajosok kétségbeesetten erőlködtek, hogy a híd lábát elkerüljék, de hasztalan. Egy nagy recsenés hallatszott, a tutaj hatalmasat zökent s a másik percben Mackó úr a bocsokkal egyetemben azon vette észre magát, hogy fürdik a Tiszában.

— Ifjúúr kapaszkodjanak a gerendába! — kiabált Miska, aki szintén a vízben lubickolt.

Mackókék megfogadták a tanácsot és egyenkint fölmásztak a tutajra, melynek, szerencsére, semmi baja sem történt: még a zszindely-rakomány sem fordult a Tiszába.

Csakhamar ott dideregtek, prüszköltek utasaink a tutajon. Mind az öten megvoltak, de valamennyien bőrig átázva. Hál' Istennek, az ég gyorsan kiderült és a napsugár megszáritotta a gunyájukat.

Ilyen viszontagság közt utaztak tovább. Elhaladtak a tiszafüredi híd alatt, mely Füredet és Boroszlót köti össze, — és végtére megérkeztek Szolnokra. Itt kikötöttek. Miska így szólt:

— No ifjúúr, itt elválunk, mert a tutajjal nem megyünk tovább. Innen már gőzhajóval utazhatnak.

Mackó úr megrázta a tutajos kezét.

— Isten megáldja, Miska gazda! Köszönöm a szívességét, hogy elhozott ideig. Meghálálem ám!

— Ugyan, nagy dolog is volt ez! — szerénykedett Miska. — Szívesen tettem a kedves tanítványomnak!

Nagy fütttyentés hallatszott. Miska fölkiáltott;

— Ahol ni! A gőzhajó már füttyentett. Szaladjanak, ifj'úr, mert lemaradnak!

A közelben egy gőzhajó kéménye füstölgött.

Mackó úr gyorsan elbúcsúzott a derék tutajostól, mancson fogta a bocsokat és a gőzhajó felé futottak. Még idején érkeztek, hogy jegyet váltassanak és a hajóra ugorjanak.

Amint a fődélzetek voltak, megindult a hajó. Elmaradt Szolnok városa, el a Zagyva torkolata, mely folyó itt ömlik a Tiszába és megint a puszta képei környékezték utasainkat. Megy a hajó, persze gyorsabban a tutajnál. Kényelmes hajón utazni. Mackó úr százszor is végigsétált a fődélzetek és gyönyörködött az alföldi tájékban.

A síkságon, mely a Tisza két partján elterült, látni lehetett bogárhátú tanyát, forgó szélmalmost, magas kútgémet, alacsony füzek közt bujkáló ereket, ritkás nyárfaerdőket, olykor — jó nagy távolságban — szélesen elterpeszkedő nagy alföldi falut. Itt gulya legelészett; amott nagy porfelhőben megriadt ménes száguldozott; melyet lóhátas csikósok messzire kieresztett karikás ostorral terelgettek össze; néhol hosszan, magas töltés zárta el a kilátást és a mögül integettek ki a fák, tornyok; itt-ott a parton alacsony halászkunyhó guggolt, előtte kifeszített hálók fehérlettek, a vízen kikötött bárka pihent, abban barna halászlegény hevert, a halászatra alkalmas időre várakozva. Énekelt és nótáját a szél lehozta a hajóig:

Az Alföldön halászkunyhó vagyok én.

Tisza partján kis kunyhóban lakom én.

Egyszerre fölkiáltott Zebulonka:

— Ninini! Jaj ninini!

— Mi az, hékás? — kérdezte Mackó úr.

— Ott van Budapest főváros!

A parton csakugyan egy sor gyönyörű palota látszott, aztán egy szép köhíd tűnt elő, mely a folyón hajlott át.

— Jaj, de megsoványodott a lánchíd! — kiáltott Dorka, a hidat nézve.

— Talán beteg volt, — vélte Zebulon, aztán hozzátette: — Óh, óh, Budavárát pedig ellopták!

— A Gellérthegyet is, jaj, be kár! — sajnálkozott Dorka.

Várnak, hegynek híre-hamva se volt ezen a vidéken.

— Ne fecsegetek már annyi hiábavalóságot! — szólt Mackó úr a bocsokra, — Nem Budapest ez. Mindjárt megtudjuk, micsoda város ez!

Ezzel a hajóskapitányhoz járult, aki a hídján állott.

— Kérem szeretettel, kapitány uram, miféle városhoz közeledünk?

— Szeged városához.

Tehát Szegedhez értek. Mackó úr tüstént így szólt:

— Itt kiszállunk, gyerekek, mert Szeged az Alföld fővárosa!

Gyönyörűen bontakozott elébük Szeged. A Tisza partja szép kőparttal van beszegve, mely fölött egy zöld kert fái mosolyognak: a *Stefánia-sétakert* volt ez. A kert alatt a parton száz meg száz födeles hajó, halászbárka, csónak, lélekvesztő volt kikötve; a kert mögött, odafenn, egy sor gyönyörű palota állott apró tornyocskákkal, csinos erkélyekkel ékesen. A nap tüzesen szikrázott a paloták ablakain és a tornyocskák kupoláin.

A hajó a palotasor közelében kikötött. A tekintetes úr a bocsokkal rálépett a dobogóhídra és kísért a partra.

Előttük ragyogtak a paloták. Mackó úr jókedvűen fölkiáltott:

— No, bocsok, Szegeden vagyunk!

Aztán lekapta a kalapját, meglepette és ezt kiáltotta:

— Üdvözöllek, Szeged szép városa!

A bocsok utána kiáltották:

— Köszöntelek, szép Szeged!

A tekintetes úr hangja végigdörgött az utcán, az emberek megállottak, az ablakok kinyitlak és megteltek gyermekfejekkel.

— Ki ez a jeleshangú idegen? — kérdezték a járókelők

Az ablakokból kacagás hallatszott. A gyerekek kiabáltak onnan:

— Ni, hisz ez a Mackó úr! Úgy-e, az a híres Alföldjáró utas uraságod? Mackó úr meghajtotta magát.

— Szolgálatotokra, kedves úrfiak, kisasszonykák, én vagyok az. Hát ti ismertek engem?

Az egyik földszintes ablakból egy szőke fiúcska kikiáltott:

— Ki ne ismerné a híres, nevezetes dirmegő-dörmögő utast? Isten hozta az Alföldre!

— Köszönöm, fiam, köszönöm a szíves Isten hozottat! De ni, nem Lacikának hívnak tégedet?

— Igenis, annak hívnak!

— No, akkor te vagy az, akiről valamikor Pósa bácsi annyit beszélt nekem. Mondotta ám, hogy meglátogassalak, ha Szegedre vetődöm.

— Hát tessék beljebb kerülni! — kiáltotta örvendezve Lacika.

— Majd később, Lacikám, előbb megnézzük a bocsokkal a várost. Viszontlátásra, Lacikám.

Tovább haladtak hát utasaink. A hídfőnél egy gyönyörű kis utcába kanyarodtak, mely tele volt szép bolttal és mikor azon végighaladtak, egy nagy térre jutottak. Aki már volt Szegeden, az tudja, hogy az a szép kis utca a *Híd-utca* és ez a nagy tér a *Széchenyi-tér*.

Gyönyörű ez a tér. Csupa nagy épület fogja körül, ott van a tornyos városháza, a posta, a Tisza-szálló és több szép palota. Mackóék eleget forgatták a fejüket, hogy mindent jól lássanak és hegyezték a fülüket, hogy hallják azt a tiszta szép magyar beszédet, mely körülöttük hangzott. Csupa édes magyar szót hallottak a szegedi utcákon, csupa magyar ember, magyar gyerek járt-kelt mellettük, magyar volt itt a levegő is.

Egyszerre elkiáltja magát Zebulon: — Ni, milyen szép kis piros autó! Ülünk bele, bácsikám! — A barátságos kocsivezető kinyitotta a piros autó ajtaját. Mackóék beleültek. De akkor már nem mosolygott a vezető! Mert akárhogy akarta, nem tudta elindítani a motort. Nyögött, ropogott a kis kocsí, de ekkora súlyt még nem hordott életében!

Mackó úr mérgesen szállott ki, meg is fogadta, hogy ezután csak természetéhez illő kocsiba ül. Találtak olyant is és vigan kocsikáztak a szép, széles utakon!

Egy széles utcánál kiszálltak és gyalog sétáltak. Zebulon egyszerre torkaszakadtából nevetni kezdett.

— Bácsi, hahaha, hehehe!

— Mi bajod, fickó? Mit nevezsz? — ripakodott rája Mackó úr.

Zebulon a hasát fogta nevéttében és alig tudott egypár szót dadogni:

— Jaj, bácsi... bruhaha... magát ugyancsak rászédtek... hahaha...

— Engem? Miért?

— Juj, az a hajós-kapitány milyen tréfás ember!... bruhaha...

— Bökkentsd ki már, mi bajod avval a hajós-kapitánnyal?

Zebulonnak a könnyei csorogtak jókedvében, úgy motyogta:

— Elhitette a bácsival... hogy... hahaha... Szegeden vagyunk.

— Hát hol lennének 'egyebütt?

— Londonban vagyunk.

— Elment a sütnivalód? Hát hogy lennének Londonban?

— Pedig ott vagyunk, még pedig a londoni körúton... nézzen oda, bácsi!

Zebulon fölmutatott az utcaszögleten levő táblára. Azon csakugyan ezt lehetett olvasni:

LONDONI-KÖRÜT

Mackó úr elbámult, hogy kerültek ők egyszerre Londonba, a londoni körútra? Hiszen London messze, túl van a tengeren és ott ángliusok laknak, nem magyarok. Rászólt Dorkára:

— Méhecském, csípj meg! Szeretném tudni, nem álmodom-e?

Dorka nagyott csípett a tekintetes úron és ez fölszisszent. Eszerint nem álmodik.

— Még egy próbát teszek, — mormogta. — Megszólítok valakit és ha az angolul felel, akkor bizonyos, hogy nem álmodom!

Arra ment egy pörgekalapos, ráncoscsizmás ember. Mackó úr megszólította:

— Kérem átossággal, tesszen nekünk megmondani, Londonban vagyunk-e vagy Szegeden?

A pörgekalapos ránézett a tekintetes úrra; nyilván azt gondolta, hogy megbolondult, hát szóltanul odább ment.

— Nem értett meg, — hüledezett a tekintetes úr. — Ez bizonyos, hogy ánglius!

Elálmélkodtak azon a csodán, hogy ők most egyszerre milyen messzire pottyantak Magyarországból; de nem értették, hogy történhetett az?

— Talán meg volt babonázva az az autó, mely ide hozott, — mormogta Mackó úr. — Hipp, hopp, észre sem vettük, átrepült velünk a tengeren!

Amíg így bandukolnak, fölkiált Dorka:

— Jaj, már nem is Londonban vagyunk!

— Hát hol?

— Párisban. Itt a tábla a falon!

Mackó úr fölpislantott a táblára, hát azon ezt betűzte ki:

PÁRISI-KÖRÚT

— Most meg Párisba repültünk? — riadozott a tekintetes úr.

Megszólított egy arra tartó fiút:

— Kedves fiam, mondd meg nekünk, hol vagyunk mi! Párisban vagy Londonban?

A fiú nagyot bámult:

— Szegeden vannak, — mondotta.

— Hát akkor miért van kiírva ide ez: Párisi-körút?

A szegedi gyerek elnevette magát.

— Ez csak ennek az utcának a neve. Azért hívják Párisi-körútnak, mert mikor az árvíz Szeged házait összedöntötte, a párisiak a szegedi szükködőknek sok adományt küldöttek. Mikor a város fölépült, a szegediek hálából ezt a körutat Páris városáról nevezték így el.

— De láttuk mi a Londoni körutat is! — vágott közbe Zebulon.

— Azt London város tiszteletére nevezték így el.

— Köszönjük a fölvilágosítást! — mondotta Mackó úr.

— Szívesen, — mondotta a gyerek. — De kérem, ha ezt sem tudták uraságtok, akkor ugyancsak nagy — medvék lehetnek!

A fiú ezzel kacagva elfutott. Mackó úr pedig ezt mormogta:

— Alapjában igaza van. Mi csakugyan nagy medvék vagyunk!

— Én nem vagyok nagy medve, én kis medve vagyok! — durcászkodott Zebulon.

Hogy valóban Szegeden vannak, gyorsan meggyőződhetek, mert csakhamar ezt hallották:

— Tessék, itt a jó szegedi paprika!

Az utcasarkon egy kofa paprikát árult. Kisebb-nagyobb zsákokban piroslott előtte a paprika és azt kínálgatta.

Mackó úr így szólt:

— Szegedi paprika! Ebből veszünk!

Odament a kofához.

— Nénémasszony, kérek abból a jóféle paprikából!

Hát most mi történt? Zebulon pajkosan meglökte Dorkát, ez belekapaszkodott bátyjába és mindketten ráestek Mackó úrra, aztán mind a hárman a paprikás-zsákokra.

A másik percben föltápáskodtak, de egyik sem látott.

— Jaj, a szemem! Kiégett a szemem világa! — kiabálták.

Az utca népe összecsoportosult.

— Mit óbégatnak ezek itt? — kérdezték.

A kofa összecsapta a kezét.

— Óh, jaj, beledőlt valamennyi a paprikámba. Egyszerre csak, potty, mint tuskó bele a paprikába! Ötven esztendeje árulom már paprikámat, de még ilyen ügyetlen vásárlóim nem voltak. Akár csak a tuskók!

Mackó úr, noha irgalmatlanul fáj a szeme, meg nem állhatta, hogy föl ne morduljon:

— Kikérem magamnak, hogy mint a tuskók!... Mint a mackók!

— Hát mint a mackók! — mondotta a kofa.

— Mindegy — kiáltott Mackó úr, akinek mindjobban kezdett sajogni a szeme, — akár tuskó, akár mackó a nevem, én azért jöttem Szegedre, hogy paprikás halat egyem, nem pedig azért, hogy paprikás mackó legyen belőlem! Jaj, brum, brum! Egy szikrát sem látok!

Ujra elkezdett táncolni.

— Én sem akarok Paprikás Zebulon lenni! — siránkozott Zebike.

Dorka a kötényével törülgette a szemét és keservesen zokogott.

A kofa ezalatt a mellette levő vizeskancsóba belemártott egy kendőt és aztán ezzel megmosta Mackó úr szemét.

— No, lát-e már? — kérdezte a kofa.

— Látok már! — kiáltott örvendezve a tekintetes úr. — Még csak egy kicsit mossa, nénémasszony és a mackó-paprikásból mindjárt ténsúr lesz!

Mikorra a nénémasszony Zebulon és Dorka szemét is megmosta, nem fáj egyikük szeme sem és tisztán látták szép Szeged városát mindnyájan.

Hálából vásárolt is Mackó úr annyi szegedi paprikát, hogy Jutka asszony, a szakácsné, három esztendeig se fogyasztja el.

Egyszerre megállottak egy bolt előtt.

— Jaj, de szép papucs! — kiáltotta Dorka összecsapva a kezét.

A kirakatban gyönyörű gyönggyel kirakott papucsok voltak láthatók.

Mackó úr hunyorított a szemével.

— Ej, be hamar észrevetted, hugicám! — mondotta. — Hát tetszik? No, nem is csodálom, mert híres, nevezetes ám a szegedi papucs!

— Jaj, ha nekem ilyen volna! — sóhajtott Dorka.

— Ha nincs, hát lesz, — mondotta a tekintetes úr. — Gyerünk a boltba! Adjon Isten jó napot! (Ezt már a boltosnak mondotta.)

— Mindközönségesen, — felelt a papucsos. — Mivel szolgálhatok? Mackó úr ezt felelte:

— Ennek a táskónak nagyon megakadt a szeme egy pár szegedi gyöngyös papucson; hát, mondok, megveszem neki.

A papucsos ezt felelte:

— Dícséröm a szömit a szentömnek! Vögyön is a lelkömnek!

Mackó úr elbámult:

— Mit dícsér uraságod? — kérdezte.

— A szömit! — felelt amaz.

— A szömit? Ne mondja! Nem is a szemit? Aztán mit csináljak én?

A papucsos kissé bosszúsán ezt felelt:

— Mit? Papucсот vögyön a gyeröknek!

A tekintetes úr elnevette magát.

— Ejnye, de figurás az úr! — dörmögte. — Vögyön! Gyerök! Hahaha! Tudok ám én is ilyen tréfásan beszélni, hallja az úr! Völöm ne fögőrözzön ám!

Most a papucsos nevetett.

— Iszön kéröm szeretettel, nem beszélök én úgy — mondotta,

— Nem? Iszön, kéröm... nem is iszen, kérem! Tudok én még cifrában is beszélni, így: Huj, tu hurus szugudu umbur, tudsz-u uzun u nyulvun?

— Hát ez micsoda tatár beszéd? — kérdezte a papucsos.

Mackó úr vigyorgott.

— Ez csak olyan figurás beszéd, mint az úré. Ezt jelenti: Hej, te híres szegedi ember, tudsz-e ezen a nyelven?

A boltos hahotázva felelt:

— Hej, te híres idegön embör, nem tudok ezön a nyelvön!

— Már mögönt úgy böszöl az ör! — csúfolódott a tekintetes úr.

— Én csak szögédiesen beszélök, — mondotta a papucsos. — Az Alföldön így beszélnek: Öszöm könnyeret möggyel!

Erre Zebulon és Dorka is hahotázni kezdtek. Mackó úr ezt mondta:

— No, azt nem tudtam, hogy az Alföldön így beszélnek. Hát, papucsos uram, körök alföldiösön egy pár hölyös papucsol!

— Nem jól mondi az úr! — szólt a papucsos. — Így köll mondani: kérök alföldiesen egy pár helyös papucsol!

Mackó úr megint bámult.

— Mondi? — kérdezte. — Ezt is így mondják az Alföldön?

— Bizony, így mondik! Hanem csak a paraszt nép. Az úri tanult embör azt mondi, hogy: mondja. A köznép pedig aszondi, hogy mondi.

Ezzel is többet tudott a tekintetes úr.

A papucsos elővett egy pár gyönyörűséges papucsol.

— No, kisasszonyka, próbáljuk mög, jó-é a papucs?

Dorka fölhúzta a papucsol. Ej, be gyönyörűen illett! A papucsos ezt mondta nevetve:

— Kisasszonyka, tudja-e, miről nevezetös a híros szegedi papucs?

— Nem tudom.

— Arról, hogy aki fölhúzza és azt mondja: hipp, hopp, ott lögyek, ahol akarok! Hát egyet ugrik és ott teröm.

— Jaj, de jó lesz! — újjongott Dorka. — Ha elfáradok, hippet mondok, hoppot mondok és otthon leszek.

— Ugrani is köll ám egyet! — mondotta búcsúzóban a papucsos, mi-nekutána Mackó úr kifizette a portékája árát.

Írigyelte nagyon Zebulon Dorkától a papucsol. Amint megint az uccán mentek, a szeme úgy járt, mint a villám, hogy nem látna-e magának való ajándékot. Egyszer fölkiáltott:

— Jaj, de szép hal! Hogy csillog! Nézzük meg, bácsi, vegyük meg, bácsi!

Egy kirakatban halformájú kések voltak kitéve, Szegeden csinálnak ilyen kést, amelynek nyele hal-alakú. Azért csillog, mert gyöngyházzal van kirakva a nyele.

Utasaink betértek a boltba.

— Hogy árulják itt a halat? — kérdezte a tekintetes úr.

— Halat? — csodálkozott a késes. — Nem vagyok én, kéröm alásan, halász!

— Aha! — mormogta Mackó úr, — ez is azt mondja: kéröm! — Majd hangosan szólt:

— De iszen, ott csillog a kirakatban a sok hal! Az öcsémnek megtetstett, hát, mondok, veszek vagy egyet-kettőt.

A késes nevetett. Mackó úr pedig ezt mormogta: Irgum, burgum, mit nevet engem ki minden szögedi!

— Nem hal az, tisztolt uram, hanem kés, — mondotta a bolt gazdája.

— Kés? Ne mondja!

— Nézze mög hát az úr!

A késes Mackóék elé tett egy csomó hal-alakú bicskát, kicsit, nagyot, vegyesen. Mackó úr megbámulta az ügyes jószágot, nagyon megtetstett neki.

— Ebből veszek, — mondotta —, de nem neked, Zebikém, hanem egyet apádnak, egyet magamnak. Kés nem való bocsnak!

Vett is a tekintetes úr két gyönyörű hal-alakú bicskát. Tudom, megörül az ajándéknak Tányértalpú szomszéd!

Hanem Zebulon nem volt megelégedve a vásárral. Egyre dörmögött, hogy így, úgy, neki semmit sem vesznek, mire Mackó úr rászólt:

— Veszek, Zebikém, szívesen egy karikát az orrodra. Kell?

Zebulonka persze erre elhallgatott. De alattomban mindig félrehúzta a száját, ha Dorka papucsára nézett.

Amint sétáltak, egyszer lekerültek az alsó városba. Csupa kedves kis ház közt jártak és mindegyik ház olyan volt, mintha most építették volna. Egy járókelőtől megkérdezték:

— Miért új itt minden ház?

— Mert az árvíz 1879-ben összedöntötte a régi házakat. Újakat köllött építeni mindönkinek.

— De ez a nagy templom csak nem új? — tudakozódott Mackó úr. Előttük állott a hatalmas alsóvárosi templom.

— Nem bizony. Nagyon régi templom ez. Az igazságos Mátyás király építötte.

Jól megnézték a nevezetes templomot, melyben egykor a nagy király imádkozott.

Bolyongásuk közben leértek a Tiszához. Itt már nem volt a folyónak kőpartja; felsziget alakja van itt a partiak, magas jegenyefák sorakoznak sűrűn rajta, akár az őrtálló óriások.

— Micsoda hely ez? — kérdezte Mackó úr, egy halászforma embertől.

— Ez a Boszorkánysziget.

— Boszorkányok vannak rajta? (A bocsok ijedten húzódtak a tekintetes úr mögé.)

— Dehogy is! Hanem valamikor boszorkányokat égettek rajta, azért hívják úgy.

Valóban a múlt század elején a babonás emberek azt hitték, hogy vannak boszorkányok és több szerencsétlent, akiről azt állították, hogy boszorkányságot üznek, e helyen máglyán megégették. Pedig megmondta már nagyon régen a bölcs Kálmán király: A boszorkányokról, akik nem léteznek, szó se legyen!

Már esteledett. A nap leáldozott és a Boszorkánysziget még sötétebb lett, mint amilyen különben is lombos, árnyékos voltában. A Tisza az erdőcske szélén hömpölygött, csendes zúgással.

— Jaj, ott vannak a boszorkányok! — suttogta Zebulon, rémülten belekapaszkodva Mackó úr lábába.

— Hol, te füles?

— Ott, ott! Látja, bácsi, a tűzüket? Most égetik őket.

A Tisza partján tűz lobogott és annak fénye átszivárgott az erdőcskén. Mackó úr óvatosan a tűzhöz közelített és a fák közül kikukkantott a partra. Dehogy égettek ott boszorkányokat! Két halász halpaprikást főzött, — az illata azonnal megcsapta Mackó úr orrát. Rőzse-tűzön bogrács lógott, az egyik halász a tüzet igazította, a másik fakanállal a halpaprikás levét kóstolgatta, hogy megfőtt-e már, megvan-e az íze, ereje, zamata? A Tisza partján halászbárka volt kikötve.

— Jó estét kívánok, halász uraimék! — köszöntött Mackó a két emberre.

— Azonkép kívánjuk, — feleltek azok.

— Föl a vacsora, föl?

— Készen is lősz mindjárt.

— Az illata nagyon dicséri, annyit mondhatok! — szólt a tekintetes úr nyelvével csettintve.

— Része lögyön benne, — mondotta az egyik halász. — Telepödjenek le ide a szürre és tartsanak velünk!

Mackó úr és a bocsok letelepedtek s nemsokára előttük gőzölgött a bogrács.

— Kihöz vagyon tisztösségünk, ha mög nem sértöm a kérdésömmel?
— kérdezte az egyik vendégszerető halász.

— Én nemes nemzetes és vitézlő Mackó Muki erdei földesúr vagyok, ezek pedig itt az öcsém meg a hugám, — mondotta a tekintetes úr.

— No, az Isten éltesse a derék, böcsületes familiát! — mondták a halászok.

Nagyon ízlett a halpaprikás utasainknak. Nem is tudja azt senki jobban főzni a szegedi halásznál.

A kitűnő vacsora után Mackóék elbúcsúztak a halászoztól és visszaballagtak a városba. Ott megháltak egy vendéglőben.

Reggel korán keltek és vidáman, jó kedvvel ballagtak le az uccára.

— Hőt most hova megyünk? — kérdezte Zebulon.

— Mit csinálunk, te golyhó? — szólt rá a tekintetes úr.

— Hogy hova sőtálunk? — ismételte Zebulon.

— Hát ez micsoda beszéd?

— Szögedi beszéd.

Mackó úr nevetett.

— Ohó, hohohó! Majdnem elfelejtettem, hogy itt szögediesen beszélnek... De drága kis öcsém, nem így beszél ám a szegedi ember.

— Hőt hogyan? — makacskodott Zebi.

Mackó úr dühbe jött.

— Elhallgatsz, te! Mindjárt úgy a nyakad közé suhintok, högy azön köldölsz!

Zebulon vigyorogva húzódott a hógához és ezt súgta neki:

— Hehe, a bácsi is csak úgy beszél szegediesen, mint én, hehe!

— Hogy ma mit teszünk? — szólt most a tekintetes úr. — Hát elmegyünk Lacikához.

El is mentek. Nagyon szíves fogadtatásban részesültek s mikor eltávoztak, Lacika így szólt:

— Aztán Mackó úr, a tanyára is elmenjen ám!

— A tanyára? Mi az Lacikám?

— A tanya, Mackó bácsi, nagyon szép! Van almája, körtéje, szőlője, kis csikaja, báránkjája... Ha jó vagyok, apa jutalmul azt mondja: No, Lacikám, gyere velem a tanyára! Jaj be jó ott, Istenem, be jó!

Az ajánlat nagyon kedvesen csengett Mackó úr és a Tányértalpú-csemeték fülében.

— Ilyen hát a tanya, Lacikám? — kérdezte Mackó úr.

— Oh, még sokkal szebb! Aztán nemcsak egy tanya van odakünn, hanem ezer meg ezer.

— Ezer almafával és körtefával? — kérdezte csillogó szemmel Zebulon.

— Még többel!

— Kis csikó és báránka is sok van? — kérdezte Dorika.

— Van bizony elég.

— Kié az a sok csina és barika?

— A csikósé és a juhászé, akik szintén kint laknak.

Most közbeszólt Mackó úr:

— Köszönjük szépen Lacika a fölvilágosítást. Elmegyünk ám a tanyára, megnézzük! Messze van-e?

— Bizony nincs közel! Mi mindig kocsin járunk ki.

— Mi is azzal megyünk, — szólt Mackó úr —, Isten veled, Lacika!

— Szerencsés utat kívánok, Mackó úr, Zebulon, Dorika!

Mackó úr hamarosan talált fuvarost, aki a kocsiján kivitte a tanyára. Mackóék fölültek a kocsira — az ostor pattogott, a lovak nyerítettek, a kerekek zörögtek és nemsokára elhagyták szép Szeged városát!

A tanya kedves kis bogárhátú ház, amely a végtelen síkság közepén áll, messze a várostól és a falvaktól. Szép nyárfák, jegenyefák fogják körül és borítják árnyékba. Van a tanyaház körül istálló, akol, góré, karam, szóval minden, ami a földművelő és állattenyésztő embernek szükséges. És sok, sok ilyen nyájas tanya van — egymástól bizonyos távolságra — az Alföld végtelen síkján. A nép ezt a sok tanyát együttesen jelöli meg a *tanya* szóval.

A kocsi már a pusztai úton járt Mackóékkal és elhaladtak az első tanyák mellett.

— Ni, nem repül a négyszárnyú madár!

Ezt Zebulon kiáltotta. A tanyák közt ugyanis föltűnt egy szélmalom, melynek vitorlája ezúttal nem forgott. Nem örölt a malom, azért nem forgott a vitorlája.

— Kocsis! — kiáltoit Mackó úr —, gyerünk a malomhoz.

— Talán örölni valója van a téns úrnak? — kérdezte a kocsis.

— Van bizony! — mondotta Mackó úr. — Tudományt örültetünk abban a malomban, hogy aztán a lisztjéből az eszünket tápláljuk.

Ilyen szépen fejezte ki azt Mackó úr, hogy ismereteit akarja gyarapítani azzal, hogy a szélmalmot megnézi.

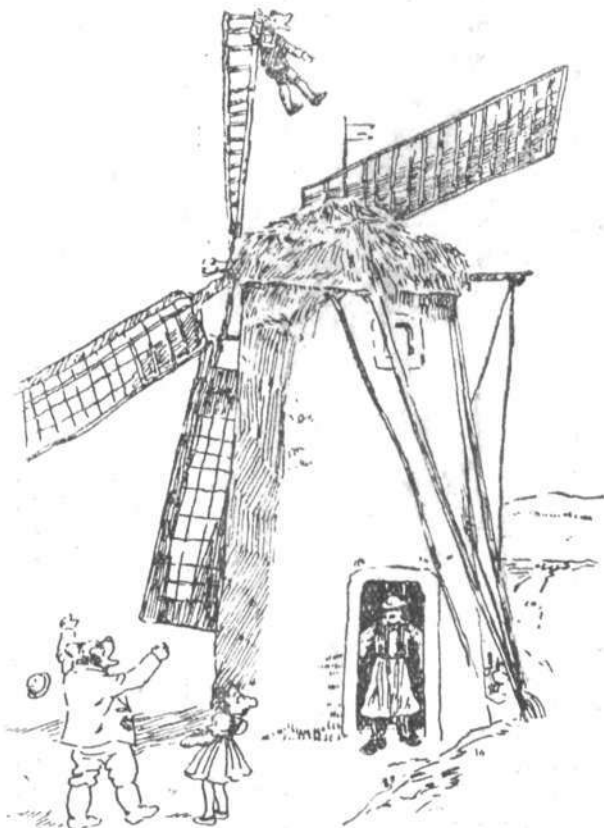
A malomhoz értek. A magas, kerek épület oldalán fáradtan, mozdulatlanul lógott a vitorla. Az egyik szárnya csaknem leért a földre.

Mackóék körüljárták a szélmalmot és jól megnézték minden részét.

A vitorla különösen tetszett nekik és Zebulon pajkos kedvében, amikor Mackó úr nem látta, föl is kapaszkodott egy szárnyára és lovagolva ráült.

— Most én vagyok a négyszárnyú madár! — kiáltotta újjongva.

— De te nem repülsz ám! — szölt Dorka.

— Majd mindjárt megparancsolom a szárnyaimnak! — kevélykedett Zebike. — Szárnyam, szárnyam, repülj velem az erdőbe!

Hát egyszerre megmozdult a vitorla és elkezdett forogni. Tudniillik odabenn megindították. Zebike a következő pillanatban fönn volt a levegőben, mert a vitorlának az a szárnya, amelyen lovagolt, fölemelkedett a magasságba. Az úrfi sivalkodott:

— Jaj, jaj, végem van! Mackó bácsi, fogjon meg!

Mackó úr odafutott. Amint meglátta Zebulont a magasban, bosszúsán kiáltotta:

— Én fogjalak meg, imposztor? Minek ültél a malom szárnyára! Kapaszkodjál, ha tudsz!

Meg is kapaszkodott Zebulon. Szerencséjére, mert a vitorlaszárny lefelé fordult és az úrfi fejfelé közelgett a föld felé.

Egyszerre — puff! Zebulon lepottyant a vitorláról és elterült a földön. Szerencséjére nem nagyon magasról esett le és így nem tört el semmije, noha azért alaposan elmálott a földön. Egy darabig meg se moccant, úgy feküdt ott, mintha meghalt volna.

Dorka sírva borult rája.

— Zebikém, édes Zebikém, — kiáltotta —, hol fáj? Nyisd ki a szemedet, Zebikém, nyisd ki!

Mackó úr is a mozdulatlanul fekvő fölé hajolt és így szólt:

— Zebulon, itt a friss mézecske!

Hát tüstént kinyilt az úrfi két szeme:

— Hol a méz? — kérdezte gyöngye hangon.

— No, csak ugorj talpra, öcskös! — mosolygott a tekintetes úr —, mindjárt megkapod!

Zebulon fölkelte a földről. Bicegett egy kicsit, meg az oldalát fájdtította, egyéb baja nem történt.

— Nem leszek én többet négyszárnyú madár! — zokogott a jámbor.

Mackó úr megsimogatta az állát.

— Még csak kétszárnyú se akarj lenni! — mondotta. — Nem a mi vitézlő familiánknak való a repülés.

— Hát a mézem hol van már? — kérdezte türelmetlenül Zebulon.

— A mézed? Az a méhecske házában van.

— De 'iszen nekem mézet ígért a bácsi, hogy kinyissam a szememet.

— Ojjé! — nevetett Mackó úr —, ha minden medve minden kis pottyért mézet kapna, nem győznék a méhecskék a munkát. Mackó-dolog az egész, öcsém, fel se vedd azt a kis pottyot, meg puffot, lesz még többen is részed dirmegő-dörmögő életedben!

Zebulon savanyú arcot vágott, de kénytelen volt megnyugodni ebben. Mackó úr pedig, minthogy már künn voltak a tanyán, elküldötte a kocsit.

— Sétálunk egy kicsit a tanyán, — mondotta.

Amint mentek, birkanyájhoz érkeztek, amely ott legelészett a zöld fű bársonyán. Egyszerre egy bégető hang megszólította:

— Jó napot kívánok, tekintetes Mackó úr! Me-e-e-e!

Mackó úr megfordult. Hát Bárány Jeremiás közelgett futva feléje, az a Bárány Jeremiás, akivel Mackó úr régebbi utazásain megismerkedett és az ezredéves kiállításán is találkozott.

— Nini, Bárány gazda! — kiáltott örvendezve a tekintetes úr. — Hát kend hogy kerül ide?

— Itt élek én ebben a nyájban. Habakuk fiam is itt van. Hé, Habakuk, — bé-é-é!

A hívásra egy másik birka vált ki a nyájból s közelgett Mackóékhoz. Ebben a percben a juhász hangja hallatszott:

— Tizza, Dráva! Lopják a birkát! Rajta!

Két nagy juhászkutya rontott vészcsaholással Mackóék felé. A tekintetes úr tiltakozva kiáltotta:

— Én nem vagyok tolvaj! Bárány gazda nekem jó ismerősöm, az szólított meg engem!

Beszélhetett. A másik pillanatban az egyik kutya a nyakán lógott, a másik meg a bocskoknak ugrott.

Most hát Mackó úr sem vette tréfának a dolgot, nézte merre tágasabb.

A kutya azonban nem eresztette el a fülét.

— Vaú! Vaú! Foglak, te birkatolvaj!

— Engem ugyan nem fogsz! — dörmögte Mackó úr —, ezzel a kutyát fölvetette a vállára, mint valami zsákot és úgy futott tovább.

A kutya vonított:

— Vaú! Fogtam tolvajt, de visz!

A juhászok összefutottak és ki számáron, ki gyalog a menekülő után rugaszkodott és hosszú, kampós botját lógázza.

— Elibe, elibe! Csípd el a betyárt! — kurjongattak.

Zebulont és Dorkát gyorsan elcsípték az üldözők, a tekintetes úrral azonban nem boldogultak oly könnyen. Végre egy fúrge juhászbojtár elérte, a botja kampóját beleakasztotta a lábába és elrántotta. Mackó úr hasra vágódott.

A kutya fölhasználta az alkalmat, leugrott Mackó úr nyakáról és vonítva elfutott.

— Nekem nem kell olyan tolvaj, aki engem fog meg! Vaú! Ennek a tolvajnak olyan körme van, hogy jaj, jaj, vaú. vaú!

A juhászbojtár megfogta Mackó úr gallérját és a bot boldogabbik végével (tudniillik a vastagabbikkal) ráhúzott a fejére.

— Nesze neked, birka! — kiáltotta.

Mackó úr dühbe gurult.

— Hallod-e, te juhász! — szólt haragosan —, ne gorombáskodjál velem, mert baj lesz!

— Baj ám — nevetett a juhász. — Lesz baj, de te is sirsz utána! Előre a pusztabíróhoz!

Mackó úr ezt mormogta:

— Ereszd el, juhász, a bekecsemet; amíg jó dolgod van!

— Dehogy eresztem! — felelt a juhász. — Majd előbb pusztabíró uram kezébe adom.

— Hát nem ereszted el?

— Van eszemben!

Mackó úr föemelte a két rettenes mancsát, derékon fogta a bojtárt és azt is a nyakába vetette.

— Gyere hát akkor velem, juhászbojtár barátom! — dörmögte a tekintetes úr és futott tovább a terhével.

A bojtár ott lovagolt a Mackó úr nyakában. Az önkéntelen lovas

cibálta, rángatta a furcsa paripa üstökét, rugdalta a lábával az oldalát, de nem tudott leszabadulni a nyakából. Mackó úr pedig föl se vette a cibálást, rugást.

Egyszer csak egy méneshöz értek. A karcsú szép lovak, csikók csöndesen ropogtatták a füvet a legelőn, a csikósok pedig felugráltak a szaladva érkező csoda láttára.

— Juhászbojtár! — kiáltották. — Min szamaragolsz, juhászbojtár?

A juhász dühösen felelt:

— Látják, kigyelmetek!

— Aztán hova, merre olyan sebbel-lobbal?

— Tudom is én! — felelt a bojtár.

A csikósok újfent kiáltottak:

— Melyik vásáron vetted, juhászbojtár, a paripádat?

— Dehogy vöttem! Hiszen birkatolvaj ez!

A csikósok nevettek.

— A tolvaj viszi a juhászt! Hahaha! Ilyent még nem ért meg a pusztal! De ha tolvajjal van a bojtárnak dolga, gondolták a csikósok, hát csak meg kell fogni. Lóra kaptak és a futó elébe rugaszkodtak.

— Megállj! — kiabáltak Mackó úrra. — Megállj, ha kedves az életed!

Mackó úr látta, hogy tüstént elfogják, hát egyet gondolt levetette a juhászt és felugrott a legközelebbi ló hátára.

Olvasóim közül talán többen emlékeznek arra, hogy Mackó úr egykor mint híres nevezetes lovas szerepelt a budapesti cirkuszban. Volt egy szép almásszürke paripája, azon lovagolt, még pedig úgy, hogy nem ült, hanem állott a futó paripa hátán, sőt nemcsak állott rajta, hanem táncolt is és abroncon ugrált keresztül. Egész Budapest tapsolt a dirmegő-dörmögő lovasnak.

Most hát hasznát vette a tudományának. A csikósok szeme-szája elállt, amikor látták, hogy a tolvaj nem ül, hanem áll a lovon, amely szélesebben toványargal, anélkül, hogy a lovasa lepottyanna róla. Úgy állott rajta, mint a cövek.

— Ej, micsoda ördögös lóköltő! — mondták elhülve. — Vajjon mi fán termett ez a fickó?

— Most ne vessenek kigyelmetek! — szólt kárörömmel a juhászbojtár, sajjgó derekát tapogatva, amelyet Mackó úr úgy megmarkolászott.

A meglepetés multával a csikósok üldözőbe vették a tekintetes urat. Megsarkantyúzták a paripájukat és a szökevény után nyargaltak. De az gyorsabban járt náluk. Nemsokára megkisebbedett a távolságtól a ló és lovas alakja; merre száguldozik, azt csak annak a porfelhőnek a mozgásából lehetett tudni, amelyet a ló fölvert.

Hej, büszkén állt lova hátán Mackó úr! Úgy érezte magát, mint a repülő madár, mert szinte repült vele a csikó. A fák, a bokrok, kútgémegek gyorsan elmaradoztak mellette. A vakmerő lovas olykor hátranézett. De bizony nyomába sem értek.

— No, híres csikósok, — nevetett magában —, érjetez utól!

Aztán eszébe jutott budapesti gazdája, a cirkusztulajdonos.

— Kedves gazdám! — mormogta elégtelen —, ha látnál, tudom meg lennél elégedve velem!

De meg lenne elégedve, — gondolta magában —, az egész tisztelt közönség, tapsolnának a grófok és bárók, a fehérhajú nagyapó, a mosolygó nagyanyó, a nagybajuszú hácsi, a kedves néni, Pista, Laci, Margit, Ilus, a huszárok a bakák, valamint a nagykalapú drótostótok, szóval mindenki, aki a budapesti cirkuszban tapsolt neki.

...De térjünk vissza a bocsokhoz. Ezeket a juhászok bezárták az akolba és most nagyon meg voltak szeppenve. Mi lesz velük?

Zebulon bögött, Dorka pityeregve mondotta:

— Jaj, miért is jöttünk mi az Alföldre? Oh, báresak otthon lehetnénk most az erdőkben, Tányértalpú apó barlangjában!

Otthon? Nini, hátha otthon is lehetne? Dorkának eszébe jutott az, amit a szegedi papucsos mondott az ő papucsairól. Hogy csak egyet kell ugrani és azt mondani, hipp-hopp és ott terem az ember, ahol akar. A papucsos most is a lábán van, hát tüstént elrepül ő innen, ebből a fogságból.

— Zebulon, én mindjárt nem leszek itt! — mondotta Dorka.

— Hát hol? — zokogott Zebike.

— Otthon! Hazavisz a papucsom!

Zebulon is ráemlékezett most már arra, amit a papucsos mondott és irigykedve nézte a Dorka csinos lábbelijét.

— Add kölcsön nekem az egyik papucsodat! — szólt könyörögve.

— Nem adom, mert félpapucsban nem lehet repülni.

Zebike most még keservesebben kezdett bögni.

— Dorka, édes Dorkám, — zokogott —, mi lesz belőlem, ha te is itt hagysz? Maradj itt, hugicám! Maradj itt!

Dorka megsajnálta bátyját és lemondott a hipp-hoppról és arról, hogy otthon teremjen. Hát ez a Zebulon mivel hálálta meg huga jóságát?

Dorkát egyszerre csak földhöz vágta és lehúzta lábáról a papucsait, aztán fölhúzta a maga lábára.

Alighogy Zebulon a lábán érezte a bűvös papucsot, nagyot ugrott és ezt kiáltotta:

— Hipp-hopp, otthon legyenek apó barlangjában!

Dorka sírva nézett a levegőbe, hadd lássa, hogy repül Zebulon az ő papucsaival. De a levegőben nem látott semmit, ellenben szépséges bátyját ugyanott látta, ahol az imént.

— Hát te nem repültél el? — kérdezte Dorka.

Zebulon mérgesen ezt felelte:

— Nem hát! Talán kicsit ugrottam.

Ezzel még nagyobbát ugrott.

— Hipp-hopp, Tányértalpú apó barlangjában legyenek!

Zebulon megint ott maradt, ahol volt. Lehúzta hát a papucsot a lábáról és a földhöz vágta.

— Nem ér semmit ez a papucs! — dörögte. — A szegedi papucsos rászédett bennünket.

Dorka persze kinevette ármányos bátyját, hogy így felsült. Úgy kell a hálátlannak!

A papucs tehát egyiket sem szabadította ki a fogságból s tovább búsultak sorsukon. Egyszerre megzörgette valaki az akol ajtaját.

— Be-e-e, úrfi, kisasszony, be-e-e-e! — hangzott kívülről.

— Ki az? — kérdezték a bocsok.

— Én vagyok, instálom, Bárány Jeremiás.

— Jaj, Bárány bácsi, szabadítson ki innen bennünket! — rimázkodtak a foglyok.

— Iszen éppen azért jövök. Mackó tekintetes úr itt várakozik a keresztútnál, az küldött engem.

Bárány gazda kinyitotta az ajtót, a bocsok kirohantak rajta.

— Csitt, úrfi, csöndesen kisasszony! — figyelmeztette őket Bárány gazda. — Ha a kutyák észreveszik a szökést, itt kuksolhatnak ezentúl is.

A bocsok tehát lábujjhegyen távoztak és egyenesen a keresztútra tartottak. Ott várakozott rájuk Mackó úr és keblére ölelte a bocsokat.

— Csakhogy együtt vagyunk megint! — mondotta elérzékenyülten. — De most lábatok alatt legyen a talpatok és előre!

Széleseben eliramodtak. Hogy került Mackó úr a nyájhoz vissza? Az történt a tekintetes úrral, hogy a csikósok mégis utólérték (mert hiába, nem a Mackó, hanem a csikós a jobbik lovas!) s mikor látta, hogy nagyon a nyomában vannak, leugrott a lóról s elbujt egy közeli nádasban. A csikósok a lovat üldözték tovább, ő pedig rejteketakon visszaoldalgott a nyájhoz, ahol Bárány gazdával találkozott.

Mentek, mendégeltek Mackóék a sík pusztában. Itt már nem látszott se tanya, se kútágas. Pusztá, kietlen, elhagyatott volt a tájék.

Utasaink egyszerre meglepetve álltak meg. Váratlanul egy egész város bukkant föl előttük, tornyokkal és magas házakkal.

— Miféle nagy város ez? — csodálkozott Mackó úr.

Zebulon előre futott.

— Én leszek először a városban! — kiáltotta újjongva.

De csodálatos, noha jól szaporázták a lépést, ahelyett, hogy közelebb jutottak volna a városhoz, az egyre jobban eltávolodott tőlük.

Nem volt az város, hanem *délibáb*. A fény meg levegő játéka. A pusztán szép, verőfényes napon sokszor különös tünemény jelenik meg. Erdő, ház, falu vagy gyár képe tűnik föl ott, ahol semmi sincs: ez a délibáb. Ott sem volt semmi, ahol Mackóék a várost látták: csak a délibáb tréfálgatott velük.

A bocsok egyszerre fölkiáltottak:

— Bácsi, jaj, bácsi, nézze, felfordult a város!

A délibáb-város csakugyan lefelé fordulva úszott most a levegőben. Tornyainak csúcsa, házainak a födele most a földet érintette.

Utasaink kővé meredten nézték ezt a csodát.

— Soha ilyet! — mormogták.

A felfordított város hát ott lengett a pusztá verőfényes levegőjében.

— Ej, ej, — tünődött Mackó úr, — vajjon hogy járnak abban a városban az emberek?

— Bizonyosan folyton tótágast állanak, — vélte Zebulon.

— Juj, mennyi tányér, pohár eshetik le abban a felfordult városban a felfordított asztalokról! — kiáltotta Dorka.

A tányérról, pohárról eszébe jutott valami Mackó úrnak. Megbúbozta a bocsokat.

— Ügy-e, jó volna, golyhók, ha ott lalnánk? — kérdezte nevetve. — Ha poharat török, mindjárt lenne jó kifogás, hogy hiszen föl van fordulva az asztal, arról esett le!

A bocskok nevettek. Ez bizony jó lenne. És abban a városban talán nem is mondják az ügyetlen gyermekeknek ezt: Te medvebocsk!

— Száz szónak is egy vége, — mondotta Mackó úr, befejezve a tanakodást, — eljöttök abba a városba?

— Én elmegyek, mert én tudok tótágast állani, — felelt Zebulon.

Dorka eleinte vonakodott, de mert a kíváncsiság nagyon sarkalta, hát ő is hajlandó volt bemenni a városba. Alig indultak meg, megdöbbenve megállottak.

— Hol a város? — kérdezték körültekintgetve.

A fölfordult városnak nem volt se híre, se hamva. Ahol előbb tornyai a földet bökdösték, onnan most csak a pusztaság nézett feléjük.

— Eltűnt! — dadogta Mackó úr.

— Megszökött az egész város, — motyogták a bocskok.

A délibáb, amely a fölfordított várost a pusztára varázsolta, eltűnt.

— Soha ilyet! — dörmögte Mackó úr. — De már most merre menjünk?

Zebulon fölkiáltott:

— Nini, bácsi, ott egy csárda látszik!

Messze, egy nyárfaliget közelében, rongyos csárda állott. A kéménye hivogatóan füstölgött.

Mackó úr megörült a fölfedezésnek.

— No, ez pompás! — kiáltotta. — Előre a csárdához! Már úgyszólván megéheztem, megszomjaztam.

— Hát még én! — nyögte Zebulon, a gyomrát tapogatva.

Szapura lépéssel megindultak. Már jó darabig gyalogoltak a homokban és Zebike kezdett elmaradozni.

— Jaj, messze van-e még a csárda? — nyögte. — Én már nem bírom tovább!

Mackó úr ellenzót csinált a kezéből és úgy nézett a napfényes pusztába.

— Irgum, burgum, nekem úgy tetszik, hogy most még messzebb van az a csárda! — dörmögte.

— Jaj, ne mondjon ilyent, bácsi! — óbégatott Zebulon.

— Bizony messzebb van! — kiáltott Dorka. — Előbb még láttam a füstölgő kéményt, most már nem látom.

— Menjünk tovább, hátha csak a szemünk káprázik! — tanácsolta Mackó bácsi.

Megint szapura ügetésre nógatták a fakókat, azaz a saját lábukat. Hát, csakugyan, minél többet jártak, annál messzebbre távozott előlük a csárda, utóbb már alig látszott a távolságban. Persze, a csárda is délibáb volt.

Mackóéknak megint leesett az álluk.

— Óh, te ármányos Alföld! — mormogta a tekintetes úr.

— Jaj, te csintalan, rossz pusztá! — siránkozott Zebulon.

A távolban egyszerre egy különös alak tűnt föl. Hat lába volt és két feje. Az egyik feje magasan állott és széles karimájú kalap volt rajta, a másik feje alacsonyan lógott és két nagy fül díszítette. A csodálatos alak egyenesen Mackóék felé tartott.

— Jaj, fussunk! — kiáltott Zebulon. — Megezz az a szörnyeteg!

Neki is iramodott visszafelé. A tekintetes úr utána szólt:

— Zebikém, hát már bírod megint a lábadat? Jó doktor, úgy-e, a félsz?

Az a szörnyeteg pedig, amely feléjük közelgett, juhász volt, meg a szamara. A juhász a szamáron ült és földig ért a lába; ezért látszott a juhász és a szamár hatlábúnak.

Nosza, nagyot nevetett Mackó úr a tévedésen és Zebulon után kiáltott:

— Gyere vissza, öcskös, ez a szörnyeteg föl nem fal téged!

Zebulon visszakullogott, s amikor meglátta, kitől, mitől ijedt meg, elkezdte énekelni gúnyolódva ezt a verset:

Megy a juhász szamáron,
Földig ér a lába!

Kopp! A juhász oldalt hajlott a szamárról és a birkafogó kampós botjával tarkón ütötte Zebikét.

— Nesze a nóta ára! — mondotta a szamaragoló.

Zebulon mécsese eltört, Mackó úr pedig odajárult a pásztoremberhez, akire persze haragudott, hogy a csúfolódó bocsot megfenyítette.

— Juhász uam, — kezdte a tekintetes úr, — kérdenék valamit, ha felelne rája!

— Jó szívvel megtöszöm, ha tehetségemben vagyon — felelt a juhász a pusztai emberek hivalkodást kerülő szíves módján.

— Micsoda csárda az ott a nyárfás mellett, amelyik mindig meszszebbre megy az embertől?

A juhász a jelzett irányba nézett, aztán bajsza alatt mosolyogva mondotta:

— Abban a csárdában, uram, embör fia még nem ivott, övött!

— Miért nem?

— Mert az nem csárda, hanem levegő. Nincs ott sömmi, csak úgy látszik háznak. Délibáb az.

Mackóék bámultak,

— Hát a felfordult város se volt semmi?

— Úgy biz' a!

— Juhász uram, — szolt Mackó úr, — hát most azt mondja meg, merre érünk igazi csárdához?

A juhász botjával egy nyárfaerdőre mutatott.

— Erre haladjanak az erdő felé, azon túl ráakadnak a csárdára!

A juhász szíves búcsú után tovább szamaragolt, Mackóék pedig megindultak az erdő felé. Hát amint azon mennének keresztül, mit látnak?

Róka Miska ott hevert egy bokorban s élete párja mellette siránkozott:

— Én édes párom, jaj nekünk! Mi lesz belőled? Bundádat lehúzzák rólad és szőnyegnek rakják valami ágy elé! Jaj, jaj, hogy ezt a napot meg kellett érnem! Édes párom, hogy lehettél ilyen ügyetlen?

Róka Miska kínosan nyöszörögve felelt:

— Nem tudom, feleség. Csitt, csatt, megesett! Örök szégyen piritja miatta az orcámat!

— Vörös az máskor is! — mormogta Mackó úr és előlépett. Láttára Rókané fölugrott, a csalafinta Miska azonban továbbra is fekvé maradt. Volt rá oka. A lába bele volt szorulva a tör csapójába és nem tudta onnan kihúzni.

Mackó úr a törbeesett koma elé állt.

— Jó napot, Róka Miska, régi jó pajtásom! Ez egyszer hát hurokra kerültél! Hahaha! Bocsok, ide gyertek!

Zebulon és Dorka elősompolyogtak.

— Nézzétek, bocsok, — mondotta Uackó úr —, ezt az én régi ellenségemet, aki mindig gáncsot vetett az utamba! Most meglakolt ökelme turpisságáért. Nézzétek, hogy hörög, szüköl itt kínjában! Törbe esett Róka koma! Bocsok, kacagjunk egy nagyot a koma esetén. Hahaha!

— Hahaha! — kacagtak a bocsok. — Hahaha! — nevetett az erdő. Mackó úr rettenetes hahotája végigdörgött az egész tájékon.

A koma szégyenletében a föld alá szeretett volna bújni. Hej, ha az a vas nem fogná úgy a lábát, de elszaladna ő most innen!

Mikor a tekintetes úr kellőképpen kimulatta magát, így szolt:

— Isten veled, Róka Miska! Én most sok galádságodért nem porolom ki a bundádat, majd kiporolja azt minden reggel a — szobalány.

Arra célzott Mackó úr, hogy Róka Miska bundáját a vadászok lehúzzák, aztán eladják és a szücs kikészíti szobadisznak.

Mackó úr távozni akart, de akkor elébe vetette magát Rókané.

— Nagyságos, méltóságos Mackó úr, az Isten áldja meg, ne hagyjon cserben bennünket! — kiáltotta sírva,

— Én ne hagyjam cserben, jó asszony* — csodálkozott Mackó úr. — Mit kíván tőlem?

— Szabadítsa ki az én szegény uramat!

Mackó úr akkorát ugrott földre, akár csak kigyóra lépett volna. Ezt kiáltotta haragosan:

— Tőlem meri azt kérni, hogy kiszabadítsam azt a gézengűzt!

— Merem, mert tudom, hogy a Mackó urak, a híres, nevezetes Mackó-familia dicső fiai jószívűek!

— Az már igaz, — mondotta Mackó úr, akinek tetszett a hízélgés. Aztán azt kérdezte: — Hát miért nem szabadítja ki maga, jó asszony az urát?

Rókané sírva felelte:

— Próbáltam már, de nem bírom, nincs elég erőm hozzá. De a hatalmas Mackók játszva is elbánnak az ilyen kis vascsapóval.

— Ez is igaz, — dörmögte tetszelegve Mackó úr. De aztán fölmordult: — Ej, irtum, burgum, nem szabadítom ki, mert kinevetne ő kelme, ha megtenném!

— Jaj, dehogy neveti ki! Jaj, dehogy! Áldani fogja még lépését is! — kiáltozta Rókané.

Mackó úr a komára sandított. Olyan alázatosan kuksolt az a földön, mintha kettőt se tudna olvasni.

Rókané átkarolta Mackó úr lábát és ezt sipította:

— Nem eresztem tovább, nagyságos, méltóságos uram! Tiporjon el engem is, vagy szabadítsa ki a szegény uramat!

Mackó úrnak megesett a szíve Rókané keservén és hatalmas mancsa egy rántással szétnyitotta a vascapót, amely koma lábát fogta.

— Eredj, Róka Miska! Így fizet neked Mackó Muki!

Alig érezte a lábát szabadon Róka Miska, élete párjával futásnak eredt és hazáig meg sem álltak. Útközben folyton nevettek a jó bolond Mackó úron, aki megmentette a haláltól legnagyobb ellenségét. Otthon a rókalyukban, hol Róka koma, hol Rókané asszony kezdett rája a hihitére és hehetére és három napig folyton pergett a könnyük a nevetéstől.

Mackóék ezalatt szerencsésen elértek a csárdához.

Düledező, rongyos csárda volt biz' az. A csárdásgazda pipálva állott az ajtójában.

— Szerencsés jó napot, csárdásgazda!

Ezzel toppantak Mackóék a csárda elébe. A csárdás végignézett rajtuk.

— Mindközönségesen, — felelt ez.

Mackóék betértek az ivóba. Üres, nagy földes szoba volt az, egyetlen bútora egy hosszú asztal, meg egy pad volt, nem említvén a búbos kemencét.

— No, korcsmáros, — szólott Mackó úr —, van-e a kend csárdájában egy kis harapnivaló?

— Nincs, — felelt a korcsmáros foghegyről, megorrolván a *kend* szóért.

Mackó úr mintha vackorba kóstolt volna, a bocsok pedig ijedten kaptak a gyomrukhoz.

— Nincs? De csak leölet kend egy pár csirkét a számunkra?

A csárdás nagyot szítt a pipából.

— Attól ugyan fölkapik az álla! — morogta.

— Hát semmi sem akad a fogunkra?

— Egy pár rántott szúnyog láb, — mosolygott a csárdás.

— No, hát ha ennivalót nem, — szólott Mackó úr —, egy kis bort csak ad kend ide az asztalra?

— Kötve hiszöm, — mondotat a csárdás.

— Ugyan miért?

— Mert vasárnap az utolsó kortyot is mögitta három nagy úr.

— Miféle nagy úr?

— Két csikós mög egy juhász.

Mackó úr elkeseredve kiáltott föl:

— Olyan nagy úr vagyok én is, hallja kend! De hát micsoda csárda ez?

— Ez a Becsali-csárda.

— Miért *csali be* az embert, ha nincs se enni-, se innivaló benne! — fortyant föl Mackó úr.

— Az én nevem pedig nem *Hallja kend*, — folytatta a csárdás —, hanem Förgeteg Mihály. Ha én *kend*, *kend* is *kend*, érti *kend*?

Vállat vont és kiment megint a csárda elébe, nem törődván többé vendégeivel, akik őt megkendezték és nem *csárdás uramozták*. Ilyen büszke ember az alföldi csárdás!

— Soha ilyen csárdát! — mormogta Mackó úr. — Soha ilyen kevély csárdást! Már most mit tegyünk?

— Én meghalok éhen, — siránkozott Zebulon.

— Én is, bácsi, — nyafogott Dorca.

— Semmi nyif-nyaf! — szólott a bocsokra a tekintetes úr. — Gyerünk odébb egy házzal. Itt már, úgy látom, hasztalan zörgünk, kiabálunk, ránk se hallgatnak. Majd akad valami elemózsia!

Kiléptek az ivóból.

Odakinn a csárdás, aki még egyre orrolt a *kend* szóért, csúfolódva nézett a távozók után.

— Mind a vizig szárazon! — szólt utánuk.

— Hej, de furcsák ezek az alföldi csárdások! — sóhajtozott a tekintetes úr.

Szomorúan bandukoltak hát megint étlen, szomjan Mackóék a homokos úton. A nyelvük lógott, a torkuk reszelős volt, a fejüket búnak eresztették.

— Jó volna most otthon, a vadmézes erdőben! — sóhajtotta Zebulon.

— A gyümölcsöskertben! — kesergett Dorka.

— A Jutka szakácsné terített asztala mellett! — dörmögte Mackó úr.

Akármerre néztek: sehol egy földél, sehol egy kútgém. Homok mindenfelé, amelyen nem látszott egyéb kutyatejnél, ördögszekérnél meg királydinnye nevű csillagosvirágú növénynél. Messze itt-ott egy poros nyárfaliget látszott, amely körül vércsék és kányák keringtek. Ez már a puszta legkietlenebb, legterméketlenebb része volt, amelyet az alföldi ember sivó-homoknak nevez.

Néha kóbor szellő csapongott át a pusztán, nagy porfelhőt verve föl. Mackóék szemét, száját, bundáját finom fehér homok szítálta tele, belepte őket végtől-végig, úgy, hogy olyan fehérékké lettek, mint rokonaik, a jeges-mackók.

Amint egyszer Zebulon föltekintett, meglepetve kiáltotta:

— Dorka, hol a bácsi? (Aztán egyet fordulva ezt:) Dorka, hát te hol vagy?

— Itt vagyok! — felelt Dorka.

Zebulon bámult.

— Hiszen te az előbb még barna voltál, most pedig fehér vagy!

— Te is fehér vagy ám, meg a bácsi is, — mondotta Dorka.

— Az ám, nini, a bácsi is fehér! — nevetett Zebulon. — Azt hittem, hogy a bácsi elveszett és egy lisztes molnár cammog mellettünk.

Sokáig mentek, mendégéltek, egyszerre gólyakelepelés hangzik. Hát egyszerre rájuk mosolyog egy csoport nyárfa alul egy bogárhátú ház, amelynek kéményén néhány tarka gólya tollászodott, vígan kelepelve. Tanyához értek.

Mackóék beléptek a tanya udvarába. Abban a percben két morcos tanyai eb rohant nekik vad csaholással, de ugyanakkor egy hang halatszott:

— Sajó, Száva, takarodjatok vissza!

A kutyák meghunyászkodva sompolyogtak vissza a nagy udvar hátuljába, a szérüs kertből pedig, amely a tanya mögött volt, előjött a gazda.

Ő volt az, aki a kutyákat visszaszólitotta. Barátságosan közeledett a jövevényekhez.

— Jó napot kívánunk gazd'uramnak! — szólt Mackó úr, süvegét megemelve.

— Isten hozta az urakat! — felelt a gazda. — Mi jóban járnak nálam?

— Fáradt utasok vagyunk, — szólt a tekintetes úr —, étlen, szomjan járunk-kelünk egész nap, hát gondoltuk magunkban, ha ki nem vetnek, betérünk ide egy kis pihenőre.

— No azt jól tették. Anyjuk, — kiáltott a gazda —, teríts hamar az udvaron! Vendéget kaptunk!

Hej, hogy felcsillant Mackóék szeme az asztalterítés hallatára! No lám, nem minden alföldi ember olyan, mint a csárdás! Ime, milyen vendégszertők az alföldi emberek!

Hát bizony, ott a szép Alföldön a vendégszeretet megvan a legkisebb kunyhóban is, csak meg ne sértsék, mint az imént a *kend* szóval a csárdást, mert a sértést el nem tűri.

A gazda most megint vendégeihez fordult, ezt mondván:

— Ha egy kis *tarhóval* mög lágy kenyérrrel mögelégszenek az urak, szívesen adom.

Tarhó? Vajjon mi az? Így tünődtek magukban Mackóék. Soha hírét sem hallották ennek az ételnek. De az illendőség azt kívánta, hogy ne firtassák, mi az, amit föltálnak, amikor vendégeskednek, hát nem kérdezősködtek.

Nemsokára terített asztal körül ültek. A gazda közéjük telepedett, a gazdasszony pedig szíves köszöntéssel illatos búzakenyeret meg egy tejfölös köcsögöt állított az asztalra. Ebben volt a tarhó. A gazda így szólt:

— Kanalazzanak hát, utas uraimék, ha meg nem vetik a szegény ember ételét!

Mackóék mohón fogtak a kanalazáshoz. Szörnyű kíváncsiak voltak arra a tarhóra. Hát az olyan volt, mint az aludt tej, — de sokkal ízletesebb. Tejből készítik, de csakis az Alföldön készítik. Hej, alig győzték kanalazni a mi éhes utasaink!

Hamarosan kiürült a köcsög. Mackó úr azt mondotta:

— Sohasem ettem ilyen jót! — Azután fölkiáltott: — Éljen az Alföld!

— Éljen, éljen! — zúgtak a bocsok.

Zebulonnak is nagyon ízlett a tarhó, elannyira, hogy mikor nem látta senki, megpróbálta — ej, az illetlen bocsa! — kinyalni a köcsögöt. Bele is dugta a fejét, nyalakodott is, de amikor ki akarta húzni a buksit, az bennszorult.

Sehogy sem tudta kihúzni a fejét, akárhogy iparkodott is.

Ordítani akart, de hangja belefulladt a köcsögbe. Rémülten szaladozni kezdett — fején a köcsöggel.

— Jaj, bácsil! — kiáltott Dorca. — Nézze mi van a Zebike fején!

Mackó úr odanézett és harsány hahotára fakadt.

— Hahaha, bruhaha! — hahotázott a tekintetes úr. — Minek a fejed, öcskös, a köcsögkalap? Hiszen az Alföldön pörgekalapot viselnek!

Azután nagynehezen lehúzták Zebulon fejéről a köcsögöt. Sokáig prüszkölt még a torkos utána.

A tarhó után gyümölcs került az asztalra. Hej, ízlett az is! Szóval, úgy uzsonnáztak utasaink, mint a kiskirályok.

Uzsonna után Mackóék megszemléltek a tanyát. Csinos, tornácos ház volt az nagy udvarral, melyben tömérdek csirke, kacska kotyogott, csipogott, háhogott, az ól mögött disznók rőfögtek, a ducban galambok turbékkoltak, az eresz alatt fecskék csicseregtek, a kéményen golya kelepelt.

A ház mögött egy sor jegenye húzódtott, a mögött volt a szérű, amelyre éppen akkor fordult be egy kévével megrakott szekér, a lovak mellett csengős kis csikó ugándozott.

— Csina, csina! — kiáltották a bocsok, csalogatva a csinos állatot.

A kis csikó bátran hozzájuk jött és mancsukat nyaldosta.

Hogy nevettek örömükben a bocsok!

A tanya mellett szőlő volt, a szőlőben gyümölcsfa. Onnan került a gyümölcs az asztalra.

— Be szép ez a tanya! — kiáltott lelkesedve Mackó úr. — Be boldogan élhet itt gazduram!

— Nincs okom panaszra, a jó Isten megáldotta a kezem munkáját, mert az ő szent nevével kezdtem mindön dolgomba.

Ilyen az alföldi gazda. Istenfélő, dolgos, vendégszerető.

Azután elbeszélgettek. Mackó úr kérdezősködött, hogy sok-e a dolog?

— Bizony sok, — felelt a gazda. — A gabonát learattuk, be is hordjuk már, magam is csak azért szaladtam haza, hogy a szérűt rőndbe hozzam.

— Én is földbirtokos vagyok, — szólt Mackó úr.

— Aztán ilyen nagy dologidőben eljöhetett az úr hazulról? — csodálkozott a gazda

— Az én munkám ősszel kezdődik, — felelt a tekintetes úr.

— Talán szőlősgazda az úr?

— Nem, mézesgazda vagyok.

— Mézesgazda?

— Úgy bizony. Nem szőlőt, hanem mézet szüretelek én.

— Aztán mögél abból az úr?

— Meghiszem azt! Annyi hűséges ki cselédem készíti számomra a mézet, hogy jut is, marad is belőle.

Mackóék megköszönték azután a pompás uzsonnát és elbúcsúztak a szíves gazdától. Az utóbbi is indulni készült hazulról egy hosszú füttykös-sel a kezében.

— Hova gazd'uram? — kérdezte Mackó úr.

— Ide mögyök az erdőszélre.

— Minek ez a hosszú füttykös a kezében?

— Róka koma bundáját porolom ki vele.

— Róka komáét? — csodálkozott Mackó úr. — Mit csinált?

— Folyton hordja a csirkéimet. De most rajta veszt ő kelme, mert tört vetöttem neki és bizonyosan mögcsipte már.

Mackó úr megrendült. Jaj, hiszen éppen ő szabadította ki a ravaszdit a kelepcéből! Hej, be kár volt! Most hogy puffogna a bundáján a gazd'uram hosszú füttyköse!... Azt persze óvatosan elhallgatta a gazda előtt, hogy a komát ő már kiszabadította.

Elváltak, a gazda az erdő felé, Mackóék a pusztának haladtak. Céljuk az volt, hogy a legközelebbi városba érjenek. A gazda megmutatta nekik az odaváló utat.

A tekintetes úr lehorgasztott fővel ment az úton; egyre az járt a fejében, hogy kár volt kiereszteni Róka komát a kelepcéből.

Bizony kár volt! Megsiratja még azt Mackó úr Zebulonnal és Dorkával egyetemben.

De most gyorsan megvigasztalódtak, mert közeledett a postás!

— Van-e levele tekintetes Mackó Muki úrnak? — kérdezte Mackó úr a postástól.

— Van! — felelt a postás.

— Ide vele szaporán! — kiáltotta örvendezve Mackó úr.

A bocsok is újjongtak.

— Tányértalpú apó ír! — kiabált Dorka.

— Cammogó pajtás ír! — kiabált Zebulon.

Mackó úr, aki átvette már a levelet és bontotta, azt vélte:

— Akármibe fogadok, hogy kulcsár uram ír!

De a levelet nem írta se Tányértalpú apó, se Cammogó pajtás, se kulcsár uram, hanem a könyves bácsi. De sőt nem is a könyves bácsi írta, mert csak elküldötte egy kis olvasónak hozzája írt levelét.

A levél, melyet Mackó úr fölolvastott, így hangzik:

Kedves bácsi!

Kérem szépen a bácsit, szíveskedjék megmondani Mackó úrnak, hogy alföldi útjában látogasson el Ceglédre is. Nagyon érdemes ide eljönni. Megbámulhatja a szép új református templomot, mert nagyon szép ám. Aztán közel a vasúthoz van a fürdő, oda elmehet fürödni. A Józsika azt mondta, hogy írjam meg azt is, hogy őt mindig ott találja, mert ő mindig, délelőtt, délután ott van. Aztán ott van a szép és nagy városkert, mert a fürdő ott van a városkertben. A fürdővel szemben van a vígadó, ahol a hangversenyek szoktak lenni. Ott sörözhetnek is. Aztán van itt erdő, oda is kimehetnek és ott nagyon jól mulatnának. Mi is minden héten ki szoktunk menni, mert egy ismerősünknek szőlője van ott és egész nap kinn vagyunk és ott játszunk. A majális is ott volt.

Maradok szerető, hű kis olvasója

Margit.

U. i. A nagymama azt üzeni, hogy Mackó úr látogasson meg bennünket is.

— Kezét csókolom, kedves nagymama a meghívásért! — tette hozzá Mackó úr. — Köszönjük a kedves levelet neked is Margitka.

— Bácsi, — szól Zebulon —, én szeretnék elmenni Ceglédre, megbuktatni a fürdőben Józsikát!

— Én meg szeretném látni azt a szép új templomot! — mondotta Dorka.

— Magam is megnézném ám! — mondotta Mackó úr, aztán újra bele-nézett a levélbe, ezt kapva ki belőle: A fürdővel szemben van a vígadó... ott sörözhetnének is.

Mackó úr elmosolyodott.

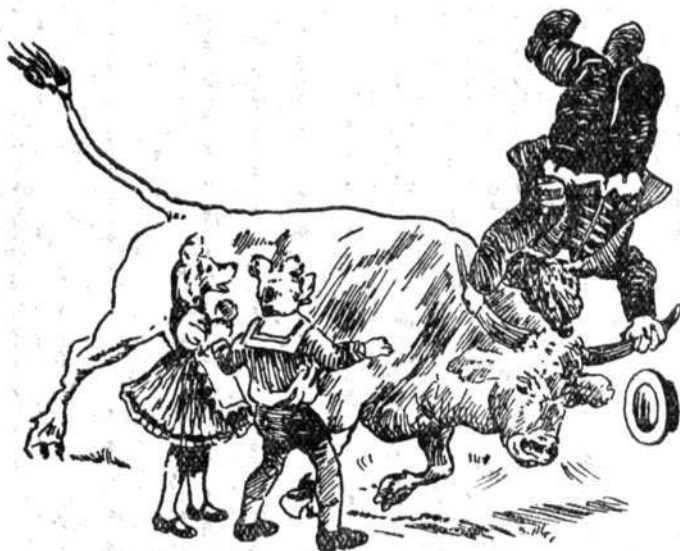
— Söröznek ám! — mormogta. — El is megyünk Ceglédre, bocsok!

Mackó úr már érezte is a kitűnő jégbehűtött sör ízét. Nagyot nyelt. De sör helyett csak por csúszott le a torkán, meg is köhögtette jól. Egész porfelhő közeledett feléjük, elborítva mindent.

— Vajjon mi lehet ez? — tündött Mackó úr. — Szél nincs, hát mi veri föl ezt a rettenetes port?

Csakhamar megtudta. Tehéncorda jött az úton, az verte fel a port. A bika méltóságosan haladt a csorda közepén. Amint ez a hatalmas állat meglátta Mackóékát, nagyot bömbölt és fejét öklelésre tartva, egyenesen feléjük rohant.

A bocsoknak rémültökben a földre gyökerezett a lábuk, moccanni sem tudtak; Mackó úr azonban szembeállt a veszedelemmel és még nagyobb ordítást adott vissza, mint amilyennel ellenfele közeledett. Ha csak ordítani kell, nem állanak a kuckóba a jótorkú familia tagjai. A bika irtózatossal döféssel szarvára kapta Mackó urat... A bocsok azt hitték, hogy

vége van a bácsinak. De ni, Mackó úr a bika szarván volt ugyan, de nem keresztülszúrva, mint a bocsok képzelték, hanem mancsával a bika szarvát fogta, maga pedig tótágast állott — fejjel lefelé — a levegőben.

Azt tette a tekintetes úr, hogy mikor a bika föl akarta öklelni, gyorsan megragadta a két szarvát és — mint a tornász a nyujtón —, fölvetette magát a levegőbe. Hja, ilyen művész-bűvész volt a mi dirmegő-dörmögő barátunk.

A bika meghökkenve megállott. Kifeszítette a két első lábát, nagyot bömbölt. — Mackó úr pedig odafönn egyet forgott a levegőben, mint ahogy a tornász a nyujtón szokta mutogatni magát.

A bika le akarta vetni roppant terhét, de mikor látta, hogy nem lehet, futásnak eredt. Mackó úr pedig a szarván állta a tótágast. A pásztorok előfutottak és bámulva nézték azt a csodát, hogy mit csinál Mackó úr a bika szarván. A bocsoknak is megjött a bátorságuk és nevettek.

— Hahaha, ugyan megjárta a bömbölő! Hahaha!

Mackó úr végre megelégette a mulatságot és leugrott a bikáról, amely eszeveszetten rohant vissza a csordába. Bezzeg nem akarta többé felöklelni a téns urat!

Mackó úr kalapját lengette a csordások felé:

— Pásztorok, máskor jobban vigyázzatok a csordára!

Ilyen kalandok közt járta be Mackó úr az aranykalászos alföldi rónaságot. De az aranykalász nem állt már a lábán. Eddig, amerre mentek, mindenütt kasza pengett, sarló suhogott. Az aratás már véget ért. A búza-

kalász, az Alföld áldott búzkalásza a kasza nyomán lefeküdt a földre és a füрге marokszedő lányok kékébe kötötték, a kékéket keresztbe rakták. Úgy tetszett, hogy az egész Alföld meg van rakva búzakereszttel. Tarlóvá vált a rónaság, melyen még nemrég sárga kalásztenger ringott... A pity-palattyoló fürj csodálkozva nézte, hová lett fészke fölül az árnyékos kalászsátor?

És hogy leborult az est, táncolva, énekelve mentek haza, dolgukat végezvén, az aratók. Fehérruhás lányok kalászból készült nagy koszorút vittek, a legények kalapján búzavirágból és kalászból való bokréta virított és ifjak, vének, mind táncot lejtettek, énekeltek. Mert nagy ünnep az Alföldön az, mikor a magyar nép az édes anyaföldtől átveszi legdrágább adományát: a kenyérnek valót.

Mackó úrnak megtetszett az aratóünnep. Maga is a táncolók sorába állt:

— Heje, huja, hopp!

Úgy járta a tekintetes úr, hogy csak úgy döngött a föld. A kalapja mellé ő is föltűzte a kalászbokrétát és úgy érezte magát, mintha ő is alföldi arató volna. A bocsok is vígan ropták a táncot.

— Miféle község ez? — kérdezte Mackó úr az aratógazdától.

— Nem község ez, hanem tanya, — válaszolt a kérdezett.

— Tanya? Iszen van itt száz tanya is, meg több is.

— Azért csak tanya ez, uram.

Hát úgy van ez az Alföldön, hogy néhol annyi tanyát építenek egymás közelébe, hog már szinte városnak látszik. Valóban, idővel e tanya-csoportokból lesznek itt a falvak és városok.

Az aratók bejárták a tanyacsoport uccáit, aztán megállapodtak egy udvarban, leveles szín alatt és most kezdték csak javában a táncot.

Mackó úr megemlékezett Margitkának a leveléről. Amíg a muzsika szólt, elfogta az aratógazdát.

— Gazd'uram, merre jutunk erre Ceglédre?

A gazda nagyot nézett.

— Ceglédre? — kérdezte. — *Erre* Ceglédre? *Erre*, uram, semerre.

— Semerre? Hiszen Cegléd is az Alföldön van.

A gazda elmosolyodott.

— Az igaz, hogy az Alföldön van, — mondotta. — De nézze, uram, ezt a két tüzes csikót (az istállóra mutatott, melyben két szép ló ropogtatta az abrakot), ha ez a két csikó két álló napig úgy röpül, akár a madár, akkor is csak bajjal ér Ceglédre. Nagy ám az Alföld, messzire van Cegléd városa!

— Hát vasút nem megy arra?

— Mőgy, de olyan messzire van ide a vasút, hogy nagy idő köll, amíg az úr az első állomáshoz jut.

— Hát akkor kocsin utazom, — határozta el a tekintetes úr. — Kocsi talán akad itt?

— Az akad, de vigyön ám az útra *fordított kását*.

— Mi a csudát?

— Mondtam már: *fordított kását*.

Zebulon közbe kottyant:

— Miből van az *fordítva*? Némethből?

Mackó úr ráripakodott a bocsra:

— Hallgass, kölyök! — A gazdához fordult ismét. — Aztán mire való az a *fordított kása*?

— Arra való, hogy meleg ételben lögyön az utasnak része, mert ha errefelé utazik az úr Ceglédre, naphosszat sem talál falut, de még csárdát sem. A fordított kása pedig egy hétig se hül ki.

— Nem? — csudálkozott a tekintetes úr.

— Nem bizony. Az alföldi ember, ha kocsiszörrel nagyon hosszú útra megy, ilyen okos alföldi étköt visz a kocsiderékban.

Mackó úr lelkesedve kiáltott föl:

— Én is ilyen okos ételt viszek! Hanem hát miért marad melegen olyan sokáig a fordított kása?

— Azért, mert főzéskor addig forgatják, amíg benne marad a heve.

— Aztán megfőzi nekem, gazd'uram?

— Nagyon szívesen, — felelt a szíves magyar gazda.

Most még egy kérelme volt Mackó úrnak.

— Szerez-e nekem, gazd'uram, kocsit a ceglédi útra? Nagyon meghálálnám a sok szívességét... Küldenék télre egypár icce finom csurgatott mézet az uradalmamból.

— Nono, jutalom nélkül is megtöszöm, — szabódott a gazda.

Kocsi hamar került. Úgy egyeztek meg a kocsissal, hogy hajnalban útra kelnek.

Éjszakára az aratógazdánál háltak utasaink. Puha tornyos ágy várta őket nyugovóra, mely olyan magasra volt ágyazva, hogy Mackó úr ezt kérdezte tréfásan a gazdától:

— Létrát nem adna, gazd'uram?

— Minek az a létra? — csudálkozott a gazda.

— Hogy föl lehessen menni erre az emeletes ágyra.

A gazda elérte a dicséretet és szerénykedve mondotta:

— No, no, egyszerű ágyacska biz' az, tudom, hogy az urak jobbhoz vannak szokva.

Mackó úr közbevágott:

— A király se hálhat ennél puhább ágyban, gazd'uram! Én mondom azt, én Mackó Muki, pedig én értek hozzá, mert ha lefekszem télen, tavaszig ki nem nyitom szememet.

Hatalmas ágy is volt az! Annyi puha vánkos, dunna dagadozott benne egymásra-rakva, hogy csaknem a szoba tetejéig ért. Mikor a gazd'asszony megvetette, csakúgy mosolygott Mackóékra a fehér ágynemű. Egyszerre keserves jajveszékelés hallatszott.

— Bácsi, jaj, jaj. Segítség! Segítség!

A Zebulon hangja volt az, de a bocsot sehol sem látták. Eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

— Bácsi, megfulladok! Húzzanak ki... jaj, — hangzott a Zebike sírása.

— Hát hol az a bocs? — Keresték az asztal alatt, a kemence mögött, sehol sem volt. Végre fölfedezték — az ágyban.

Zebulon ugyanis elsőnek akart a puha ágyba feküdni, föl is kapaszkodott és belefeküdt, de a puha párnák közt úgy elmerült, mint a kő a tóban. Úgy ásták ki a párnák közül és fektették biztosabb helyre.

Mert bizony az alföldi gazdasszony büszkesége az, hogy minél magasabb, tornyosabb legyen az ágya.

Jóízűen aludtak ezen az éjszakán utasaink. Hajnalban a ház előtt toporzékolt a kocsi elé fogott két sárga, készen arra, hogy Mackóékat Ceglédre röptésék. A tekintetes úr kidörzsölte az álmat a szeméből és fölrázta a bocsokat.

— Talpra, álomszuszékok! Megyünk Ceglédre!

— Hadd aludjam még egy kicsit, olyan jó puha ez az ágy! — rimánkodott Zebulon.

— Tetszik úgy-e az alföldi ágy! — dörmögött Mackó úr. — Most már nem félsz attól, hogy megfulladsz benne? Talpra, egy-kettő!

Nemsokára útra készen léptek ki a házból és szívesen elbúcsúztak a gazdától.

— A saroglyában van már a fordított kása, — mondotta a gazda.

Mackó úr újra hálálkodott.

— Jó reggelt, téns uram! — köszöntötte az utasokat a kocsis, Som András nevű.

— Adjon Isten, Som András uram! — felelt Mackó úr és hozzátette: — Mit visz abban a tarisznyában?

— Birkapörköltet az útra, — felelt Som András.

Mackó úr elbámult.

— Pörköltet? Hiszen azt nem tarisznyába, hanem bográcsba teszik, mert kifolyik a leve.

— Csakhogy ez *tarisznyás-pörkölt* ám, téns uram!

Tarisznyás-pörkölt? Soha hírét sem hallotta a tekintetes úr. Hallotta hírét a bogrács-gulyásnak, evett is belőle, a székely-gulyásnak, a malac-pörköltnek, de a tarisznyás-pörköltnek soha.

— Miféle étel az, Som uram?

— Juhász, csikós eledele, — hangzott a válasz.

— Tarisznyában hordja a juhász meg a csikós?

— Abban bizony, mert az nem cipelheti magával porcellántálban.

— Nem folyik ki a leve?

— Nem ám, mert nincs leve, csak húsa.

— Jó eledel az?

— Jó bizony, mög aztán egy vasárnaptól más vasárnapig sem romlik el. Ezért eledele ez a juhásznak, csikósnak, mert az nem süthet, főzhet mindönnap. Ez mög elmarad, a többi főtt étel nem.

Ezzel is többet tudott Mackó úr. Som András nem mondott mesét, mert a mérhetetlen pusztában pásztorkodó emberek csakugyan ismerik a tarisznyás-pörköltet. A készítése módját bajos itt elmondanom, hát meg sem kísérlem.

Utasaink felültek a kocsira, mely megindult velük. Mentek, mentek a végtelen pusztákon, a puszták homokos utain. Délben nagyon jól esett ebédre a tarisznyás-pörkölt, meg a jó meleg kása. Rája jó buckai bor, melyet kulacsban vittek magukkal.

Mire beesteledett, egy nádashoz vergődtek, melynek szélén kis kunyhó kuksolt. Som András megállott a szekérrel.

— Itt köll éjszakáznunk, — mondotta a kunyhó felé mutatva.

— Kinek a palotája ez? — tréfálkozott Mackó úr keserves kedvében.

— Csikászok tanyája.

— Csikászok? Hát ez micsoda szerzet?

— Csikot halásznak a lápban.

Beléptek hát a kunyhóba. Nemsokára elállt az eső és a fenséges pusztai éjszakában kigyúltak a sötétlő ég csillagai.

Kuruty, kuruty, kloaksz. kuu!

Százezer béka kuruttyolt körülöttük. De ez nem zavarta Mackóékat, mert csakhamar mély álomba merültek.

Éjfél után Zebulon fölneszelt. Amint a kunyhó nyitott elején kinézett, szinte megdermedt ijedtében. A nádas égett. Kerek pirosuló tűz libegett a sötétlő nád fölött és közeledett mindinkább a kunyhó felé.

Zebulon fölrázta Mackó urat.

— Bácsi, bácsi, ébredjen föl!

— Mi bajod, te golyhó, megint? — dörmögte Mackó úr félálomban.

— Tűz van! Ég a nád!

A tekintetes úr kitekintett az éjszakába és meglátta a tüzet.

— Irgum-burgum, ennek fele sem tréfa. — Fölugrott, fölverte Dor-kát, aztán megrázta Som András vállait.

— Talpra, Som uram, meneküljünk! Ég a nádas!

Som András meg se mozdult.

— Nem tűz az, — mondotta —, hanem lidérc.

— Mi a szösz?

— Lidérc. Az járkál a mocsárban.

Bánták is utasaink, lidérc-e vagy micsoda az a tűz, nagy sebesen ki-

iramodtak az éjszakába. Lihegve futottak a tűz elől s csak akkor néztek hátra, mikor már azt hitték, hogy elmenekültek előle. Hát a kerek tűz megint mögöttük lebegett.

— Utánunk jön, nyomunkban van! — suttogtak rémülten.

A lidérc a nagy mocsarak tüneménye. Olyan tűz az, mely nem éget, nem gyújt s ezért a babonás nép természetfölötti dolognak, boszorkányfajzatnak tartja. De persze ez csak oktalan babona.

A mocsár erjedő, rothadó vizéből könnyen gyulladó gázok szállanak fel és apróbb-nagyobb lángnyelvek formájában táncolnak, lebegnek, míg el nem égnek.

Mackóék egyszerre azt vették észre, hogy lábuk alatt süppedezik a talaj. Belejutottak a lápba. Visszafordultak, hogy szilárdabb talajra jussanak, hát most derékig süppedtek az iszapba

— Irgum-burgum, eltévesztettük az utat, — morgott a tekintetes úr.

Kievickéltek valahogy az iszaphól, de akármerre fordultak, mindenütt elsüppedtek. Végre fáradtan megálltak. Körülöttük a nádas suhogott.

Mackó úr csüggedten mondotta:

— Belekeveredtünk a lápba, talán sohasem vergődünk ki belőle.

A kerek tűz most már megfordult és ellenkező irányban ellebegett. Utasaink teljes sötétségben maradtak. Zebulon egyszerre fölördített:

— Jaj, csíp, csíp! Valami csípi a lábamat.

— Az én lábamat is csípi, — szóltak Mackó úr és Dorka.

Lehajoltak, hogy mgnézzék, mi csípi a lábukat, hát tele volt az piócával.

— Ej, de pompás multság! — dörmögte a tekintetes úr, a piócákat letépvé a lábáról. Pár perc alatt még több lepte meg.

*

Térjünk vissza egy jeles ismerősünkhöz. Róka Miska vigyorogva érkezett haza élete párjához.

— Asszony, feleség, csapd félre a kontyodat, nagy öröm ér ma bennünket!

Rókáné félreugrott.

— Mi az, ember? Beszélj már no!

— Fogom a Mackó pajtás üstökét.

— Ne mondd! Igazán?

— Ne legyen Róka Miska a nevem! Az elébb beszéltem Farkas Bandival, azt ujságolta nekem, hogy Mackó pajtás meg a két Mackó-poronty beletévedt a lápba és nem tudnak kievickélni belőle. Értesz-e már engem?

Miska hamisat villantott a szemével. Rókáné tüstént megértette és nagyot kacagva kiáltotta:

— Hogyne érteném! Megyek a vadászékhoz és megjelentem, micsoda vendégei vannak a lának.

A ravasz Miska elmosolyodott. Kárörvendve sziszegte:

— Úgy kell a mamlasz Mukijának! Minek szabadította ki legnagyobb ellenségét?!

Rókáné felöltözött. Nagyon előkelő ruhát vett magára, a fejére kalapot tett, a napernyőről sem feledkezett meg. Így ment a vadászlakba.

Ott kihívatta a szobalányt.

— Náni, lelkem, — szólta a lányhoz —, mondd meg a gazdának, itt van Rókáné, fontos hírt hozott neki!

Náni a sarkára állt.

— Azt mondom ám, Rókáné asszonyom, hogy míg benn leszek, a baromfinak békét hagyjon!

Csalafinta koma életpárja a szemét forgatta álszenteskedve.

— Óh, óh, lelkem Náni, hogy gondolsz ilyet rólam? Még hogy én a háromfira vetném a szememet! Itt ebben a minutumban változom sóbálványá, ha valaha legkisebb fogam csirkére vágyott!

A szobalány hitetlenül nevetett.

— Talán bizony örök bőjtöt fogadott, Rókáné asszonyom? — kérdezte.

Rókáné megfenyegette a leányt.

— Náni lelkem, nem félsz az Istentől, hogy így kineveded a szegény asszonyt? Már pedig akár hiszed, akár nem, sohasem ettem csirkepecsenyét, nem állja a gyomrom a húsételt.

A szobaleány erre még nagyobbat nevetett és bement a vadász szobájába. Amíg bent járt, kijött a folyosóra a vadász két fiacskája. Rókáné tüstént elkezdett nekik hízelegni:

— Óh, drágalátos, aranyos úrficskák, de szépen megnövekedtek! Jaj, de derék egy pár levante lett a szentem úrficskákból!... Ej, hiszen nemrég még olyan ici-pici kicsikék voltak, mint az öklöm. Hogy eljárt az idő!

A fiúk megbámulták a hegyesorrú, vörösképű asszonyságot, aki Andorhoz, az öregebbikhez így szólt:

— Hát maga, édes galambom, mi lesz, ha megnő? Huszár, úgy-e?

— Nem én. Vadász leszek.

Rókáné úgy vigyorgott, hogy valamennyi foga meglátszott.

— Vadász? Ej, ej, hát szereti az úrficska a puff puffot? Mindent meg fog löni, úgy-e?

Andorka ezt felelte:

— Meg bizony, — legelsőnek pedig tudja kit?

— Ugyan kit?

— Róka komát, a ravaszdit. Nem szeretem az álnok teremtéseket. Most nevetett még csak a csalafintáné.

— Juj, de tréfás egy úrficska ez a kis vadász, eszem a szentjét! Ejnye, de tréfás! — Aztán félrefordult s a fiucska háta mögött kivicsorította a fogait, ezt dörmögve: — Lennél most az erdőben, majd én is megtréfálnalak!

Andor vesszőparipán elnyargalt, Rókáné pedig most Bélácskához, a kisebbik fiúhoz fordult, mézes-mázos orcával:

— Óh, kis úrfi, aranyos virágszál, tudja, mit hozok én magának? Nyulacskát, tapsifüles ugri-bugri nyulacskát.

— Nyulacskát? — kérdezte Bélácska.

— Eleven nyuszikát hozok, angyalom, ha megkéri az édes mamáját, engedje meg, hogy én, az apjukom és a kis róka fiam a fácánosban sétálhassunk... Kérje meg az édesmamát, parancsolja meg az erdőkerülőnek, hogy minket ne bántson, ha a fácánosban sétálunk. Megmondhatja, aranyos, a mamájának, hogy nem fogunk bántani semmit... csak sétálni akarunk, mert a beteg apjukomnak meghagyta a doktor, hogy a fácánosban sétáljon, ott nagyon jó levegő van... Jaj, de szép nyulat hozok én hálából az úrfinak!

Ezt mondta hízelegve, édeskedve Rókáné. Az volt hát a célja a nagy hízelkedéssel, hogy az úrfik révén bejusson a fácánosba, nemcsak maga, hanem az ura és minden csemetéje. Fácánra fájt ő kelmének foga. Lám a ravaszdi róka semmit sem tesz cél nélkül! Bélácska azonban letorkolta, ezt kiáltotta nevetve feléje:

— Rókáné, bókáné, fácán kellene? Orra attól fokhagymás!

Bélácska is elfutott! Rókáné bosszúsan fintorgatta az orrát.

— Ezzel felsültem, — mondogatta magában. — Lássuk a másikat! Ebben a pillanatban jött ki a szobaleány.

— Bemehet, Rókáné asszonyom!

— Megyek lelkem Náni. galambom Náni, — mondotta a megszólított asszonyság. — No, sohasem felejttem el, mit gondolt felülem! — Hogy én valaha csirkét fogtam volna. Óh, óh!

Ezzel bekullogott a szobába. A vadász erős, magas, hosszúszakálú férfi, amint meglátta, így köszöntötte:

— No, mi szél hoz erre Róka Máli? Mit csinál az imposztor urad?

Rókáné szépen meghajtotta magát és ezt felelte:

— Köszönöm a tekintetes úr szíves gráciáját, csókolom a kezit, lábát, jól érzi magát az uracskám, csak egy kicsit fájditja a nyakát.

— No majd nem fáj, ha hurokra kerül a tolvaj, — vágott közbe a vadász.

Róká né sá pít ozott:

— Óh, jaj, hogy mondhat illet a tekintetes ú r az én galambszívű, szelid ártatlan uracskám ról!

— No, csak ne sá pít ozz! — nevette a vadász. — Ahol lát om, ott durantom le az uradat. Hát te mit kívánsz tő lem!

Róká né titkolózó arcot vágott, suttogva sző lt:

— Fontos hírt hoztam, tekintetes ú r.

— Ne mondd! — Hát csak beszélj! Úgy sem hiszek el belő le semmit

Róká né megsé r t ő d ő t t hangon felelt:

— Nem? Pedig amit én tudok, az olyan, hogy aranyat adna minden szavamé r t a tekintetes ú r.

— No, halljuk hát!

— Halljuk ám! — sző lt ravaszul Róká né. — De nem adjuk ám ingyen, egy pár csirke, egy fianyúl az ára.

— Megadom, ha érde mes lesz rá ja a hí red, — felelt a vadász. — Hát mi az?

Róká né közelebb hajolt hozzá és úgy suttogta:

— Medve van a lábba...

A vadász föl ugrott.

— Medve? Nem fü llen tesz?

— Nem bizony. Egy öreg medve meg két boc s... Bele té vedtek a lábba a mamlaszok és nem tudnak kievic ké lni, hihih...

Róká né kegyet len ü l, kár örvend ő en nevetett, a vadász pedig így sző lt:

— Hallod-e, Róka Má li, ha te engem rászedsz, jobb lett volna, ha be nem dugod ide a vörös ábrázatodat!

— Jaj, de hogy szedem én rá a tekintetes vadász urat! Hogy is merné azt meg tenni egy szegény, gyámoltalan róka!

— Ne karat y olj! — rivalgott rá ja a vadász. — Eleget rászéd tetek már, imposztorok!

Róká né elmosolyodt magában (hogy a vadász észre ne vegye) és így sző lt:

— Ha rászéd tetem a tekintetes urat, nem bánom, húzassa le ró lam a bundámat. Olyan fényes igazság ez, amit én mondok, mint a nap! Majd az én uracskám elvezeti a tekintetes urat a lábba, oda ahol a tányér talpúak tanyáznak, persze, ha megigé ri a tekintetes ú r, hogy nem lesz bántódása az uramnak.

— Megigé rem. Mondd meg neki, hogy egy ó ra múlva legyen a nyfresben. Hát csak siess!

Róká né nem mozdult, csak a szemét hunyorgatta.

Miska ádázul vigyorgott.

— Hohó, Mackó Muki, én nem vagyok olyan ostoba, mint te, hogy kiszabadítsam a legnagyobb ellenségemet. Én neked a mulattatásodra muzsikásokat hoztam, hallgasd csak a nótájukat!

— Bumm!

A puska eldőrdült, a golyó Mackó úr füle mellett füttyölt el. Mackóék erre gyorsan lefeküdtek az iszapba, szerencséjükre, mert egyszerre tíz puska dőrdült el és tíz golyó füttyült el fölöttük.

Mackó úr szétnézett, hogy merre lehetne menekülni, sehol sem látott rést, mindenfelől puskaeső és halál ásított rájuk. Odakiáltott Miskának:

— Mit akarnak velem a vadászok?

— A bőrödöt akarják, Muki pajtás.

— Vadászok! — kiáltott dörgő hangon Mackó úr, — megadom magamat.

— Ne hallgassanak rája, vadász uraimék, csak durrantsák agyon! — visított vérvörösen Miska.

A vadászok azonban nem hallgattak Miskára, hanem megláncolták Mackó urat, megkötözték, hogy meg ne mozdulhasson. Így került fogságba Mackó úr a bocsokkal egyetemben.

— Már bocsánatot kérek, — szólt Mackó úr sértődött hangon, amikor a vadászok és vadászkutyák a vadászlakba kísérték —, már bocsánatot kérek, miért akartak engem önök, tisztelt vadász urak lelőni és önök tisztelt vadász kutyák, széttépni?

Két vadász állott jobbról-balról mellette, előtte pedig a nagyszakállú vadász. Az utóbbi azt felelte:

— Azért, mert az így szokás; mikor mi vadászok és Mackó urak találkozunk... megtörténik az is, hogy ti téptek szét bennünket és nem a kutyáink titeket...

Mackó úr noha bosszantotta, hogy csak tegezve beszél vele a vadász, elmosolyodott:

— Az bizony megtörténik! — gondolta magában. — Majd hangosan hozzátette: — De, kérem, én kivétel vagyok!

— Te is csak közönségs medve vagy.

— Ezt tagadom! — mormogta Mackó úr.

— Hát nem vagy az?

— Hiszen medvének medve vagyok, való igaz, de nem közönségs, hanem rendkívüli.

— Annál jobb, hogy elfogtunk, — felelt a vadász. — Mi szeretjük a rendkívüli Mackó urakat ledurrantani, minél nagyobbakat, annál jobb!

Mackó úr megrázta a fejét.

— Nem a nagyságomra értem azt, hogy rendkívüli vagyok, hanem a foglalkozásomra.

— Te is csak az vagy, ami a többi erdei utonálló!

— Engedelmet, én nem afféle erdei medve vagyok, hanem földbir-tokos és méztermelő.

A vadász nevetett.

— Hahaha, méztermelő! — kiáltotta. — De a méhecskék termelik számodra a mézecskeket, te pedig kiszeded a fészükéből, úgy-e?

— Híres enyveskezű fajzat ez, — szólott egy hang most a háttérből, amelyben Mackó megismerte Róka Miskáét. A vörös folyton bosszankodott, hogy a vadászok nem ejtették el Mackó pajtást és utánuk kullogott a vadászlakba.

Mackó úr feléje fordult:

— Te beszélés, Róka Miska, enyves kézről? Vigyázz, zsindey ég a házad tetején!

— Ne a más házával, hanem a magad bőrével törődjél, Mackó Muki, — csúfolódott Miska —, mert azt alighanem lehúzzák rólad! Vadász urak — fordult a puskásokhoz —, ne teketóriázzanak sokat ezzel a Mackó-ivadékkal, hanem durrantsák agyon! Én ismerem és tudom, hogy közön-séges erdei csavargó ökelme.

Mackó úr megfenyegette a ravaszdit:

— Akkor, úgy-e, — szólott —, amikor kiszabadítottalak a kelepcéből, nagyságos, méltóságos úr voltam, nem csavargó medve?

A vörös vigyorgott és ezt felelte:

— Mackó Muki, akkor az egyszer csakugyan nem medve voltál, ha-nem — füles!

— Igaz, igaz, fájdalom, úgy igaz! — dörmögte Mackó úr.

A vadászok tanácskoztak.

— Mit tegyünk ezekkel a mackókkal? — kérdezte az egyik.

— Adjuk el az állatkertnek, — tanácsolta a másik.

— Én a bőrét szeretném, — mondotta a harmadik.

Róka Miska közbeszólt:

— Oszteg vadász uraim, ne feledkezzenek meg a kocsonyáról sem. Tyúh, micsoda finom kocsonya készül a Mackó pajtás talpából!

— Legjobb lesz, ha agyonlőjjük az öreget, a bocsokat pedig eladjuk, — vélték a vadászok.

Mackó úr meghallotta e szavakat.

— Vadász uraim, — mondotta —, ha engem ledurrantanak, nagyon megharagszanak önökre a gyerekek.

— A gyerekek haragudnának meg? — kérdezték majdnem egyszerre a vadászok.

— Úgy van, a gyerekek! Hízleggek magamnak azzal is, hogy nagyon megsiratnának engemet.

E percben nagy kacagás hallatszott, kísérve vidám gyermekhangoktól.

— Nini, Mackó úr! Isten hozta, Mackó úr! Hogy van, Mackó úr?

Andorka és Bélácska, a vadász fia üdvözölték így Mackó urat.

— Köszönöm, kis olvasóim, — felelt szomorú hangon a fogoly —, rosszul, mert a vadász urak elfogtak és agyon akarnak löni.

A fiúk atyjuk elé járultak.

— Édesapám, ne bántsák Mackó urat, hiszen ő a légynek sem vétett soha!

— Hát ti ismeritek őt?

— Hogyne! A *Mackó úr utazásaiban* gyakran ellátogatott hozzánk.

— Hát ez a híres, nevezetes utas?

— Ez, édesapám, ez!

A vadász ismét tanácskozott társaival, aztán így szólt:

— No, a gyerekek kedvéért megkegyelmezzünk önnek, Mackó úr, hanem egészen még sem viheti el szárazon. Elhatároztuk, hogy eladjuk önt is, a bocsokat is, a medvetáncoltatóknak.

Kárörvendő kacagás hallatszott. Róka Miska nevetett így. Mackó úr egyrészt örvendezett annak, hogy a vadász már megurazza, de viszont elbúsult azon, hogy a medvetáncoltatók kezébe kerül.

Andorkának megesett a szíve Mackó úron és a kis mackókon. Kérte atyját:

— Édesapám, bocsássa szabadon ökelméket! Mackó úrnak sürgős az útja, hiszen a gyerekek mind várják már, hova, merre utazik a bocsokkal. Úgy sajnálom a szegény Tányértalpúakat!

Mackó úr közbe dohogott szemrehányóan:

— Most is vár Margitka Ceglédre! Megigértem, hogy meglátogatom őket!

— No látja, édesapám! — szólt Andorka.

A vadász ezt felelte, Andorka fejét simogatva:

— Majd elmegy, fiacskám, Mackó úr táncolni Ceglédre. Soh'se sajnáld ő kelméket! Olyan jó dolguk lesz, mint a princeknek! Karikát húznak az orrukba és — heje-hujja! — végigtáncolják az Alföldet.

Mackó úr igen mogorva arcot csinált.

— Köszönöm, az ilyen hejehujját! — dörmogte. — Volt benne már részem, mondhatom, unalmas multság.

A bocsok már orrukban érezték a karikát. Keservesen dörzsölték a szagló szerszámjukat.

— Juj, juj, de viszket az orrom! — nyivákolták.

Most Bélácska is könyörögni kezdett.

— Édes apuskám, ne adja el Mackó urat és a bocsokat, szépen kérem!

— Meg kell annak lenni, fiacskám, — mondotta a vadász. — Ebbe nemcsak nekem van beleszólásom, hanem a vadásztársaimnak is. Azok azt követelik, hogy vagy kivégezzük a medvetársaságot, vagy eladjuk. Hát melyik tetszik jobban?

— Jaj, inkább adják el! — kiáltották egyszerre a fiúk.

Mackó úr látván, hogy nincs többé menekülés, fölkiáltott:

— Óh, jaj, hogy nekem, a híres, nevezetes utasnak, az ugribugri cirkuszi lovagnak, akinek fél Budapest tapsolt, megint táncoló medvévé kell alacsonyodnom! Megfizetem, vadász uram, én is azt, amit más adna értünk!

— Van pénze?

Mackó úr az egyik zsebébe nyult, üres volt. A másik zsebébe mélyesz-tette mancsát, — abban se volt egy fitying. Valamennyi zsebét kiforgatta, de bizony egyikben sem csücsült egy árva fabatka sem.

— Elvesztettem a pénzemet! — mormogta kétségbeesetten, aztán ezt — Ha már oda a szabadságom, legalább a cirkuszosnak adjanak el.

— A cirkuszos messze van, a medvetáncoltatók pedig mindjárt itt lesznek, — mondotta a vadász.

Csakugyan — csiszi csiszi, csosz, csosz — hallatszott is már a lépésük.

Mackó úr fölkiáltott:

— Nini, Miska gazda!

A bocsok ezt rivalták:

— Nini, Jani!

Az érkezettek nem kisebb meglepetéssel kiáltották:

— Nini, Mackó ur!

Csakugyan a tutajosok voltak. Miska vigyorogva közeledett Mackó úrhoz:

— Hát, ifjúúr, megint összekerültünk, úgy-e?

— Isten hozta, kedves régi gazdám! — üdvözölte Mackó úr. — Talán csak nem tért vissza a régi foglalkozásához?

— De bizony visszatértem... nem rossz mesterség az... kivált ilyen jeles táncossal, mint az ifjúúr!

— Miska gazda, hát igazán meg akar engem vásárolni?

— Meg bizony, meg én, ebben a minutumban! — felelt Miska, elő-

szedve a sok ezüstpénzt, bankópénzt. Nevetve tette hozzája: — Hehe, jól fizet a zszindely meg a szálfá;

— Miska, kedves régi gazdám, ne vásároljon meg kend engem! — szólt Mackó úr. — Meghálálom kendnek nagyon.

Az csak a fejét rázta.

— Ej, úrfi, megvásárolom én! Ha már újra a régi mesterségemre adom a fejemet, kívánva se kívánhatnék különb táncost. Nem szalaszthatom el ezt a jó alkalmat, beláthatja az ifjúúr. Vadász uram, mi az ára ennek a három mackónak!

— Kétszáz korona.

— Megadom olvasatlanul!

A vadász átvette a pénzt és Mackó úr meg a bocsok láncát a két tutajos kezébe adta.

— Itt van, tietek a három mackó!

Miska most belefűzte a karikás láncot a Mackó úr orrába, Jani pedig a bocsokéba. (Hej, de sivalkodtak azok!) Aztán így szólt:

— No, ifjúúr, most már le azzal a gúnyával!

— A gúnyámmal? Miért vessem azt le?

— Azért, mert a táncoló mackó a maga bundájában rakja a csürdügülőt. Hát egy-kettő, le a ködmőnnel, csizmával!

Mackó úr makaeskodott.

— No, én nem vetem le — mormogta.

— Nem? Jani, rajta!

Szegény Mackó úr tüstént megérezhette, hogy mit tesz az, ha a szabadságnak vége. A bordái közt érezte Jani szeges botjának a keserves csiklandozását. Mit volt tenni, levetette a ruháját, a bocsok nemkülönben.

Hej, szégyenkezett a jeles utas! Nagy pironkodással dörmögte:

— Jaj, ha így látna engem most a mackó-atyafiság, meg a budapesti közönség, kiégne a szemem!

Miska fölkiáltott:

— Már most rendben vagyunk. Rajta Jani!

Miska elővette a furulyáját, rágyújtott a nótára, Jani fölkapta a lapos dobját és megverte öklével.

— Rakjad a táncot, Mackó!

A szegény tekintetes úr bánatosan nézett maga elé és nem mozdult. Hopp, szszsz... A szegesvégű bot megindult és Mackó úr fölszisszent...

Erre ökegyelme jobbra billent balra billent és csöndesen táncra illette magát. Aztán járta, rakta, szomorúan, keservesen.

Így indultak ki a vadászlabkból.

— Isten áldja meg, Mackó úr, Zebulon, Dorka! — kiáltották utánuk a gyerekek.

— Isten veletek, Andorka, Bélácska! — feleltek a távozók.

— Szerencsés utat, Mackó Muki és jómulatást! — kiáltott Róka Miska.

Mackó úr visszabömbölt:

— Leszámolunk ám még, Róka Miska!

Aztán mind messzebről hallatszott a furulya meg a dob.

Róka Miska és élete párja (aki szintén előkerült), most vigyorogva mentek a vadász elé a jutalomért; átvették a csirkepárt meg a nyúlfit és elégedett orcával loholtak ki a vadászlabkból.

Hát a kapuban Miskát oldalba kólintja egy kődarab. A veres nagyot ugrott ijedtében és elejtette a csirkéket, amelyek riadozva szaladtak vissza a ketrecbe:

— Nesze, te csúf árulkodó! — halatszott Andorka hangja. Ő dobta a követ.

— Nesze neked is, Róka Máli! — kiáltott most Bélácska és úgy kop-pintotta orron parittyájából egy kő Rókánét, hogy elbukott. A nyúlfi egyet ugrott és eltűnt a bozótnban.

Mikorra Rókákék magukhoz tértek az ijedelemtől, kirohantak az udvarból a vadászkutyák, amelyeket a fiúk bocsátottak szabadon. Nosza inaltak a veresek! De akárhogy futottak, hazáig torkolázták, tépázták őket a vadászkutyák és csak úgy menekültek meg a haláltól, hogy idején elérték a nádasukat, a nádasban a lakásukat.

*

Utcahosszat dobszó hallatszott. Nagy csapat gyerek kacagva, zsi-bongva tolongott az utcán, majd ezt a nótát énekelték:

Dirmeg, dörmög a medve,
Nincsen neki jó kedve.
Szegény medvét megfogták,
Táncolni tanították,
Zireg-zörög a lánca,
De kedvetlen a tánca!

Nini, kik jönnek ott a gyermekcsoportban? A mi ismerőseink, Mackó úr és a bocsok. Most megállanak, a nézők kört formálnak és odabenn a tekintetes úr rákezd a táncot. Járja, járja, illegve, billegve, tipegve, to-pogva és olykor haragosan bömböl!

— Óh én szép szabadságom, arany életem! Óh árnyékos erdőm,
sürgő méheim, piros almáim!

Mellette rakják a táncot Zebulon és Dorka. Azok is siránkoznak:

— Óh, Tányértalpú apó, ha te tudnád, mi lett belőlünk!

A gyermeksereg neveti a mackókat és újra rákezd:

Zireg-zöreg a lánca,
De kedvetlen a tánca!

Azután Mackó úr mancsába veszi a pénzes-tálat és körülcammog a hallgatóság gyűrűjében:

— Brum, brum, adjatok, adakozzatok a szegény mackóknak!

Koppan a kétfilléres a tálban. Telik a tál.

— Brum, brum, miféle város ez?

— Cegléd ez, medve bácsi, Cegléd, — felelnek a fiúk.

Cegléd! Meckó úr szívébe nyilallik valami. Ide hívta őt meg Margitka levele, ide hívta látogatóba a jó nagymama. Hej, de nem így képzelte ám el ő a ceglédi látogatást!

Miska most Zebulonnak adott egy tányért.

— Eredj, kis boc, kérj az uraságotól krajcárt, tizest, ki mit ad! Eredj, bocsom, mert...

A bot fenyegetően megmozdult. Zebulon fogta a tányért és körbe járt vele. Kip-kop, cin-cin, hullt a tányérba a kétfilléres és a tizes. A boc mindannyiszor szépen meghajtotta magát.

— Köszönöm szépen, nagyságos urak, úrfiak, válogatott cigánylegények!

Mackó úr és Dorka pedig ezalatt járták a táncot.

Miska a pénzt a tányérból a markába csörgette és a csapat tovább vonult.

Az utcasaroknál Jani megrántotta a láncot és ezt kiáltotta:

— Hová, háová, te torportyán féreg?

Mackó úr fölmordult. A torportyán féreg a medve csúfneve és most neki el kell túrnia, hogy a buksijához verjék? Egy percre elfelejtette, hogy rabláncra van fűzve és azt hitte, hogy ismét szabad kedvére járhat-kelhet Cegléd városában, azért fordult be az utcasarkon. De ime, az orrán nagyot rándítanak és a fülébe kiáltják: toportyán féreg! Ej, de szomorú a rab medve élete! Mackó úr megrázta haragosan a buksiját és nagyot, keserveset ordított.

Most tört ki még csak az igazi hahota. A néző gyereksereg kacagva zajongott.

— Éljen, éljen! Ez aztán a jó torok!

— Mackó úrnak, a híres utasnak sincs különb torka! — vélte egy fiúcska.

A tekintetes úr rá akart szólni a kacagókra, hogy hiszen ő az a híres utas; de aztán meggondolta; ugyan minek leplezze le magát, hogy a cirkuszi lovagból mi lett? Táncoló medve.

Mackó urat eleinte bosszantotta, hogy így kifigurázzák, de aztán elpárolgott a haragja és a nótát ő is együtt fújta a csoporttal.

Hát egyszer csak a vigadó előtt mentek el. Mackó úrnak eszébe jutott valami és csettentett a nyelvével:

— Ehe, Margitka azt írta, hogy itt lehet sörözni!

Ezzel szépen benyitott a vigadóba (maga után húzva Janit), letelepedett egy asztal mellé és a villával megverte az előtte álló poharat.

— Pincér! Sört!

A pincér elősietett, de csaknem hanyattesett, mikor a furcsa vendéget megpillantotta.

— Uram, irgalmazz! — rebegette.

Miska berohant és a botjával megszurkálta Mackó urat.

— Ifjú, ifjú, nem kell fel tüstént? — kiáltotta.

Mackó összehúzta a vállát és nevetett.

— Hehe, ne piszkáljon. Miska gazda, avval a bottal, nagyon csiklandós vagyok! Hehe!

— De még jobban megsiklandozom, ifjú, az oldalát, ha föl nem kell és nem jön velünk!

— Hát nem szabad nekem söröznöm, ha kedvem tartja?

— Nem ám!

— És miért nem?

— Mert nem Mackó ténsúr többé, hanem táncoló medve.

Mackó úr csalódott ábrázattal kelt föl.

— Bocsánatot kérek, Miska gazda, — szól, — erről csakugyan megfeledkeztem! Oly feledékeny vagyok egy idő óta... Bocsánat!

Ezzel engedelmesen követte a vezetőit. Miska megveregette a vállát és ezt mondta:

— Öreg komé, nehéz úgy-e leszokni az uraságról?

— Nehéz bizony annak, aki csurgatott mézzel élt mindig.

A gazda nevetett.

— Se baj ifj'úr! Majd leszoktatja róla az én hegyesorrú pajtásom.

Mackó úr hamiskásan nézett gazdájára.

— Nagy mester maga! A botja az a hegyesorrú pajtás, úgy-e?

— Dicsérem az eszét, ifj'úr. Hogy kitalálta! Mindig is mondtam, hogy az ifj'úr a legjobb tanítványom.

Pereg a dob, szól a duda. Mackó úr és a bocskok megint ropják a táncot. Egyszer csak hintó közeledik feléjük és egyenesen mellettük haladt el.

A hintóban senki sem ült és Mackó úr fáradt volt. A hintóülés párnája csalogatva dagadozott Mackó úr felé.

— Teringette, — gondolta ez magában, — de pompás lenne ebben a szép hintóban kocsikázni!

Hipp-hopp, a következő percben a hintóban ült, kényelmesen hátra-dülve és gondtalan arcot vágva. Hadd lássák, hogy neki nem ujság az ilyen kényelem!

A nép újjongva kiabálta:

— Hintóban a tányértalpú! Hová, hová, mackó?

— Köszönöm szíves kérdésüket, úri csontjaim egy kis sétakocsizásra vágnak!

A kocsis ostorát suhogtatta Mackó úr felé.

— Pusztulsz, te mocskos, a hintóról!

— Nagyon jól érzem itt magamat, kocsis barátom. Ejhó, de puha ez az ülés! Éppen az én úri testemnek való. Ringa, rengő, ringa... Hajts, kocsis!

Mackó úr kellemetozve ringatózott a hintó ülésének párnáin. Egyszerre, rippsz, jaj... Nagyot rántott Jani a láncon, Miska is előfutott a szeges bottal.

— Ifj'úr, — kiáltotta, — hát már megint rájött az úrhatnámság?

Mackó úr kelleetlenül mormogta:

— Bocsánat, Miska gazda, megint megfeledkeztem, hogy nem vagyok az, aki voltam. Bocsánat, bocsánat... Mondom, nagyon feledékeny vagyok!

Ezzel leszállt a hintóról és borongós kedvvel lejtette táncát, miközben ezt mormogta a foga közt:

— Azért is megmutatom, hogy megint az leszek, aki voltam! Táncoltattlak még én is tégedet, Miska gazda, csak várjad el a sorát!

Ilyen kalandok közt járták be Cegléd utcáit Mackó úr és a bocsok. Estére egy pajtába zárták őket és ott leheveredtek a puszta földre.

Mackó úr fölsóhajtott:

— Hej puha ágyacskám, mikor nyújtózkodom megint benned?!

Dorka is sóhajtozott:

— Jaj, Tányértalpú anyuskám, mikor nyalogatod megint a fületem, orromat?!

Zebulon ezt mormogta:

— Óh, óh, Tányértalpú apus, mikor simogatod meg megint a hátamat?

Mackó úr nem állhatta meg, hogy rá ne morduljon Zebikére:

— Mogyorófpálcával, úgy-e?

Nem tudtak aludni. Előttük lebegett folyton a drága otthon, a szülői barlang, a sötét erdő, a zöldelő gyümölcsös piros almáival. Mackó úrnak különösen a Jutka szakácsné főztje csiklandozta az orrát. Félálomban maga előtt látta a gombócos tálát, melyet éppen akkor helyezett Jutka az asztalra. Mackó úr utána kapott, de gombóc helyett a Zebulon buksiját fogta meg.

— Jaj, ez az én fejem! — sikoltott Zebike.

— A te fejed az! — mormogta Mackó úr. — Elhiszem, mert Jutka asszony gombóca nem ilyen kemény és nem kong így. Abban mindig van valami.

— Micsoda?

— Lekvár vagy túró.

— Az én gombócomban is van ész, — mondotta félig sértődött, félig dicsekvő hangon Zebulon.

— Azért is konghat! — gúnyolódott Mackó úr.

Zebulon vigyorogva felelt:

— Hátha a bácsi gombóca nem kong és tele van ésszel, tessék ki-sütni, hogy s mikép szabaduljunk ki innen!

Mackó úr összerázkódott. Ezek a szavak megint visszahozták a Jutka asszony terített asztala mellől a szomorú valóságba, de egyszersmind új irányba terelték gondolatait.

Szabadulni! Menekülni!

Dorka felsóhajtott:

— Jaj, csak az én cifra, gyöngyös szegedi papucsomat el ne vették volna tőlem!

— Mirevaló az?

— Ha fölhúznám, ha egyet ugranám, ha azt mondanám hipp-hopp... otthon teremnék izibe!

— Igen, az orrodra pottyannál, — mormogta Zebulon, akinek, mint tudjuk, a papuccsal volt már kalandja.

Szabadulni, menekülni!

Folyton ez a két szó jár Mackó úr fejében. Ez susog a füle körül, mikor szemét a börtön ajtajára és egyetlen ablakára függeszti, ezt hallja akkor is, mikor a lánc csörömpöl.

— Csörgők, zörgők — zörgők, csörgők! Szép ám a szabadság, Mackó pajtás! Szép az erdő, szép a bérc, szép a havas, sokkal szebb, mint az Alföld, mikor táncoltatják a mackót városaiban és falvaiban! Csörgők, zörgők!

Az ajtó erős volt, az ablak magas, kicsi és vasráccsal elzárva. De mit érne, ha az ajtó tárva lenne, ha az ablak akkora lenne, mint egy kapu, mikor szagló szervénél fogva van láncolva egy vaskarikához, mely a falba van erősítve? Ha egyet ránt a láncon, attól jobban szakadozik az ő orra, mint a lánc.

Nagyot fohászkodott Mackó úr.

— Kedves méhecskéim, kis cselédeim, jelenjete meg és zümögjétek a fülembe, azt, hogy mi módon szabaduljak meg!

Majd, hogy a méhecskék nem jelentkeztek, így kiáltott föl:

— Óh, én szerencsétlen ugri-bugri teremtés! Hát arra vagyok kárhóztatva, hogy örök rabságban töltssem életemet? Senki, hát senki sem jön segítségemre?

A magasból egy hang hallatszott:

— Dehogy sem! Hát én senki vagyok? Vigyázz, tisztelegj!

Mackóék fölugráltak és a magasba néztek. A sötétségben azonban semmit sem láttak, miért is Mackó úr így szólt:

— Ki vagy, te láthatatlan, aki azt állítod, hogy segítségemre jössz?

— Én vagyok, magam, la! Vigyázz, tisztelegj! — hangzott ismét felülről.

Ebből ugyan nem tudták meg Mackóék, ki beszél odafönt, csak annyit sejtettek, hogy az ismeretlen az ablakban ül.

— Akárki légy, jó lélek, — szólt Mackó úr —, ha kiszabadítsz szomorú rabságunkból, olyan jutalomban részesülsz, amilyenben a királyoknak is ritkán van részük!

Éles kacagás, majd utána gyöngé puffanás és karomriszálás hallatszott, mint mikor valaki macskaügyességgel a körmire ugrik.

— Pity, poty, itt vagyok! — hangzott most már alulról. — Egy-kettő, tisztelegj!

Mackóék a sötétségben nem tudták, kinek tisztelegjenek. Egyszerre felragyogott egy lámpás, melyet az idegen gyújtott meg és ime, annak világosságában előttük állott — egy generális.

Valóban nincs tréfa a dologban, egy generális, kényes, fényes kis generális. Tollas csákó a fején, kard az oldalán. Hanem az ábrázatja, lelkem, az ábrázatja, az nagyon furcsa volt: a feje kicsi volt, orra alig volt, szája annál több volt, egész ábrázatja szőrös volt, hej, de gyönyörű legény volt!

— Egy, kettő, tisztelegj! — kiáltott a furcsa kis generális.

Mackó úr mélyen meghajolt és úgy üdvözölte a furcsa nagy urat.

A generális is tisztelgett és ezt kérdezte:

— Ki vagy, mi vagy, te szélestalpú?

— Mackó Muki a nevem és jelenleg táncoló medve vagyok.

A generális újra tisztelgett.

— Nagyon szép foglalkozás, Mackó úr, — mondotta. — Én pedig Maki generális vagyok és tisztelegni szoktam — az embereknek; a gazdám egy olasz.

— Isten éltesse! — szólt Mackó úr.

Maki, a generális, ebben a percben észrevette a bocsokat, akik szájatva állottak Mackó úr mögött.

— Vigyázz, tisztelegj! — rivalgott rájuk.

A bocsok ijedten tisztelegtek, Maki generális pedig megkérdezte tőlük:

— Hát ti kik vagytok, kis szélestalpúak?

— Ezek az én rokonaim, — felelt a bocsok helyett Mackó úr. — Együtt jöttem velem az Alföldre és együtt estünk a medvetáncoltatók körme közé.

A generális kirántotta a kardját és ezt kiáltotta:

— Jobbra nézz, balra nézz, bökkenntsd ki, mit kívánsz?

— Azt kívánom, — felelt Mackó úr —, hogy szabadítson ki generáliságod a fogságból és én hálából annyi mézet küldök az erdőmből, hogy holta napjáig édes lesz tőle a szája széle.

Maki generális az ígéretnek csak a hallatára is megnyalta a száját, majd megforgatta a kardját a feje fölött és így szólt:

— Eredj hát, öreg szélestalpú, szabad vagy! Én, Maki generális, viszszaadom a szabadságodat.

— Köszönöm szépen, generális úr, — szólt Mackó úr —, csakhogy zárva van ám az ajtó!

Maki generális az ajtóra nézett, egy kicsit gondolkozott, aztán tekin-

tet nélkül nagyszerű rangjára, három oly tökéletes bukfencet vetett, hogy a bocskok elkacagták magukat.

A kis generális a nevetésre dühbe jött, fölugrott és kardot rántva, a vigyázatlan apróságra ordított:

— Egy, kettő, tisztelegj, mert levágom a gombodat!

A bocskok tudták, hogy a generális a gomb alatt a fejüket érti és rémülten tisztelegtek. Maki erre nevetett, vigyorgott és egy szökéssel az ablakban termett, ahol eltűnt.

Pár perc múlva a zárban megcsikordult a kulcs és az ajtó kinyílt. A küszöbön ott állott Maki generális e szavakkal:

— Öreg szélestalpú, kis szélestalpú, szedd a talpad a lábad alá és fuss! Maki generális visszaadja a szabadságtokat. Elhoztam a kulcsot a gazda párnája alól.

Erre ismét így szólt Mackó úr:

— Köszönöm generálisságod szíves gráciáját, de nem mehetünk így pőrén, ruhátlanul sehová, mert azonnal elcsípnének.

Maki gondolkozott, aztán fölugrott egy kötélre, mely a gerendáról csüngött, erről fejjel lefelé lógatta magát, egyet-kettőt hintázott és egy szökéssel az ajtóban termett, amelyben eltűnt.

Nemsokára megjelent megint a generális, mindkét hóna alatt ruhasomagot cipelve.

— Szélestalpú népség, — kiáltotta —, itt a ruha! A csikóséktól csestem számotokra. Maki generális visszaadta szabadságtokat.

Mackó úr újfent így szólt, láncára mutatva:

— Köszönöm generálisságod jóságát, de nem lehetünk szabadok addig, amíg ez a csörgő-börgő jóság az orrunkban csörög-zörög!

Maki generális a homlokára ütöt; háromszor megforgott a saját tengelye körül és újra elrohant. Kisvártatva megjött.

— Elvettem a gazdátoktól, amíg aludtak, a lánc kulcsát. Szaladj, szélestalpú!

A kulcs kinyitotta a lánc lakatját és Mackóék szabadokká váltak; aztán gyorsan felöltötték a ruhát és úgy eliramodtak a fogságból, hogy azt sem mondták: befellegzett!

— Megállj! — hangzott utánuk.

Mackóék ijedten megfordultak, azt híván, hogy észrevették szökésüket. Hát Maki generális kiáltott utánuk.

— Egy, kettő, tisztelegj! — mondotta.

Mackóék tisztelegtek és nevetve, futottak tovább.

Szabadok voltak tehát!

Mikor a nap fölkel, utasaink meglepetve néztek végig egymáson.

Mackó úr olyan csikós volt, hogy különb se kell: árvalányhajas kalap a fején, pitykés lajbi, rojtos gatyja a ruhája, sarkantyús csizma a lábán, a kezében karikás ostor.

Ha egyet lépett, pengett a sarkantyúja, ha kettőt lépett, libegett-lobozott az árvalányhaj a kalapja mellett.

A bocsok is jól festettek. Zebulon helyre kis parasztfiú volt. Dorka pedig kedves parasztlányka.

Mackó úr egyszerre nagyot nevetett.

— Mit nevet, bácsi? — kérdezték a bocsok.

— Hahaha, eszembe jutott a vén Miska! Hahaha, nagyot nézhetett, mikor ma reggel hült helyünket látta, brühaha!

Mind a hármann úgy kacagtak, hogy a könnyük is csurgott bele.

— Hová megyünk már most, bácsi? — kérdezte Zebulon.

— Hogy hová? Illa berek, nádak erek!

Ezt felelte Mackó úr és nevetett.

— Gyalog vagy kocsin? — kérdezte Zebulon.

— Vasúton, öcskös, vasúton!

— Hát az útiköltség, bácsi?

Mackó úr a lajbizsebébe kapott, turkált benne egy darabig, aztán kifordította.

— Utiköltség? Az nincs.

Ezt válaszolta Mackó úr és már nem nevetett.

— Hát mit csinálunk?

Mackó úr nem felelt tüstént Zebike új kérdésére. Rázogatta a buksit, ami nála gondolkozást jelentett. Aztán elmosolyodott.

— Hehe, kár volt nem szólni Maki generálisnak. Az szerzett volna utiköltséget is.

Mindnyájan nevettek. A derék, ármányos kis generális bizonyosan szerzett volna. De hát nem szóltak neki s nem is szerzett, pedig pénzre szükségük van. Mit tegyenek?

A tekintetes úr egyszerre a homlokára csapott.

— Megvan — kiáltotta.

— Hol van? — kérdezte Zebulon, azt vélve, hogy Mackó úr legyet fogott a homlokán.

— A fejemben van! — felelt diadalmasan Mackó úr.

— A légy a fejében van, bácsi?

— Ohó, öcskös, aranylégy az! Arany gondolat! Tudjátok-e, mit teszünk?

— Nem tudjuk.

— No, hát tudjátok meg! Telegrácsozok pénzért kulcsár uramnak. A bocsok bámultak.

— Telegrácsoz? Mi az? — kérdezték.

— Oh, ti esacsók, hát azt sem tudjátok? Nem láttátok még az útfélen azokat a póznákat, amelyeken olyan fehér kis csészék vannak, meg drót van húzva végig rajtuk?

— De láttuk, bácsi.

— Hát az a telegrácsozó.

— De hogy kell telegrácsozni?

— Oh, golyhók, ti hát semmit sem tudtok? A drót viszi a levelet kulcsár uramnak.

— A drót?

— Az bizony. Rátesszük a levelet a drótra és az aztán csúszik rajta egyenesen kulcsár uram kezébe.

A bocsok ezt nem tudták. Mackó úr hát megíratta Dorkával a Zebulon hátán a levelet és elindultak táviratozni. Az első póznánál megálltak.

— Zebulon öccse, rajta, másszál föl a levéllel a drótig s tedd rája! — mondotta Mackó úr.

Zebulon gyorsan fölmászott és a levelet ráhelyezte a drótra.

Egyszer csak megszólal Mackó úr mögött egy hang:

— Hát kendtek mit csinálnak itt?

A vasúti őr volt. A pózna ugyanis a vasúti töltés mellett állott.

— Láthatja, ha van szeme kendnek! — felelt Mackó úr, megnyomva

a kend-et, mert eszébe jutott a csapláros, aki azt mondta: ha én kend, kend is kend!

— Látom, — felelt az őr —, hogy az a fickó, akit én mindjárt elnadrágolok, fölmászott a póznára, de nem tudom miért?

— Nem tudja, vasúti őr létére? — kérdezte Mackó úr. — Hát telegráncsot küldünk!

— A dróton?

— Azon hát! Rátesszük a levelet a drótra, hogy vigye el kulcsáruramnak, mert nagyon sürgős...

Nem folytathatta Mackó úr az őr hahotájától. Ez a hasát fogta nevetében s csaknem lehempergett a kacagástól a töltésről.

— A drót viszi a levelet! Hahaha! Soha ilyet! A drót! Hahaha!

— Mért nevet ezen kend? — kérdezte sértődött hangon Mackó úr.

— Azért, mert kendtek a drótra bízzák a táviratot, vagy, amint kel-med mondta, a telegráncsot.

— Hát mire, kire bízuk?

— A távirótisztre, bácsi! A táviratot annak kell adni a táviróhivatalban. Úgy ám, hahaha!

Mackó úr megkérdezte, merre van az a hivatal, aztán fölkiáltott a bocshoz:

— Gyere le, Zebulon, hozd le a levelet is!

A bocsi visszakiáltott:

— Nem megyek én!

— Miért, te?

— Azt akarom, hogy a dróton én is hazacsússzam, mint a levél.

— Csak gyere le! Nem a drótra, hanem a hivatalba kell adni a levelet. Zebulon most is késlekedett.

— Nem megyek le azért sem — kiáltotta —, mert a bakter bácsi azt ígérte, hogy megnadrágol.

— No, nem bántalak, fickó! Lejöhetsz bátran.

Zebulon lecsúszott a póznán, Mackó úr pedig elbúcsúzva az őről, a bocsokkal a táviró-hivatal felé ballagott.

Ide érkezve, a bocsokat a kapualjban hagyta, maga pedig bezörgetett a hivatalba.

— Szabad!

Mackó úr benyitott.

— Szerencsés jó reggelt kívánok!

Üveges fal mögött egy zsinóros kabátos úr ült. Az megszólalt:

— Mit kíván, bátya?

— Tánrikatot küldenék a kulcsáromnak.

— Micsodát?

— Tánrikatot, már mint a telegrácsot, de a bakter azt mondta, hogy tánrikat.

A távirótiszt nevetett, aztán kinyitott egy kis üvegablakot és mikor a vendéget meglátta, ezt mormogta a bajsza alatt:

— Tyúh, de mord ábrázata van ő kelmének! Nem szeretnék vele a pusztán találkozni! — Aztán hangosan szólt: — Hol van a távirat?

— Itt van, la!

A távirótiszt átvette a papírlapot és sokáig forgatta, betűzgette.

— Ej, micsoda macskakaparás! — dörögte.

— Pedig azt a Dorka húgom írta, — szólt büszkén a tekintetes úr, — aki első tanuló volt. Az nem lehet macskakaparás! (Aztán elfordulva ezt morogta: Még ha medvekaparást mondott volna!)

A távirótiszt végre kibetűzte az írást, mely így szólt:

„Kügyön kul Csár Uramm kétt Száz forintott teleg Ráncson ide ceglédre.“

— Hova küldjük a táviratot? — kérdezte a tisztviselő.

— Mackó Muki föld- és erdőbirtokosnak a nagyerdőben.

— A helység nevét mondja meg, bátya!

— Minek az? — akadékoskodott a bátya. — Ismer ott engem minden gyerek.

— Ha nem mondja meg a helység nevét, nem küldhetjük el a táviratot.

— No hát írja: Barlanglakon.

A tiszt felütötte a helységek névtárát.

— Nincs ilyen hely, — mondotta.

— Pedig az ott van! — erősködött Mackó úr. — Én lakom benne!

— Hogy jut oda a távirat-kihordó?

— Hát úgy, hogy fölmegy egy hegyre, osztég lemegy egy völgybe, osztán megint fölmegy egy hegyre, ott lát egy kecskenyáját, attól balra van egy erdő, abban addig megy, amíg egy nagy odvas fához ér, onnan már csak egy kőhajítás az én úri rezidenciám.

A távirótiszt nevetett.

— No már látom, könnyű odatalálni! — mondotta. — Majd így szólt: — Két korona jár érte.

— Miért? — kérdezte Mackó úr.

— A táviratért.

— Ugyan ne mondja! Azt gondoltam, elszalad ez az írás ingyen a dróton.

A tisztviselő méregbe jött.

— Ne fecsegjen annyit, bátya! — kiáltotta. — Nincs nekem arra időm. Fizet, nem fizet?

— Nem fizetek, mert nincs pénzem.

— Az már hiba. Akkor nem megy el a tánrikat.

Mackó úr kérére fogta a dolgot.

— De könyörgöm alássan, küld a kulcsárom pénzt, akkor aztán megfizetem.

Olyan megindítóan nézett a tekintetes úr a távirótisztre, hogy annak megesett a szíve rajta:

— Jól van, bátya. Jöjjön el délután, akkorra talán megjön a kulcsár felelete.

Mackó úr hálálkodva távozott. Ebédig bujdosott a bocsokkal, hogy Miska és Jani rája ne akadjanak, harangszó után beállított a hivatalba. Amint a távirótiszt meglátta, mindjárt ezt kiáltotta:

— Hopp, bátya, a tánrikat nem ríkatja meg kendet. Megjött a pénz.

— Tudtam én, hogy a Dorka húgom írása nem macskakaparás, van foganatja! — dörmögte eléggülten a tekintetes úr.

Megfizette az adósságot és örömtől lelkendezve rohant el a bocsokhoz.

— Itt a pénz, bocsok, szaladjunk most a vasúthoz!

Lóhalálában rohantak a vasúti állomáshoz, ahol éppen füttyentett egy vonat.

— Hová megy ez a gőzös? — kérdezte Mackó úr a portástól.

— Szolnokra!

— Gyerünk hát Szolnokra, — gondolta Mackó úr —, noha ott már voltunk egyszer!

Jegyet ment váltani.

— Szolnokra elsőosztályú jegyet kérek, hármat, — szólt a pénztárosnak.

— Micsoda? Csikós első osztályon utazik? — Csodálkozott a pénztáros.

— Irgum-burgum, csaknem elárultam magamat! — dörmögte Mackó úr. — Aztán hangosan: — Harmadik osztályt akartam mondani!

Amint a jegy megvolt, felugrottak egy harmadikosztályos kocsiba s a vonat megindult velük.

— Szervusz, Miska! Isten veled, Jani! — integettek Mackóék nevetve ki az ablakon, amint az állomás eltűnt egy kanyarodónál a szemük elől. Amint Mackó úr hátrafordult, meglepetve fölkiáltott:

— Nini, Som András uram!

Csakugyan Som uram ült velük szemben, makrapipából füstölve. Rábámult Mackóékra.

— Ni, a téns úr! — kiáltotta. — Alig ösmerem mög ebben a gúnyában. Mért öltözött csikósnak az úr?

— Nagy sora van annak, Som uram, — sóhajtott Mackó úr. — Adjon egy kis tüzet, majd elmondom aztán!

A tekintetes úr talált a lajbizsebében pipát, dohányt és rágyujtott a Som András pipájából. Mielőtt szóba fogna, ezt kérdezte:

— Hát kelmed, Som uram, merre tart?

— Szolnokra utazom.

— Messze van még?

— Csak egy futamodás!

— Hopp, Som uram, mi is Szolnokra utazunk!

Nem tudom, Margitka, láttad-e te Mackó urat Cegléden? Talán elkerülte a figyelmedet, mert te bizonyosan előkelő urat vártál, holott ökelme közönséges táncos mackó képében lejtett végig a városon. Mackó úr sajnálja leginkább, hogy a kedves nagymama meghívásának eleget nem tehetett, valamint Zebulonka egészen boldogtalan, hogy a fürdőbe nem mehetett, mert egészen bizonyosra vette, hogy Józsikát megbuktatja. Amint tudjuk, a bocss kissé elbizakodott.

Som uram Mackó úr ama kijelentésére, hogy ő is Szolnokra utazik, elégtelen bólintott.

— Derék! — mondotta. — De hát hogy is volt, téns úr, az a nagy sora?

Mackó úrnak eszébe villant, hogy még sem tanácsos elmondani megaláztatását, hát kitérőleg felelt:

— Ni, most jut eszembe, Som uram, hogy én tartozom magának a fuvarral!

— Ráérünk arra, téns uram, — szabódott Som.

— Dehogy érünk! Az adósság mérges kutya, mindig a sarkunkban csahol.

Mikor Som uram átvette a fuvarpénzt, megint ráfordította a beszédet arra, amit megtudni szeretett volna.

— No már, — szólt nagyot szippantva a pipájából —, nagyot néztem ám, mikor a téns úr mög az apróságok úgy nekiiramodtak a nádasnak. Gondoltam, hát ezeket mi leli?

— A tüztől ijedtünk meg, Som uram.

— Aha, a tüztől! — mosolygott Som. — Lidérc volt az. Oda se neki, akinek tiszta a lelkiösmerete. Gondoltam, majd csak előkerülnek megint. Várok egy órát, két órát, félnapot, de biz az én utasaimnak se híruk, se hamvuk. Ugyan mit csináltak olyan sokáig a nádasban?

— Csíkáasztunk, — felelte hirtelen Mackó úr.

— Tisztösség nem esik mondván, — szölt Som —, ezt nem hiszöm. A csikászához érteni köll, téns uram pedig tölem hallotta először hírét a csikásznak.

Mackó úr érezte, hogy Som uram hazugságon csípte, elvörösödött és ezt hebegte:

— Hát csak meg akartuk próbálni a csikászást... oszt eltévedtünk...

— Azt már elhiszöm. De hogy került nagy jó uram a csikósi gúnyába?

— Hát... hát úgy, hogy a mi gúnyánk nagyon elázott és elrongyolódott a lábban, hát a legelső csikóستól vettük ruházatot magunknak.

Többet nem akart vallani Mackó úr, ebből se volt igaz egy betű sem.

A két boc is elcsöndesedett, most nem marakodtak. Megviselték őket a kalandok. Dorka el is szundikált és azt álmotta, hogy anyó nagy bögre mézet nyujt feléje. Éppen el akarta venni, hogy kinyalogassa, mikor iszonyatos kiáltásra riadt fel. Fel is ugrott, össze is ütötte a buksiját a Zebulonéval! Mert az is éppen akkor ugrott nagyot.

De még csak össze sem verekedtek, hanem mindketten szótlánul bámulták Mackó urat, aki bömbölve mászott kifelé a vonat ablakán. Tekintélyes termetével alig fért ki, de a vonat rázása — merthogy éppen kanyarodóban haladt —, segítette.

— Hová megy, tekintetes uram? — kiáltotta Som András is és meg akarta fogni Mackó úr lábát. De kisíklott a kezéből és most már mindhárman csak hült helyét bámulták.

— Kiesett, bizonyosan kiesett! — sírta Dorka.

— Vajjon mézet vagy almafát látott? — tanakodott Zebulon és nagy kedve támadt követni nagybátyja példáját.

— Megzavarodott szegény jó tekintetes uram, — gondolta Som András és a vészfékre pislogott, hogy megállítsa a vonatot. — Mert bizonyos, hogy ezóta összetört tagokkal fekszik a sínek mellett valahol. Be kár érte, olyan derék mackóforma úriember volt!

Félve tekintettek ki az ablakon. Látni mitsem láttak, a vonat megint egyenes sínpáron futott. De egyszercsak mindhárman ijedten kapták vissza a fejüket, mert felettük, a vonat tetejéről különös lárma hallatszott. Először csattogás, olyanféle, mint mikor valakinek a nadrágját porolják, de úgy, hogy az illető is benne van. Hallatszott még elégedett dörmögés, mormogás és cseppet sem elégedett visitozás. Együtt olyan hangverseny, hogy a vonat legtávolabbi fülkéiben is meghallhatták!

Hiszen hallották is, de hogy honnan, merről jön a hang, azt senki sem tudta. Még kevésbé, hogy mi okozhatja!

Azazhogy akadt a vonaton, aki kitalálta! Rögtön.

— Ügylátszik, a tekintetes uram valakit megcsípett! — mondta Som András a bocsoknak.

— Nemcsak elcsípte, de el is páholja! — vigyorgott Zebulon vidáman.

— Ha a bácsi valakit elpáhol és mi nem vagyunk ott, akkor az csak a Róka-család valamelyik zsvány tagja lehet, — mosolygott Dorka is, akinek gyorsabban járt az esze, mint kedves bátyjéé.

— Be jó volna nézni! — sóhajtotta Zebike. Ő ugyanis szerette a verést, de csak ha más kapta.

— Nézzük meg! — indítványozta Dorka. — A jeles család minden tagja ért a mászáshoz, kúszáshoz. — a méhecskék a megmondhatóí, mire használják tudományukat — és így mindkét bocs készült kimászni az ablakon.

De Som András uram visszatartotta őket.

— Ebből baj lösz, kéröm, — csóválta fejét.

Nem is hiába. A vonat már lassított, a dörmögés, visítás erősebben hangzott, mert a kerekek csattogása nem nyomta úgy el. Aztán megállt a gőzmasina és minden utas kiugrált belőle.

— Hol van? Megfogták? Ki volt az? — kiabáltak az emberek. A kalauzok, mozdonyvezető, ellenőrök pedig sietve felkúsztak a vonat tetejére, hogy előkerítsék a rendbontókat.

Csodálatosképpen, senkit sem találtak! Egyetlen lelket sem! Egyik kocsi tetején ugyan ott hevert egy hegyes süveg, melléje fácántollat tűzött a gazdája, no meg egy csomó vörös szőr is hevert ott, de azzal senkisémm törődött.

— Elfutottak, elmenekültek, kár, — sajnálkoztak az utasok.

A vonat újra megindult. Az utasok még sokáig tárgyalták az esetet, tanakodtak, vitatkoztak rajta.

De sehoh olyan vidáman nem beszéltek róla, mint ahol Som András uram, meg a két bocs hallgatta Mackó úr előadását. A tekintetes úrnak olyan jókedve kerekedett, hogy talán táncra is perdül, ha le nem beszélük róla. Ő ugyanis csak énekelve szokott táncolni és Som András uram félt, hogy a jeles hangról megismerik az előbbi rendzavarót.

— De kiporoltam a vörös bundáját! Alaposan, — ismételte Mackó úr nagy tizedszer már. — Mikor megláttam a vonat tetején kuporogni, tudtam, hogy itt a jó alkalom. Mert ki mászik a vonat tetejére, mikor bent is ülhetne? Senki. Bizonyosan nincs rendben a szénája a komának, vagy nincs jegye, vagy valami gázságot csinált a vonaton szállított csirkék, libák körül. Hát úgy is volt. Éppen akkor fogyasztotta el a liba fejét, mikor rajtaütöttem. No, kicsit elvettem az étvágyát. Meg a sok galibáért is megfizettem. Azt hiszem, félesztendeig sántítani fog a vörös! Mikor aztán

megállt a vonat, elengedtem, én meg a tulsó oldalon, ahol senki sem állott, visszamásztam az ablakon.

— Megjárhatta volna a tekintetős úr! — csóválta fejét Som András.
— Hátha lepottyant volna a vonat tetejéről?

— Márminthogy én? Hát mikor a bika szarván állottam? Vagy a csikó hátán állva futottam? Az én családom nem szokott potyogni, kérem!

— Jeles család lehet, — ismerte el András gazda, mire a tekintetes úr megkínálta a kulacsában lévő finom borral.

— De nini, nemsokára Szolnokra érünk, — mondta András gazda. A vonat lassított, megérkeztek.

Ahogy Szonokon kiszállanak a vonatból, mit lát a tekintetes úr szeme? Egy falragaszt, amely így hangzott:

**Törökország bajnoka,
a legerősebb török,
ma a cirkuszban birkózást rendez.**

Ezt a törököt eddig még soha senki le nem győzte.

Mindenkivel szívesen kiáll s aki

földhöz tudja vágni,

annak fizet kétszáz pengőt.

— A legerősebb török! — szólt Mackó úr, betűzgetve a falragaszt. — Ejha, be szeretném megtapogatni az oldalát! Aztán, ni, mit mond? Mindenki szívesen kiáll s aki a földhöz vágja, annak kétszáz pengőt fizet.

— Ugyancsak büszke a török — vélte Som András.

Mackó úr fölkiáltott:

— Som uram, gyerünk a cirkuszba!

— A cirkuszba? Minek?

— Megfizetek a töröknek.

— Mivel?

— Földhöz recsentem a legerősebb törököt.

— Ez már derék dolog lössz, — bólintott Som a fejével.

— Csülökre hát, magyar! — kiáltotta Mackó úr harciasan és megindult a cirkusz felé.

A deszkaalkotmány tele volt nézővel. A cirkusz közepén ott állt Törökország bajnoka, egy tagbaszakadt, széles vállú, hatalmas karú ember és kihívóan nézett maga körül.

— No, híres magyar vitézek! — kiáltotta henegeve —, hát senkinek nincs van velem birkózni bátorság?

A kérdésre az ajtó mellől dörmögő hangon adott felelet érkezett:

— Már hogyan volna! Csak nem félünk a pipaszárlábúaktól!

Mindenki az ajtó felé tekintett. Hát egy csikós állott ott, aki éppen akkor lépett be és azon melegében felelt a henegezésre.

A török gúnyosan mosolygott és ezt felelte:

— Ha van bátorság, csikós, gyere ide a placra!

— Megyek is, török, ha már olyan nagyon ölelkezni szeretnél a földdel!

A csikós megindult a középső köralakú térre. A közönség éljenzett, tapsolt, amikor az árvalányhajás csikóst meglátta és kitört a hahota, amikor bátor feleleteit hallotta. A csikósunk persze nem volt más, mint Mackó úr, aki Sommal és a bocsokkal a cirkuszba érkezett.

A török dült-fült mérgében.

— Te csikós! — kiáltotta —, én téged enyém vacsorának megeszlek!

— Kemény falat vagyok én, megfekszi a gyomrod —, felelt a csikós nyugodtan.

Valóban, aki látta a tekintetes urat, el kellett ismernie, hogy kemény falat. A török is meglepetve szemlélte a csikós roppant karját és hatalmas mellkasát. Jól megtermett legény! — gondolta magában mindenki. De hát a török is erős ember s így az egész közönség biztatni kezdte Mackó urat:

— Ne félj, csikós! Ne hagyd magad, csikós!

Mackó úr visszaintett a közönségnek:

— Én nem féltsem magamat, önök se féltsenek engem, tisztelt urak és hölgyek!

— Rajta csikós, rajta! — kiáltották minden oldalról.

Most összementek a bajvívók.

A török nekiszaladt Mackó úrnak, aki nyugodtan megvárta, amíg odaér, aztán hatalmas mancsait rátette ellenfele vállaira.

— Nvekk!

A török erre a barátságos vállveregetésre nagyot szisszent és a Mackó úr derekát akarta átfogni.

— Tvüh, de vastag derék! Soha ilyet! — hüledezett, amint hasztalan igyekezett átkarolni ellenfelét.

Mackó úr ezalatt egy kicsit megtapogatta ellenfele oldalát, amire az kénjében fölerdített, a másik pillanatban a levegőben kalimpázott a török

s mire a nézők meglepetésükből magukhoz tértek volna, már elnyult a homokban.

— Te se mondd többet, hogy senki se vágott földhöz! — dörögte a tekintetes úr.

A török úgy feküdt a földön, mintha se élő, se halott nem lett volna. Fájdította a derekát, az oldalát, a hátát, de a legjobban azt a kétszáz pengőt, melyet legyőzőjének ki kell fizetnie.

A közönség tapsolt, éljenezett:

— Éljen a csikós! Éljen a hős alföldi csikós — kiabálták.

Mackó úr hajlongott.

— Köszönöm, tisztelt közönség, köszönöm szíves gráciáját.

Sokan körülfogták a győztest és úgy üdvözölték.

— Ej be pompás a markolása, csikós uram! De jókor toppant be ide! — mondogatták a közönség körében és csakúgy tódult a nép hősünk üdvözlésére.

Törökország bajnoka lassan fölcihelődött a földről, keservesen megtapogatta a lapockáját, meg az oldalbordáját és ezt nyögte:

— Sohasem nyikkantam, nyekkentem, pottyantam, puffantam ekkorát. Hej, az a csikós!

— De hát vesztes, fizess!

A szegény török kárvallott ábrázattal kihúzta zsebéből a bugyel-lőrísát és Mackó úr mancsába leolvasta a kétszáz pengőt.

A közönség ezt látva, újra tapsolt és ezt kiáltotta:

— Eljen a hős csikós, éljen!

Mackó barátunknak hizelgett ez a kiáltás, ez a dicsőítés. Kevélyen megpengette a sarkantyuját. Eszébe jutottak a budapesti napok, mikor a cirkuszban lovagolt és éppen így ünnepelték.

Ej, no, ki hitte volna ezt tegnapelőtt, mikor Miska gazda az orránál fogva láncon vezette!

Farkast emlegettünk, hát közel is jár.

Egyszerre éles hang hallatszott a cirkuszban.

— Ott a szökevény! Jani, elibe!

A Miska hangja volt. Mackó úr azonnal megismerte és ezer hang között is meghallotta volna. Megismerték a bocsok is és Som uram bámulatára mind a ketten eszeveszetten a pad alá bujtak.

Mackó úr megrázkódott egy kicsit a Miska hangjára, de aztán nyugodtan arra fordult, ahonnan hallatszott. Hát a két tutajos egymást taszigálva rohant feléje.

— Csak gyertek, éppen jókor! — sziszegte a tekintetes úr a foga közt és szembe szállt ellenségével.

— Úrfi! — lihegte Miska. — Hogy mert megszökni? Tüstént jöjjön vissza!

— Hát csak vigy magaddal, ha tudsz! — mormogta Mackó úr.

Most már tegezte egykori gazdáját.

Jani rája kiáltott:

— Úrfi, mindjárt megszurkálom az oldalát!

— Hát csak szurkálj, Jani öcsém, csak szurkálj, ha lehet!

— De, úrfi, én megvettem magát a vadász uraktól, hát ne ellenkezzék, hanem jöjjön velem.

Mackó úr most így szólt:

— Elég a tréfából, Miska!

Ezzel a közönség felé fordult:

— Nagydemű közönség, tisztelt urak és hölgyek! Ez a két becsületes ember birkózásra szólít. Hát én elfogadom a kihívást egyszerre mind a kettővel.

A közönség zúgott.

— Egyszerre kettővel! Az nem járja! — kiáltották.

— Ne féltsenek engem, én se féltsem magamat! — szólt büszkén a tekintetes úr.

Erre a közönség lelkesen zúgta:

— Helyes, helyes! Lássuk! Rajta, csikós!

Miska meg a Jani nem értettek a dologból semmit. De csakhamar hajazni kezdtek hozzá, mikor Mackó úr nekitülekedve feléjük közelgett, ezt sziszegve:

— No, gyertek hát! Itt a világ vége!

Megragadta a két nagysüvegű atyafit és hatalmas mancsával mindkettőt a levegőbe emelte.

Dörgő taps hangzott az egész cirkuszban. A tutajosok kétségbeesetten kapálóztak a levegőben: az öreg ezt kiabálta:

— Jaj, jaj, úrfi, mit csinál? Megbolondult?

— Nem én! — felelte Mackó úr és a két kapálózó ellenfelet összecsapdosta.

— Mackó úr, Mackó úr! Jaj, jaj, ne bántson bennünket! — nyöszörögtek az árvák.

Mackó úr ezt kérdezte:

— Megfogadjátok, hogy többé nem zaklattok?

— Megfogadjuk!

— Senkinek se szóltok egy kukkot arról, hogy valamikor megtáncoltattatok?

— Senkinek a világon!

— Visszaadjátok a ruhámat, meg a bocskok ruháját, amit lehúztatok róluuk?

— Visszaadjuk!

Mackó úr erre ledobbantotta a két atyafit a földre, ahol azok úgy elnyúltak akár a békák. Nagy nehezen tudtak csak föltápáskodni.

A nézők ismét paroláztak Mackó úrral. A pórujárt atyafiak pedig gyorsan előhozták a Mackóék ruháját, aztán, mikor hőszünknek átadták, sietve elpárologtak a cirkuszból, ahol oly pórul jártak.

Mackó úr fölvette hát ismét a cirkusz öltözőjében nemzetes úri ruháját, a bocskok pedig — akik előkerültek a pad alól, — a magukét. Nemsokára a régi gúnyájában jelent meg a tekintetes úr a közönség előtt.

— Van szerencsém kijelenteni, — szólt a nézőkhöz, — hogy én nem vagyok alföldi csikós, hanem erdővidéki földbirtokos. Az alföldön csak utazgatok, hogy megismerjem hazánk tejjel-mézzel folyó Kanaánját. Kérem a nagyérdemű közönséget, tartson meg szíves emlékezetében. Á's szolgája!

— Eljen! Eljen! Á's szolgája — felelt a közönség.

Mackó úr mancson fogta a bocskokat és kiballagott a cirkuszból. Som uram is velük tartott és odakünn elbúcsúzott Mackó úrtól.

— Isten megáldja, ténsúr! Engöm haza szólít a sok dolog.

— Szerencsés utat, Som uram! Kivánom, hogy hazafelé utaztában meg ne kergesse a Tisza.

Som András nevetett.

— Én is kívánom, hogy a ténsurat még ne szalassza a lidérc!

Elváltak. Som András a pályaudvar felé tartott, Mackó úr pedig a legszebb szállóba. Mert már most úri rangjához illendően kell élnie.

Csakhamar a szálló egyik szobájában leljük ismerőseinket. Mackó úr tarka hálókabátban jár föl-alá, a lábán papucs, a mancsában makra pipa helyett csibuk. Nagy füstmacskákat ereget a levegőbe és elgondolkozik. A bocskok valamerre hancúroznak.

Mire gondol a tekintetes úr? Könnyű eltalálni. Odahaza csavarog az elméje és bejárja a hegyeket, völgyeket, bérceket és vadont. Honvágyat érez. Belefáradt már az utazásba és minden csontja vágyódik az otthoni nyugo-

dalomra. Hallani szeretné megint a méh-zümmögést, a patakok csevegését, az erdő zúgását. Hegyet, hegyet szeretne a végtelen alföldi síkság után.

Leült az íróasztala mellé s úgy, ahogy már egy Mackótól telik, levelet írt kasznár uramnak, melyben tudtára adja, hogy megelégtelte már az utazást és hazafelé tart. Készüljön az úriház tehát fogadtatására.

A levelet elküldötte. Aztán beszólitotta a bocsokat és tudtukra adta, hogy utaznak haza.

A bocsok ugrándoztak örömben.

— Meglátom megint Tányértalpú anyót! — kiáltotta ujjongva Dorka.

— Meglát engem megint Tányértalpú apó — tóditotta Zebulon.

Mackó úr magában gondolta:

— Meglátom hegyeimet, völgyeimet, bérceimet, erdeimet, no meg izlelem a Jutka szakácsné főztjét!

Mikor a bocsok kiviharzottak a szobából, a tekintetes úr az ablak elé állt és kinézett.

— Csak akkora hegyet látnék, amekkora egy vakondtúrás! — sóhajtott. — De csupa síkság itt minden az égboltozatig, pedig mi tőrés, tagadás, megúntam már ezt a lapos vidéket.

Másnap kora reggel kitoppant az ágyából és megmosakodott.

Aztán csöngetett. Belépett a fogadó szolgája.

— Parancs, nagyságos úr!

— Fogkefét kérek!

A szolga megjött a fogkefével. Mackó úr belemártotta a fogkefét a fogporba, hogy szeretetreméltó agyarait dörzsölje vele tisztára. Egyszerre nekirohant a csöngőnek és olyan harangozást mivelt, hogy a szolga és szobalány egyszerre rohantak be.

— Mi történt, nagyságos úr? Valami baj van?

Mackó keserves tekintettel nyujtotta feléjük a fogkefét.

— Mi ez? — bömbölte.

— Fogkefe.

— Ez fogkefe? Hiszen evvel egy óráig se tisztítom meg a legapróbb fogamat. Hogy mertek nekem ilyen parányi fogkefét hozni.

A megszeppent cselédek szabadkoztak.

— Hiszen, nagyságos uram, a legnagyobb fogú vendégeink is megvoltak elégedve evvel a fogkefével!

Mackó úr fitymálóan felelt.

— Ugyan miféle egérfogú nép lehetett az? Nézzétek meg az én fogaimat!

Ezzel kivicsorította az agyarát. A szobaleány meg a szolga összecsapta a két kezét.

— Uram irgalmazz! Sohasem láttunk ekkora fogat!

— Azért mondom! — szólt diadalmasan a tekintetes úr. — Hát csak szaporán, ide a legnagyobb fogkefékkel!

A szobaleány kiment és behozta a csizmatisztító keféit. Mackó úr lekötöztetett mosollyal vette át.

— Ez már fogkefe! — mondotta. — Méltó olyan úr fogához, amilyen magam vagyok, la!

A cselédek álmélkodva távoztak, de csakhamar megint vészcsöngetés hallatszott a nagyfogú úr szobájából. Most már a pincér is berohant a szobalánnyal és a szolgálával.

— Mit tetszik parancsolni?

Mackó úr dühösen mutogatott nekik valamit.

— Mi ez? — lihegte mérgesen.

— Fésű, — felelt a pincér, a szobalány és a szolgál egyszerre.

— Ez is fésű! — ordította a tekintetes úr. — Nézzétek, fésülni akarok velem, hát egy rántásra kitörött valamennyi foga.

A cselédek száj tátva maradtak a bámulattól. Végre megszólalt a pincér.

— Talán vasból van a nagyságos úr haja?

Mackó úr dühösen felelt.

— Vasból ám! Majd mindjárt megvasalom a fületeket. Egy, kettő, szaporán, teremtetek elő olyan fésűt, amellyel fésülni lehet!

Térült, fordult a cselédség és pár perc múlva beállított egy lóvakaróval.

— Tessék a fésű!

Mackó úr eléggülten vette át a vakarót.

— Ennek már több hasznát veszi az olyan úr, amilyen magam vagyok, la!

Öltözködés közben fölrázta a bocsokat.

— Hé, golyhók, talpra! Búcsúzunk az Alföldtől, utazunk ki belőle!

Ez egyszer gyorsan kiugrált az ágyból mind a két bocs.

— Utazunk Tányártalpú anyóhoz? — kérdezte Dorca.

— Utazunk Tányártalpú apóhoz! — kiáltotta Zebulon.

Ezúttal perc alatt felöltözködtek a bocsok és a reggelit is csak úgy félig-meddig habzsolták be, olyan izgatottak voltak. Alig várták az indulás idejét.

— Haza, haza!

Szép, fődött hintó várta a kapuban utasainkat. Tellett a költség a kasznár uram küldeményéből meg Törökország bajnokának a százasából. Mégis okos a török! gondolta magában Mackó úr,

Betelepdedtek a hintóba és kirobogtak Szolnok városából. Még nagyon kora reggel volt. A kakasok közül is csak a legéberebb kukorékolt. A hintó kigördült az országútra és mire a nap tündöklő gömbje fölszállt az égre, már messze jártak.

Mackó úrnak kicsit fájt a szíve! Most, hogy távozóban volt a nap-sütötte puszták világából, amely tele van magyar dallal, magyar szóval, körülfogták alföldi útjának kellemes emlékei. Az a szép nóta csapongott füle mellett, amelyet a Tiszánál hallott:

Az Alföldön halászlegény vagyok én,
Tisza partján kis kunyhóban lakom én.

Aztán gúnyosan fölzengett a másik:

Zireg-zörög a lánc,
De haragos a tánca!

Brr! Mégis csak jobb neki a rengetegben. Isten veled, Alföld!

A vasúti állomás közel volt. Nemsokára megérkezett a vonat s a tekintetes úr a bocsokkal beszállt az egyik kocsiba, ezúttal ismét elsőosztályúba. És a vonat robogott utasainkkal hazafelé.

Alkonyodott, amikor hazaérkeztek. A vasúti állomáson ott várakozott a János kocsis csengő-bongó szekérrel.

— Isten hozta, tekintetes uram! — süvegelt János a vasúti kocsiból kilépők felé.

— Adjon Isten, szolgálám! — intett vissza kegyesen az érkező gazda.
— No, János, mi ujság idehaza?

— Rendben van a házunk tája.

— Az derék. Ugorj föl szaporán, Zebulon. Így ni, indulhatunk. Ej, János, nem sántít az az egyik ló?

— Nem bizony. Csak egy kicsit meglazult a patkója.

— No, no, csak meg ne pókosodjék!

Amíg Mackó úr, mint jó gazda, ez aggodalmát nyilvánította, már messze robogott a szekér. Mackó úr csakúgy szüresölte a feléje lengő üde, hegyi levegőt. Aztán egyszer csak fölesillogott úri házának valamennyi világos ablaka, jeléül, hogy a gazdát várják. Egy-két ostorcsattanás és otthon voltak. Nemsokára kasznár uram üdvözölte a megérkező uraságot.

Ugyanakkor a kocsi elé járult egy igen tekintélyes úr és egy hasonlóképpen jól megtermett asszonyság.

— Nini, Tánvártalpu apó! — kiáltotta Zebulon.

— Ujjújú, Tányértalpu anyó! — ujjongott Dorka.

A másik percben Dorka a jól megtermett asszonyság keblén csüggött, aki összecsókolta rég nem látott csemetéjét.

Tányértalpú szomszéd Mackó úrral parolázott.

— Isten hozta, drága szomszéd úr, arról a nagy útról! Mondok az anyjukomnak, gyerünk mi is át a szomszéd úrhoz, hogy üdvözljük!

— Azt bizony jól tették, szomszéd úr. Köszönöm az üdvözlésüket!

— Hát hogy mulatott, szomszéd úr, azon a lapos Alföldön?

— Köszönöm szíves kérdését, nagyon jól. Sokat láttam, tapasztaltam. Zebulon most a két úr közé tolta buksiját.

— Apó, apó, én is itt vagyok!

Tányértalpú egy barackot nyomott a buksira.

— Itt vagy? Hát hogy viselted magadat, pajti? Tudom, hogy rossz voltál.

— Ej, dehogy, Zebulon jól viselte magát, — felelt Zebike helyett Mackó uram.

— Ezt már szeretem! — szólt Tányértalpú és fölemelve fiacskáját, két akkora csókot cuppantott az ábrázatjára, mintha pisztolyt sütöttek volna el.

Most előállt Tányértalpú anyó, köszöntötte Mackó urat.

— Aranyos lelkem, drága Mackó úr, hozta Isten! Ej, be jó színben van a szentem. Nem is tudom, hogy köszönjem meg, hogy már másodszor elvitte világot látni a gyermekeimet! Remélem, semmi baj nem történt drága személyével ezen a hosszú úton.

— Nem történt semmi bajom.

— No, hála Istennek. Látom, a bocsaím is egészségesek. Pedig úgy féltem, hogy elrontják a gyomrukat azzal a zsiros alföldi kosztal.

— Ojjé, nemzetes asszony, nem ijedtünk ám meg egy kis paprikástól!

— Aztán attól is tartottam, hogy apró fekete gombócot találunk drágalátos szomszéd uramnak meg az én szegény golyhóimnak.

— Avval is kerülgetek, drága nemzetes asszony.

— Ne mondja, Jaj, jaj, mindjárt rosszat sejtettem.

Tányértalpú szomszéd közbeszólt:

— Ne jajgass, asszony! Nem látod, hogy kutyabajuk?

— Ép a bőrünk, nemzetes asszonyság, úgy hoztuk haza, ahogy elvittük. De ne várássuk a Jutka szakácsnét, lássuk, úgy forgatja-e most is a főzőkanalat, mint annakelőtte?

Mackó úr udvariasan karonfogta Tányértalpú asszonyt és bevezette úri házába. Az asztal meg volt terítve s a Pista inas, aki már behordta az uraság málháját, a boros palackokból a dugaszt huzogatta ki.

Mackó úr és a Tányértalpú-család helyet foglalt az asztalnál. Nemsokára megjelent Jutka a gőzölgő tállal.

— Hozta Isten a tekintetes urat s ha meg nem veti az öreg Jutka főztjét, szolgálnék egy tállal. De tudom nem fog izleni a sok híres alföldi szakácsné főztje után!

Ezt mondotta a Jutka, Mackó úr nevetve szólt:

— No, no, Jutka asszony, máris bókot akar? Bizony mindenütt visszasóvárogtam a maga főztjére.

Jutka örömeiben csaknem elejtette a tálat.

— Ugyan ne piritson rám a tekintetes úr, tudom úgyis, hogy tréfál!

A Jutka főztje pompásan izlett, a bor pedig, amelyet Pista szorgalmasan töltögetett a poharakba, nagyon jól csúszott. Tetőpontra hágott a jókedv, amikor Mackó úr elővette a szegedi halbicskát és átadta Tányértalpú szomszédnak e szavakkal:

— Azt mondják ugyan, hogy a kés elvágja a barátságot, de remélem, hogy a mackó-barátság erősebb, semhogy ilyen kis bicska bírna vele.

Tányértalpúék megbámulták a csinos bicskát; az apó annyira örült az ajándéknak, hogy alig fért a bőrébe.

— Sohasem felejttem el, drága szomszéd úr, hogy rám gondolt! — rebegette

Mackó úr elbeszélte néhány alföldi kalandját is, ami annyira fokozta a jókedvet, hogy mikor Tányértalpúék végre hazafelé kászolódtak, a nemzetes asszony kontya ugyancsak félrecsúszott.

A bocsoknak is jókedvük volt, hogy meglátják végre a rég nélkülözött otthont. Előre futottak az ismert erdei ösvényen és kurjongatva törtettek át a bozóton.

A nemzetes asszony, aki Tányértalpú apó karján méltóságosan haladt a csemeték után, aggódva intette őket:

— Csitt, gyerekek! Meghallja a lármátokat a vadász.

Mackó úr tehát egyedül maradt úriházában. Átöltözött a legkényelmesebb háziköntösébe és csibukozva végigdőlt a diványon.

— Csak legjobb itthon! — dörmögte.

Rövid pihenés után azonban fölébredt benne a jó gazda. Csöngetett. Pista belépett.

— Mit tetszik parancsolni?

— Kéretem a kasznár urat, sziveskedjék hozzám fáradni!

A belépőt a tekintetes úr evvel fogadta:

— No, kasznár uram, számoljunk!

Ezzel nekiültek a számadásoknak. Hja, ilyen a jó gazda!

Mackó úr a tengeren.

— Ezer pogácsaalma, millió méhecske! Ej, de cammog ez a vonat! Alig várom, már, hogy meglássam Budapestet! Vajjon megváltozott-e azóta, hogy utoljára sétáltam benne? Hé, kalauz!

Ez a kifakadás, ez a türelmetlen hívás a vonat egyik kocsijának a fülkájából származott.

A kalauz megjelent az ajtóban.

— Mit parancsol, nagyságos úr?

— Mit? Nógassa kissé jobban a lovait, kalauz bácsi!

— Hiszen elég jól futnak, — felelt mosolyogva a kalauz. — Kiállják ezek a versenyt a legjobb lovakkal!

— No, azért csak csördítsen egyet-kettőt a nyakuk közé!

— Nem lehet, nagyságos uram, nagyon tüzes paripák ezek, — tréfálkozott a kalauz. — Még elragadják a szekerünket. Nézze, hogy hanyják a szikrát!

Az utas kinézett az ablakon. A mozdony kéménye valóban csakúgy szórta a szikrát és a füstje szinte elsötétítette a mezőt. A kalauz köszönt és dolgára ment, az utas pedig elővett egy ujságot s annak olvasásába mélyedt.

Vajjon ki ez a türelmetlen utas!

— Nézz csak be, Gyuri, a vonat ablakán! Ismered-e azt az utast? Kukk, az bizony Mackó tekintetes úr!

Utazik megint ő kelme, s nem csoda, hogy türelmetlen. A kiállítás óta nem volt Budapesten, közben az Alföldön utazott, tavaly otthon ragadt. Eleget dirmegett-dörmögött emiatt, szörnyen unatkozott, meg aztán azért is, mert bántotta a köszvény. Az a csúf köszvény! A téli álmát is megzavarta, minduntalan fölébresztette a fájó lába. Ej, az a lép, amelybe alföldi útján beletévedt! Ottj szerzte a bajt. Bizony, otthon ragadt. Eleget dirmegett-dörmögött emiatt, szörnyen unatkozott és valahányszor este a Pista inas lehúzta csizmáját, sóhajtván mondta:

— Ej, Pista szolgám, nekem nem való ez a tétlen élet. A jövő esztendőben... Szszsz... Vigyázz, Pista fiam, nagyon belenyilallott megint

a lábamba . . . Mondom, a jövő esztendőben, köszvény ide, köszvény oda, elutazom én Budapestre!

Az idén alig várta, hogy kitavasodjék (pedig jó kécsőcskén jött a nyakunkra a tél!), hogy útra keljen. Most hát a vonaton ül és megdobban a szíve, valahányszor megáll a vonat. Fölugrik és mohón néz ki az ablakon, aztán csalódottan húzódik vissza helyére.

— Még most sem Budapest! — dörmögi.

A tekintetes úr nem igen változott meg azóta, hogy utólszor láttuk. A buksija éppen olyan nagy, a mancsa sem lett kisebb, százat tesz egy ellen, hogy az a kis köszvény a jókedvét sem rontotta meg. Aztán most a köszvény alább is hagyott. Amíg az ujságot betűzgeti, az esze a fővároson jár, a gyönyörű fővárosi utcákon, a régebbi budapesti mulatásain. Csettint a nyelvével és vidáman gondolja.

— Hej, jót mulatunk ám, Muki pajtás, most is hazám szép fővárosában!

A vonat megáll. Hangzik a kiáltás:

— Budapest!

Mackó úr felugrik. Hahó, itt vagyunk! Csakhogy végre megérkezett! Három málhahordó is bedugja a fejét a kocsifülke ajtaján:

Nagyságos úr, van-e málna! — kérdezték.

— Itt van, la!

A málnának való hálóban rengeteg nagy útitáska volt. Beleizzadt a málnahordó, amíg atnyalábolta és lecipelte a vonatról.

— Hová vigyem, nagyságos úr? Autóra, autóbuszra?

— Arra tegyen, ami a legújabb. Mert tudom én ám, hogy ezek a budapestiek mindig kitalálnak valamit, amin csodálkozni lehet!

A málnahordó hát gyorsan feltette Mackó úr csomagját az autóbuszra. Akkora kocsis volt ez, hogy Mackó úr szeme, szája elállott a csodálkozástól. Egy kis baj történt ugyan a felszállásnál, mert az ajtót nem ilyen vastagderekű utasoknak szabták! Mackó úr beszorult és a vezető, jegyszedő, de még néhány utas is segített, míg szerencsésen betolták. Restelkedett is kicsit, de egyik utas megvigasztalta:

— Nem baj, uram, arrafelé, amerről jön, bizonyosan jól élnek az emberek!

— Hát nem panaszkodhatom, — húzta ki magát a tekintetes úr megvigasztalódva.

Az autóbusz megindult és ha kicsit féloldalt dőlt is arrafelé, amerre a híres világutazó ült, más baj nem történt. Mackó úr szólani is elfelejtett a csodálkozástól. A gyönyörű fővárosra alig ismert rá, csupa égbenyúló, gyönyörű palota, szebbnél-szebb kertek, sétaterek és annyi autószaladgált a szebbnél-szebb utakon, hogy a tekintetes úr szinte sajnálta, mikor le kellett szállnia. Eppen a szálloda előtt állt meg az autóbusz. A kapus hajlongva köszöntötte a vendéget.

— Van-e lakás ebben a házban? — kérdezte Mackó úr.

— Tessék fölsétálni, van itt szoba, amennyi kell, úri, módos, elegáns! Hozta Isten a nagyságos urat, erre, erre, nagyságos uram!

Egy kis ajtó elé vezette a pincér. Ki is nyitotta és Mackó úr belépett. De meg is ijedt abban a szempillantásban, mert a padló megmozdult alatta és emelkedni kezdett.

— Mi az? Miféle ördögösség ez? — kiáltott a tekintetes úr, de nemcsak kiabált, hanem felrántotta az ajtót is.

Hát abban a percben megállott a mozgó valami, de kilépni nem lehetett belőle, mert minden oldalról falba ütközött az ember.

— Segítség, bezártak! Ez megint a Róka Miska gonoszkodása lesz! — bömbölt a tekintetes úr.

A szegény liftes fiú alig tudta elcsitítani. Nagynehezen engedte meg, hogy az ajtót megint becsukják, mire a lift megindult vele és szerencsésen fel is vitte a legfelső emeletre.

Ha nem is vallotta be, bizony örvendett a derék utas, mikor kiszál-

hatott abból a mozgó kamrából. És ezentúl akármilyen ajtót nyitottak ki előtte, előbb jól megnézte, hová jut. De két nap alatt megbarátkozott a lifttel is, ahogy egy ilyen híres, nevezetes, tudós urasághoz illik!

Mackó úr jókedvűen nézett maga körül. Csupa arany, csupa fényesség volt itt minden. A lába vastag szőnyegbe süppedt.

— Hej, csak szép ez a Budapest! — mormogta.

Aztán nyájasan a pincérhez fordult:

— Hát mi ujság Budapesten, pincér barátom! Hogy érzik magukat a kedves budapestiek?

— Megvagyunk, nagyságos uram, megvagyunk! — felelte a pincér.

— Térdig járnak a rózsában, úgy-e? A nóta is mondja. Hej, jó dolguk van maguknak, budapestieknek!

A pincér pompás szobát nyitott a tekintetes úrnak, aki átöltözött és mindjárt lement sétálni az utcára. Alig tett néhány lépést, kiért a Dunaparra.

Szép, napfényes idő volt. A palotasorok szinte ragyogtak benne és a Lánchíd, meg a Margithíd óriási ékszernek látszott, amelyeket a szép Budapest homlokára tűztek. A Duna vize, mosolyogva hömpölygött a gyönyörű kőpartok közt és apró és nagy gőzhajók úsztak rajta vidám csobogással. Mackó úr ismét fölsóhajtott:

— Csak szép ez a Budapest!

A tekintetes úrnak kedve szottyant átmenni Budára.

— Mozogjunk kissé, — gondolta magában. — A tavalyi heverés után jól esik a mozgás. Fölmegyek a Gellétre, megnézem, hogy milyen onnan a világ!

Kényelmes, úri lépéssel végigsétált a korzón, a gyönyörű Dunaparton, amelynél szebb látnivaló nincs a világon. Nincs legalább annak a szemében, aki magyar földön született. Szívünk megtelik örömmel és büszkeséggel, amikor tekintetünk végigrepül ezen a parton, de az idegen is elandalodva áll meg itt és elbűvölten legelteti szemét Petőfi Sándornak, a főséges szavú költőnek szobrán, a sokemeletes paloták során, Eötvös, Deák, Széchenyi szobrán, a budai oldal mosolygó háztömegén, amelyből büszkén emelkedik ki a vár, amelyet a gyönyörű királyi palota, a remek Mátyástemplom és a szép Halászbástya ékesít. Az ember szeme gyönyörködve jár a hegyeken, amelyek oldaláról falombok közt bujkáló kedves nyaralók bukkantanak alá. Lába olyan sima aszfalton jár, akár valami díszes padlón. Végtelen sorban kényelmes székek hívják pihenőre. Itt egy tér, amely valóságos kert; a közepén szökőkút csobog, meg egy szép kiosk üvegfa fénylik a napsugárban. A Lánchíd-felül, a Ferenc József-térről, a Tudományos Akadémia pompás épülete néz vele

farkasszemet, odább páratlan tündérpalota bámulja magát a Duna vízében: az új országháza és a még távolabb, a Margit-hídon fölül, vízből mossott bájos sziget nevet feléje: a Margitsziget... Mondom, nincs szebb látvány ennél széles e világon!

Mackó barátunk is elandalodva nézte ezt a sok csudaszép látnivalót, s ezenközben a Lánchídhöz ért.

Megbámulta a hatalmas alkotmányt, amely két óriási oszlopon függ.

Amint ott sétált a parton, észrevette, hogy a Dunán csinos kis hajócskák csobognak egyik parttól a másikig. Öt-hat ilyen kis hajó közlekedik a partok közt.

— Micsoda kis hajók azok? — kérdezte a tekintetes úr egy matrótól, aki a parton pipált.

— Motorosok — felelt a matróz.

— Aztán miért futkosnak a Dunán ide-oda?

— Átviszik a közönséget egyik partról a másikra.

— Helyes, engem is motoros vigyen át Budára, — gondolta Mackó úr.

Megváltotta a jegyét, és mikor az egyik motoros kikötött, beszállott. Amint a csónak megérezte a hátán a tekintetes urat, egyszerre lejjebb süllyedt a vízbe. A vezető ezt kiáltotta ki a kikötő hídjára:

— Elég! Több ember nem jöhet a hajóra!

A motoros megindult s egész csomó fővárosi urat és asszonyságot a parton hagyott. A tekintetes úr jól megtermett testének súlya szorította ki őket.

Mackó úr gyönyörködve nézte a Duna hullámain, amelyeket fürgén hasított a kis hajó. (Ingott-ringott ez is, de Mackó úr ezúttal nem akart gyávának látszani, hát megőrizte hidegvérét.)

— Mekkora víz! — kiáltott a tekintetes úr lelkesedve.

— Ez is víz! — mondotta valaki mellette, kicsinylő hangon.

Mackó úr a hang felé nézett. Egy angolnak látszó úr voít a szőlő. Az angol bemutatkozott:

— Bulldogg vagyok!

— Mackó vagyok, — felelt a tekintetes úr meghajolva.

A tekintetes úr ezt kérdezte:

— Hát mi a víz, ha ez nem víz?

— A tenger, — felelt az ánglius, mert Angliából való volt az utas.

— A tenger?

— Úgy bizony, akkora víz az, hogy nem látni partot sehol. Víz, víz mindenütt. Aztán akkora gőzhajók járnak rajta, mint ott az a nagy palota!

— Akkora hajók? — álmélkodott Mackó úr.

— Úgy bizony, Mackó úr!

— Uraságod járt már tengeren?

— Hogyne? Hiszen én Angliából való vagyok. Anglia szigetország, onnan csak hajón lehet más országba jutni. Mondom, drága Mackó úr, a tenger, az ám a víz!

— Ejnye, be szeretném látni a tengert! — kiáltott föl Mackó úr.

— Ha látni szeretné a tengert, — mondotta Bulldogg úr, — semmi sem könnyebb annál. Felül a vonatra és a tengerhez utazik.

— Helyes, azt teszem, tengerre Mackó! — kiáltott föl lelkesülten a tekintetes úr.

Ebben a percben egy nagy gőzhajó ment el a motor mellett. A hajócska úgy elkezdett himbálózni, hogy Mackó úrnak megint az inába szállt a bátorsága.

— Felfordulunk, Bulldogg pajtás, mindjárt felfordulunk! — mondotta és foga vacogott félelmében.

Bulldogg úr végignézte a tekintetes urat és elmosolyodott.

— És uraságod a tengerre akar menni? — kérdezte gúnyosan.

— Az a fővágyam... Millió császárkörte! Jaj!

Mackó úron is, Bulldogg úron is nagyot lódított valami s összeütötték az orrukat.

— Fölfordulunk, úgy-e? — ijedezett Mackó úr.

Bulldogg prüszkölt és az orrát fájdította.

— Brr, prrsz, prrsz... Ördögöt fordulunk! Nem látja, hogy kikötött a hajó s attól megzökkent?

A motoros csakugyan kikötött. Az első, aki kiugrott belőle, s a kikötő-hídon a budai partra futott, a tekintetes úr volt. Nagyon örvendett, hogy megint szárazföldön volt a lába.

Bulldogg gúnyosan nevetve kullogott utána.

— No, tisztelem a nemes, nemzetes és vitézlő Mackó-familiát, — mondotta, — de nem valami jeles vitézek a tagjai. Akármibe fogadok, hogy egyik se mer soha a tengerre menni!

— A szárazföldön, Bulldogg úr, a szárazföldön megálljuk a sarat, — mentegetőzött Mackó úr, — de a vizet nem szeretjük. A víznek nincs gerendája.

— Hche, igaz! — nevetett Bulldogg. — De a tengernek sincs ám.

— Nincs?

— Az ám. Aztán tudja-e, mekkora hullám van néha a tengeren?

— Mekkora?

— Akkora, mint a Gellért hegye.

— Ne mondja!

— Nem hiszi? — kérdezte Bulldogg. — Mibe fogadjunk?

— Ugyan mit akar ez örökké a fogadásaival? — gondolta Mackó úr.

— Már másodszer kínál fogadást.

Mackó úr nem fogadott, Bulldogg pedig folytatta:

— A tengeri hajó akkora, mint egy budapesti palota, mégis úgy dobálják a hullámok, mint egy labdát.

— Brr, terringettel!... Ennek a fele se tréfa. Meggondolom még, menjek-e a tengerre? — mormogott a tekintetes úr.

Egy darabig sétáltak a budai utcákon. Mackó úr elgondolkozott.

— Hm, utaztam már országúton, vasúton, a Tiszán, a Dunán, de a tengeren még soha. Utaztam gyalog, kocsin, tutajon, vonaton, léghajón, tiszai hajón, dunai motoroson, csak tengeri hajón soha! Hej, milyen híre kerekednék annak, hogy a tengeren jártam! Hogy megbámulnának! Hess tőlem, gyáva félsz! Mackó Muki, a híres utas, addig nem tökéletes, amíg a tengeren nem járt.

Ezt csak magában gondolta, de aztán önkéntelenül kiszaladt a száján:

— Mackó Muki, a tengeri utas! Ez csak valami!

Bulldogg nevetve kiáltotta:

— Mackó Muki, te híres tengeri utas, vigyázz! Jön a gőzhajó! Jaj, fölfordulunk!

A tekintetes úr erre a csúfolódásra elszégyelte magát. Egyet nyelt mérgében, aztán ezt dörögte:

— Itt a kezem, nem disznóláb! Holnap utazom a tengerre.

Bulldogg megrázta Mackó úr mancsát és ezt mondotta:

— No, ez derék! Együtt mehetünk, mi is holnap utazunk.

— Mi is? Hát uraságod nincs egyedül?

— Egy útitársam van velem, az is angol, mint én. Együtt járunk mindenfelé, egyik országból a másikba, együtt hajókázunk a tengereken. Ojjé, Mackó pajti, mi néha egy hónapig is a tengeren utazunk, egy hónapig nem látunk egyebet víznél és égnél...

— Holnap hova utazunk? — kérdezte Mackó úr szorongva.

— Holnap vonaton megyünk Fiuméba, ott ráülünk a tengeri hajóra és Velencébe utazunk.

— Oda is egy hónapig utazunk?

Bulldogg nevében csaholni kezdett, amit Mackó úr egy angoltól kissé furcsának tartott. Tudtával az angolok nem szoktak csaholni.

— Egy hónapig? — nevetett Bulldogg. — Megadta neki, Mackó pajtás! Este hajóra ülünk Fiumében, reggelre Velencében vagyunk.

— Helyes! Én is avval a hajóval megyek!

Mackó úr nagyon örült annak, hogy ilyen könnyűszerrel tengeri utassá válhatik. Este hajóra ül, reggelre kiköt — és a háta mögött a tenger!

— Igen ám, — mondotta Bulldogg, — de magának Mackó pajti, kissé gyakorolni kell a tengeri hajózást. Tud-e árbocra mászni?

— Nem.

— No látja. Ezt pedig meg kell tanulni. Itt van ez a híd!

A Ferenc József-híd előtt állottak.

— Ennek a hídnak az oszlopa olyan, mint a tengeri hajó árboca. Mibe fogadunk, Mackó úr, hogy nem mer fölmászni rája?

Mackó Muki, a híres mászó-familia sarja nem mer valahová fölmászni? De erre már Mackó úr is belevágott:

— Egy bödön mézbe fogadok, hogy fölmegek!

— Tartom a fogadást! — felelt Bulldogg.

— Eb, aki bánja! — erősködött Mackó.

— Ohó, hohó, — tiltakozott Bulldogg. — Mackó lesz az, aki bánja. De ha fölmászik a hídoszlopra, piff, puff, tudja a leckét.

A hídoszlophoz tudvalevőleg ívalakban vasszerkezet csatlakozik. Mackó úr, amint a hídra ért, egyszerre fölmászott a vasszerkezeten.

— Bravó, megnyerte a fogadást! — kiáltott Bulldogg.

— Hát uraságod nem jön föl? — kérdezte Mackó úr.

— Nem! — hangzott a felelet.

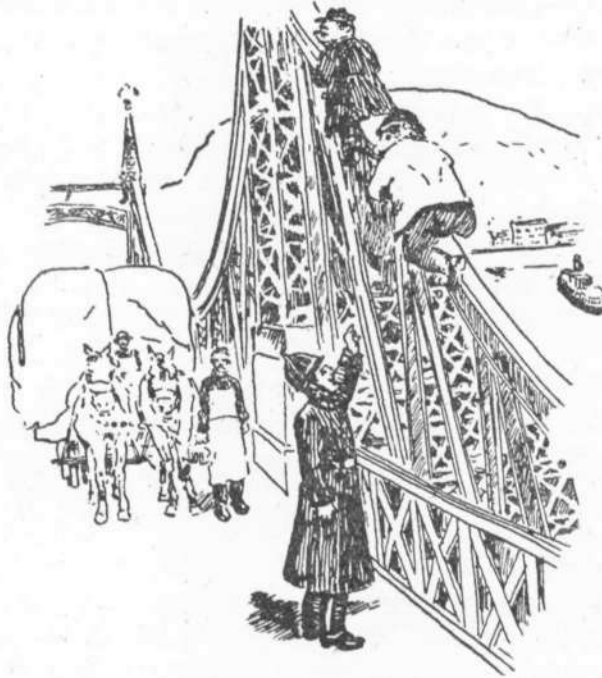
— No megállj, — gondolta Mackó úr, — majd feljössz tüstént! Ha úgy szeretsz fogadni, hát ezzel foglak meg. Lekiáltott: — Mibe fogadunk, Bulldogg úr, hogy nem mer feljönni?

— Egy rántott csirkébel!

— Tartom a fogadást!

Bulldognak erre tüstént megjött a kedve. Nagy szuszogva, nyögve Mackó után mászott.

— Megnyertem a fogadást! — lihegte, amint fölért.

Alulról egyszerre kemény hang hallatszott:

— Mít keresnek odafönn?

Lenéztek. Hát uramfia, odalenn nagy tömeg csődült össze és nézte őket. A tömeg közepén állt egy rendőr. Az kiáltott föl.

— Árbócsra tanulunk mászni, könyörgöm, — felelt Mackó úr.

— Majd megtanítom én kendteket kesztyűbe dudálni — kiáltott újra a rendőr. — Mars le onnan, egy-kettő! Be a dutyiba!

— Hátha nem megyünk le? — kérdezte Mackó úr.

— Majd kendtek után megyek és kiporolom a bundájukat!

— Fogadjunk, hogy nem porolja ki! — kiáltott le Bulldogg.

— Erre én is fogadok! — gondolta Mackó úr és ezzel fent a vasívenken, szédítő magasságban átmászott a hídon. Bulldogg mindenütt nyomában szuszogott.

— Éljen a bátor mászó!

— No, mit szólni ehhez, Bulldogg pajti? — gondolta Mackó úr. — Úgy-e még se gyáva vitézek a nemes, nemzetes Mackóék?

A rendőr azonban nem osztozott a néző tömeg lelkesedésében, mert mire a híd tulsó végére jutottak, már ott állt.

— Gyertek csak a dutyiba! — kiáltotta.

— Fogadjunk, hogy nem megyünk belé! — felelte Bulldogg.

— Köszönöm, én sem kérek belőle, — gondolta a tekintetes úr. — Aztán hangosan hátraszólt:

— Ugorjunk, Bulldogg pajti!

A híd karfájáról nagyot ugrottak a kövezetre, aztán vesd el magad, futottak, amerre láttak. Rendőr, tömeg mind elmaradt mögöttük.

Mire megálltak, a Városligetben lelték magukat.

— Jól nekiiramodtunk, — szólt Bulldogg, az izzadó tarkóját törülgetve. Aztán így folytatta:

— Most következik, Mackó pajti, a második próba. Fölülünk az orosz hullámvasútra.

— Micsodára?

— A hullámvasútra. Az úgy hullámzik, mint a tenger. Ha el nem szédül, piff, puff, tudja a második leckét és kész tengeri utas. De mibe fogadunk, hogy elszédül?

— Egy kosár almába.

— Tartom a fogadást.

Az orosz hullámvasutat gyorsan megtalálták és utasaink nemsokára egyik csinos kocsijába ültek. Mackó úr háta kissé megborzongott ugyan, mikor a kocsí nagy hullámzással megindult föl a magasba, de bátran ült helyén.

Mikor fölértek a magaslatra, alulról egyszerre éles füttyszó hallatszott. Bulldogg ebben a pillanatban kiugrott a kocsiból, megbillent és Mackó úr is hanyat-homlok kifordult belőle.

Egyszerre ért a földre a két új ismerős, megint összekoppant az orruk.

— Prsz, prsz, — tüszögött Bulldogg a hátát tapogatva, — megnyertem a fogadást!

Mackó úr föltápáskodott és kárvallottan nézett a magasba.

— Nem érvényes a fogadás, mert uraságod kiugrott a kocsiból, — mormogta, — azért pottyantam ki.

— Jól van, — mondotta Bulldogg, — tudja a leckét, jöhet a tengerre. Holnap indulunk. Útközben majd kifizetjük a fogadást. (Most súgva folytatta): — Ott vár az útitársam, sietnem kell! Viziontlátásra a pályaudvaron!

Ezzel az útitárs után sietett. Mackó úr utánuk nézett és kissé csodálkozott, hogy Bulldogg nem az útitársa mellett sétál, hanem utána kullog. Talán ez is ánglius szokás, — gondolta. Aztán fejét büszkén fölemelve morogta:

— Holnap meglátom a tengert!

A tekintetes úr hazaballagott. Az esze egyre a tengeren járt s mikor vacsorázni ült a fényes terembe, így szólt a pincérnek:

— Pincér, tengeri herkentyűt!

— Micsodát, kérem? — hebegte amaz.

— Tengeri herkentyűt, barátom...! vagy mit is mondok: hozzon borjú-szeletet citrommal!

Éjszaka azt álmodta, hogy tengeri hajón van, melyet hegynyi magasságú hullámok dobálnak. Egyszerre — krakk! — fölfordult a hajó és a tekintetes úr beleesett a tengerbe. Mackó úr csakugyan nagyot zuhant és rémületében fölordított:

— Segítség, segítség!

A pincér és a háziszolga berohantak s Mackó urat nagy csodálkozásukra a padlón találták. Ott feküdt nagyokat nyögve.

— Nagyságos úr, mi baj? — kiáltották.

Mackó úr látván, hogy nem a hajóból esett ki, hanem az ágyból, nagyon röstelkedett. Nem akarta, hogy azt higgyék róla, mintha — noha csak álmában — félne a tengertől, azért ravaszul mosolygott és ezt füllentette:

— Rosszat álmodtam, kedves barátaim. Képzeljék, azt álmodtam, hogy bableves vagyok és egy fazékban főznek.

— Ne mondja! — csodálkoznak a többiek, — hát aztán?

— Aztán azt álmodtam, hogy kiforrottam a fazékból és egyszerre a padlón találtam magamat.

— Hehehe! — nevettek a szállóbeliek, — ez ugyan furcsa álom. Bablevesnek álmodta magát és kiforrott a fazékból! Hahaha! De most, bácsi, feküdjék vissza az ágyba... így nil...

Besegítették Mackó urat az ágyba és az eddiginél nyugodalmasabb jó éjszakát kívánva, eltávoztak.

Kora reggel autó vitte ki a tekintetes urat a pályaudvarba. Amint belépett a váróterembe, szeme megakadt Bulldoggon.

— Pálinkás jó reggelt! — kiáltott Mackó barátságosan a miszter felé.
— Szavamnak állok, ugy-e? Utazom a tengerre!

— Pszt, pszt... Majd a vonaton beszélünk... most idenéz az útitársam! — morogta Bulldogg.

— Miféle útitársak ezek? — csodálkozott Mackó úr. — Nem szabad az egyiknek akkor beszélnie, mikor a másik idenéz?

Füttyszó hallatszott. Bulldogg nagyot ugrott és útitársa mellett termett.

Csöngettek. A kalauz bekiáltott a váróterembe:

— Fiume felé tessék beszállani!

Mackó úr édesen összerázkódott. Aha, ez az ő vonata, ez viszi a tengerhez. Büszkén mászott föl a vonat lépcsőjén és mikor a kocsiiban letelepedett és meghallotta a kerekek gördülését, kevélyen morogta:

— Nemsokára ez lesz a nevem: Mackó, a nagy tengerjáró utas.

— A tengerre megy uraságod? — kérdezte egy hang.

Mackó úr arra fordult, amerről a hang hallatszott. A szögletben egy nagyon előkelő, de feltűnően vörös úr ült. Az volt a kérdező.

— Igen, a tengerre megyek.

— És nem fél a cápáktól?

— Miféle cápáktól?

— Uram, a tenger tele van cápával... A szájuk akkora, mint egy kapu... Ha kitátják, ham, úgy bekapják az embert, hogy a csizmája sem marad kívül emléknek, hihih!

Mackó úr azt gondolta, hogy miszter Bulldogg erről semmit sem szólt neki. Majd megkérdi tőle, igaz-e ez a dolog. Bulldogg azonban nem jelentkezett. No mindegy, cápa ide, cápa oda, azért a tekintetes úr elmegy a tengerre. Hanem, amint az útitársát nézegette, egyre törte a fejét, hol látott ő már ilyen figurát? Egyszer megkérdezte:

— Szabad tudnom, minek hívják uraságodat?

— Bóka Jancsinak, — felelt vigyorogva a vörös.

— Bóka, nem Róka? Róka-bóka, mi? Nem rokona uraságod Róka Miskának?

— Az unokaöccse vagyok.

— Igen? az unokaöccse, brum, brum... Örvendek, nagyon, de nagyon örvendek, brum, brum!...

A tekintetes úr olyan sanda szemmel nézett Bóka Jancsira, hogy az rosszul kezdte érezni magát és kisomfordált a kocsiszakaszból. Nem is került többé az egész úton Mackó úr szeme elé, akit kissé kellemetlenül érintett a Róka Miskára való emlékezés.

Egész nap utazott Mackó úr.

Akárhányszor alagúton ment keresztül a vonat, majd magas, kopár hegyeken zakatolt fölfelé. Ez volt a Karszt-hegység, melyen keresztül kell menni, hogy a tengerhez jusson az ember. Kopár, sziklás, szomorú vidék ez.

— Nem adom az én erdőmet ezért az egész hegységért! — mormogta Mackó úr.

Estefelé, amint Mackó úr kinézett a vonat ablakán, megrezzenve kapta vissza a fejét.

— Teringette, mindjárt legurulunk! — dadogta.

A vonat egy hegyoldalon robogott, szédítő magasságban. A tekintetes úr egy darabig nem is mert kinézni, szemét behúnyta s úgy várta, mikor kacsaringózik le a vonat a mélységbe. Mikor végre nekibátorodott és kinézett az ablakon, szemét egyszerre valami különös dolog ragadta meg. A hegy aljában mintha egy óriási tükör csillogott volna.

— Talán óriások laknak erre s ebben a tükörben fészülködnek? — kérdezte a kalauztól.

— Igen, uram, ez tükör, de a tenger tükre, — felelt a kalauz mosolyogva.

— Ez a tenger?

— Úgy van.

A tenger partja egy helyen ki volt világítva. Ezernyi fény ragyogott a távoból.

— Hát az micsoda világosság? — kérdezte Mackó úr.

— Az Fiume városa.

A tekintetes úr kalapját a kocsi ablakán kilengette és ezt kiáltotta:

— Eljen a tenger! Üdvözöllek Fiume!

Nemsokára ezt kiáltotta a kalauz:

— Fiume, kiszállani!

Örvendő szállott le Mackó úr a vonatról s első dolga az volt, hogy szaladt a tengerpartra. És ime, amint egy kis utcán kibukkant, előtte csillogott a tenger, a hatalmas tenger, melyen óriási gőzhajók pihentek, a parton kikötve.

— Csakugyan akkorák ezek a hajók, mint a budapesti paloták, — gondolta Mackó úr elcsodálkozva.

Este volt már és a tekintetes úr csak homályban láthatta a hajókat. Sajnálkozott, hogy nem láthatja tisztán azokat, mikor egyszerre hosszú sávban vérvörös fény töltötte be a tengert és a kikötőt. A tengerről nagy hajó érkezett és az villamos fényvetítővel megvilágította maga előtt az utat.

— Ej, be gyönyörű! — kiáltott föl Mackó úr, aki most tisztán látta a tengert. — Hát ez mi? — kérdezte elámultan.

A tengerbe hosszú, keskeny földnyelv hatolt be.

— Ez a hosszú móló, — felelt mellette egy úr, aki meghallotta a kérdést.

— Móló? Mi a csuda az?

— Kikötőpart. Ez a hosszú móló olyan a tenger síma tükrén, mint a képen a keret.

— A tenger tükre? Mackó úr másodszor hallja már ezt, tehát megkérdezte:

— Merre van a tenger tükre, kérem szépen?

Az ismeretlen úr ravaszul hunyorított egyet a szemével és ezt felelte:

— Odább van a móló végén fölakasztva.

— Fölakasztva? — csodálkozott Mackó úr, — én úgy láttam, hogy nincs fölakasztva.

— De bizony föl van. Nézzen csak bele, urambátyám, sohasem látott olyat, mint amit abban lát.

— Majd belenézek.

Mackó úr köszönt és megindult a mólón. Útközben eszébe ötlött, hogy az ismeretlen úr nagyon hasonlított Bóka Jancsihoz, de azt hitte, hogy csak a szeme káprázott. Hanem azt az alakot, mely most jött vele szemben, már megismerte.

— Ni, Bulldogg úr! — kiáltotta. — Mit csinál itt?

A szemben jövő az ő angol ismerőse volt. Bulldogg ezt felelte:

— Megszöktem a barátomtól és most itt sétálok a mólón. Oly szép az est! Hát uraságod mit keres itt?

— Én a tenger tükrét keresem, — felelt Mackó úr. — Úgy mondják, itt van fölakasztva.

Bulldogg úr kivicsorította a fogát nevéttében. (Jó nagy fogsora volt.)

— A tenger tükre? Mindenütt megtalálhatja azt uraságod. Ez is a tenger tükre itt mellettünk, a móló aljában.

Mackó úr kételkedett.

— Kérem, nekem egy úr azt mondta, hogy az a tükör a móló végén van. De ha itt van, mindjárt meglássuk. Ime, itt gömbölyödik ez a kő a lábamnál, ezt lerúgom a mólóról, — majd meglátjuk, reccsen-e, eltörik-e odalenn a tükör?

— Jól van, próbáljuk meg! — hagyta helyben Bulldogg.

Mackó úr lelökte a követ és maga is kihajolt a mólóról, hogy utánna nézzen. Egyszerre — puff! — hatalmas ütést érzett az orrán.

— Jaj a cápa! — ordított Mackó úr, akinek eszébe jutott a Bóka Jancsi utazás közben való beszéde. Fölugrott és lóhalálban futni kezdett. Bulldogg már előtte inalt.

Az történt, hogy a móló tövében halászbárka volt kikötve, melyben egy halász heverészett. A kő, melyet Mackó úr lerugott a partról, éppen a halászra esett, mire ez fölkapta az evezőt és avval adta vissza a kölcsönt. Mackó úr a sötétségben azt hitte, hogy a cápa puffantott az orrára.

Derék utasaink már jó darabot loholtak, mikor meg mertek állapodni. A móló végére jutottak. Nem járt senki a nyomukban. Mackó úr tehát megnyugodott, hogy a cápa visszatért a tengerbe.

— Hol van a tükör? — kérdezte csúfolódva Bulldogg.

Bíz' az sehol sem volt fölakasztva.

— Ej, a gurigáját! — mormogott a tekintetes úr. — Lóvá tettek... és alighanem az a Bóka Jancsi volt az imposztor. Ismerem a fajtáját!

Egyszerre fölkiáltott:

— Nini, Bulldogg úr, hogy világít a feje!

— Nekem?

— Igen, igen... Ni, sohasem láttam ilyet!

— Aha, — kiáltott Bulldogg. — Ez villámos fény, mely a világítótoronyról jő.

— Világítótorony? Mi az?

— Olyan torony az, mely a tenger hajóinak éjszaka megmutatja, merre van a kikötő, miért is villámos fényt gyűjtanak a tetején. Minden kikötőben van ilyen világítótorony.

— Ez a hármas fénysáv, — folytatta Bulldogg, — nem olyan, mint a szivárvány, folyton forog... Nézze, most a tengerpart palotáit világítja meg!

— Óh, be szép ez a kikötő! — mondotta Mackó úr.

— Igen szép... jaj nekem!

Ezt Bulldogg úr kiáltotta. A part mentén egy hosszú fekete tárgy siklott el. Attól ijedt meg Bulldogg, de Mackónak is összeverődtek a térdei.

— A cápa az, úgy-e? — kérdezte.

— Dehogy a cápa! A gazdám! Megszöktem tőle az este, hogy a tengerparton kószáljak.

A sötét tárgy csónak volt s abban ült egy emberi alak; a Bulldogg úr „útitársa“. Bulldogg hirtelen négykézláb guggolt a földre, hogy a csónakban ülő észre ne vegye. Mászott is egy darabot.

— Bulldogg úr, — kérdezte csodálkozva Mackó, — szeret uraságod négykézláb járni?

— Ez nálunk kedvelt családi testgyakorlat.

— Ne mondja! Nem kutya véletlenül uraságod?

A két utas összeülekezve ezt mondotta:

— De igen!

— Hja, úgy! — nevetett Mackó.

— Akkor hát coki, kurta!

Most Bulldogg kérdezte Mackótól:

— Mondja csak, Mackó úr, uraságod mindig cammogva járt?

— Igen, ez nemzeti tulajdonságunk.

— Nem medve véletlenül uraságod?

Most Mackó hajolt a Bulldogg füléhez:

— De bizony az vagyok!

— Hehehe, — nevetett Bulldogg, — akkor hát hopp, hopp, tányértalpúl!

A két utas összeölelkezve ezt mondotta:

— Így hát jó pajtások maradhatunk ezentúl is.

A csónak eközben elhaladt mellettük és Bulldogg így szólt:

— De most szaladok, hogy otthon legyek, mielőtt a gazdám hazatér!

Mackó úr pompásan aludt az éjszaka. Reggel sétálni ment.

Fiume szép város. A főutcája, melyet korzónak hívnak, olyan, mint egy szép fővárosi utca. Három- és négyemeletes palotái földszintjén szép üzletek láthatók. Koronája Fiume szépségének a tengerből és kikötője.

Mackó úr lesétált a kikötőbe és gyönyörködve legeltette szemét a hatalmas nagy gőzhajókon, melyek némelyikének három kéménye is volt. Az egyik gőzös fekete volt, a másik hófehér. Látott sok olyan nagy hajót, melyen nem volt kémény, csak vitorla: ezek a vitorlás hajók, melyeket nem gőz, hanem a szél visz a tengeren. Aztán hosszú sorban apró vitorlás hajók voltak kikötve, melyek árbocain vitorla lógott. Ezek a halászbárkák. Valamennyi hajón sok matróz nyüzsgött; zsákot cipeltek, hordót hengergettek föl a hajókra és mindenféle nyelven beszéltek: olaszul, angolul, németül, görögül, spanyolul. Csupa idegen nemzetbeli népség volt ez.

A tenger tele volt apró gőzössel és vitorlával. Kék hullámait vígan szelték a hajók és csónakok. Fiumével szemben sziget van, de egy helyen szabad a tenger és a víznek nincs határa; kék hullámok fodrosodnak a tengeren itt a szemhatárig. Néhány piros, vagy sárga vitorla úgy lebegett a távolban, mintha óriási madarak szárnyai lennének... Oldalt, a tengerből messze kéklő tulsó partján fehér házak ragyogtak; ott van Abbazia, a híres tengeri fürdő.

Mackó úr alig tudott betelni a kikötő és tenger látásával. Aztán a körülötte zibongó furcsa népben gyönyörködött. Látott fehér turbános törököket; egy szerecsent, akinek olyan fekete volt az orcája, mint a szén; hegyes süvegű olasz férfiakat; különös főkötőjű talián asszonyokat és mindenféle öltözetű matrózt. Egy török csibukot árult; Mackó úr vett is

egyed, rágyújtott és maga is úgy füstölt a tengerparton, mint egy kisebb-fajta gőzös kéménye.

— No, már sokért nem adom, hogy megláttam a tengert! — dünyögte eléggülten.

— Merre megy a gőzös? — kérdezte most egy csúfondáros hang.

Mackó úr megpillantotta Bóka Jancsi vörös üstökét és vékony orrát.

— Kihez beszélsz, lurkó? — kérdezte bosszúsan.

— Hát uraságodhoz. Látom, jól füstölög a kéménye. Mennyiért viszed el a hátán, gőzös bácsi, a tengerre?

— Majd viszlek én mindjárt! — dörmögte Mackó úr. — Úgy is tartozom neked még tegnapról!

Bóka Jancsi ravasz vigyorgással nézett a közelgő Mackó úr szemébe, aztán, mikor közelébe ért, hátrálni kezdett a tenger felé. A kőpart szélén megállt. Mackó úr itt át akarta nyalábolni Bóka Jancsit, mire az hirtelen félreugrott. A tekintetes úr belezuhant a tengerbe.

A következő percben a kikötőt velőtrázó sikoltás verte föl:

— Segítség, segítség!

A nép mindenfelől összefutott. Sohase hallottak még itt ekkora hangot.

— Legalább is száz ember esett bele a tengerbe, legalább száz fuldokló kiált segítségért, — mondogatták.

Nagyon meg voltak lepve, mikor látták, hogy egyetlen buksi sötétlik a tengerben

Mackó úr, a csibukot magasan föltartva, kétségbeesetten lubickolt a vízben. Szomorúan tapasztalta, hogy a tengernek csakugyan nincs gerendája, mert semmiben sem tudott megkapaszkodni.

— Brr, de sós! — gondolta mikor bukdácsolása közben nagyot nyelt a tenger vizéből. A part felé nézett, és rémülten látta, hogy az mind messzebbre távolodik s a hullámok őt beljebb viszik a tengerbe. Homályosodó szemével a parton látta Bóka Jancsit, amint hahotázott és ugrált. Mackó úr keseregve gondolta: Jaj neked, Mackó Muki! Látod, látod, mért kíváncskoztál a tengerre? Még rajta sem voltál, már benne vagy fülig. Vagy megfulladsz, vagy megesz a cápa. Jaj, jaj, nem látom többé erdőmet, gyümölcsfáimat, méhecskéimet... A tenger fenekére, vagy a cápa gyomrába jutok... Hej, te Bóka Jancsi, ha én megszabadulnék, de megtáncoltatnálak!... Jaj, a lábam! Végem van!

Mackó éles fájdalmat érzett a lábán.

— Ez a cápa, megfogta a mihaszna a lábamat! — gondolta.

Hirtelen lehajolt, megragadott egy hideg testet, azt jól föbe ütötte és kiszabadította a lábát. Csakugyan cápa volt.

— Vagy eleresztesz, vagy együtt veszünk, cápa pajti! — gondolta, jól belemártva körmeit a cápába.

E percben ijedten tapasztalta Mackó úr, hogy a másik lábát is megragadta valami.

— Jaj, még egy cápa! — gondolta a tekintetes úr.

Már lehajolt, hogy megcsipje a másik cápát is, mikor észrevette, hogy a lábát valami nem lefelé, hanem fölfelé húzza. Odakap, hát nagy öröme láta, hogy egy csáklya van beleakasztva a nadrágjába.

Fölvetette a szemét. Ni, a háta mögött motoros csónak zúgott, melynek közeledését rémületében nem hallotta. Onnan nyujtották feléje a csáklyát.

Mackó úr fölvidult. Ezer pogácsaalma! — gondolta magába, — ki-mászunk a bajból, Mukikám! Nem cápa húzza a lábamat, hanem a mentő kéz!

— Bácsi, de nehéz maga! — hallatszott most a csónakból.

Ez a révkalauz volt, aki tudott magyarul és elsőül hallotta meg a tekintetes úr segélykiáltásait is. Ő is fogta a csáklyát és kívülről még hárman fogták, hogy a nagy terhet a vízből kihúzzák.

Mackó úr ezt felelte fölvidultan:

— Megfogott a cápa, de viszem! Hehehe!

— A cápát?

— Az ám, a cápát! Itt fogom az orrát! Azért vagyok olyan nehéz!

A cápa most néhányszor nagyot csapott a farkával a vízben, hogy a csónakot csaknem fölborította, mire a tekintetes úr ráfordult:

— Csiba, te!

És rettenetes mancsával úgy föbe verte néhányszor, hogy nem evickélt többé, hanem teste kinyúlt. Volt biz' az négy méter hosszú is és bőre hosszasan kéklett a vízen.

— No, mákos patkó! ez aztán legény a talpán! — mondotta a révkalauz, mikor Mackó úr beugrott a csónakba. — Pusztá kézzel agyonverte a cápát.

A szörnyeteget akkor is szorongatta ő kegyelme, pedig nem volt már élet benne. A tekintetes úr szétverte a fejét.

— Óh, kérem, — szerénykedett a tekintetes úr, — csak olyan mackós ütleg volt az!

— Soha ilyet! — csodálkoztak a csónakban levő matrózok.

— Köszönöm a szíves segedelmet!... Brr, de vizes vagyok!... Mit csináljak evvel a cápával?

— Majd a csónakhoz kötjük és kihúzzuk a partra.

Mikor a parton lévő nép meglátta a cápát, bámulata határtalan volt s mikor megtudta, hogy Mackó úr mi módon ölte meg, roppant ujjongásban tört ki.

— Evviva! Evviva! — kiáltották. (Ez az olasz szó magyarul éljent jelent.)

Körülfogták Mackó urat, vállát veregették, megbámulták a hatalmas vállát és szörnyű mancsát. Dörmögő barátunk örvendett a fiemei nép hódolatának.

— Csak a csibukomat sajnálom, — mondotta. — A vízbe esett, irgum-burgum, amíg a cápával dulakodtam.

— Sebaj! — szólt most egy hang. — Itt van tíz arany, vehet magának rajta száz csibukot!

A beszélő a fiemei kikötő egyik tisztviselője volt.

— Ki küldi nekem ezt a tíz sárga csikót? — kérdezte meglepetve Mackó úr, az aranyakat zsebre téve.

— Ez mindenkinek kijár, aki cápát fog, — felelt a tisztviselő. — Ez itt törvény és szokás, mert nagy bajtól szabadítja meg a várost.

Most egy örvendező hang hallatszott:

— Fogadok egy bögre tejfölbe, hogy ez Mackó!

— Fogadás! — gondolta Mackó úr. — Ez csak Bulldogg lehet.

Csakugyan Bulldogg volt.

— Hallom, cápát fogott uraságod, — szólt Bulldogg. — Nagyon szép, gratulálok, de ha nem siet, cápafogó vitéz uram, lekésik a hajóról. Készülünk kell ám a tengeri útra!

Mackó úr erre elbúcsúzott megmentőitől, a cápát nekik adta, maga pedig eltávozott Bulldoggal. A nép éljenzéssel kísérte.

— Van-e már uraságodnak mentőöve? — kérdezte Bulldogg, mikor Mackó úr szobájába értek és a tekintetes úr száradni kiakasztotta a napra a ruháját.

— Mire való az az öv?

— Arra való, hogy ha a hajó elsüllyed a tengeren, a derekára köti és az a vízen tartja.

— Ejnye, be jó! — örvendezett a tekintetes úr. — Azonnal hozatok egyet!

— Csákyáról és kötélről se feledkezzék meg. A csákyával bekapaszkodik uraságod a hajóroncsba, a kötéllal pedig odaköti magát.

Mire Mackó úr ruhája megszáradt, megjött az indulás ideje.

Mackó úr meghozatta a mentőövet, a derekára kötötte; a vállára akasztotta a kötétekercset; a mancsába vette a csákyát.

Igy ment a Velencébe induló hajóra.

Az utitársak és matrózok hahotáztak, mikor megátták. És azt kiáltották:

— Nini, a bátya már most is menti magát! Bácsika, nem szereti, úgy-e, a sós vizet?

— Nem szeretem, hát! — mormogta Mackó úr. — Azt is be kell sózni, aki szereti! Én már ittam a sós vízből. Brr!

Beszállt a hajóba s letelepedett a földézetten egy székre. Nemsokára megjött Bulldogg is a gazdával.

A hajó kapitánya kiadta a parancsot az indulásra, a gép zakatolni kezdett, a kéményből sűrű füst szállt föl, aztán hosszú bűgás hallatszott, — és a hajó megindult.

Mackó úr hátán borzongás futott végig. Megy tehát a tengerre, a határtalan titokzatos tengerre, amelynek nincs gerendája! Talán feneke sincs!

— Hip, hip, hurrá! — kiáltotta Bulldogg, fővegével integetve a part felé.

Mackó úr is föl akart kelni helyéről, hogy üdvözetet intsen Fiume felé, de egyszerre fölkiáltott:

— Jaj!

Az történt, hogy, amint fölkel, a széke összecsapódott és becsípte a lábát. Ilyen összecsapható székek vannak a tengeri hajókon; aki nem ismeri a szerkezetüket, úgy járhat mint Mackó úr.

A hajó lassan haladt ki a kikötőből. Amíg ki nem ért belőle, a révkalauz vezette; de amint a szabad tengerre jutott, a kalauz csónakba szállt és búcsút véve a hajósoktól, visszavezett Fiuméba.

Mackó úr szeme az egyre távolodó kikötővárosra járt. A házak egyre kisebbedtek, a nagy hajók mindjobban eltörpültek, aztán lassankint nem látszott egyéb Fiume városából a kék tenger partján nagy fehér foltnál.

Jó darabig még látták a partokat, különösen sokáig Veglia szigetét, de egyszer csak, mikor Mackó úr körültekintett, meglepetve kiáltott föl: — Ni, a tengerbe sülyed az egész világ!

Akármerre nézett, mindenütt csak vizet látott. Jobbról is a végtelen tenger csillogott, balról is. Az ég kék boltozata a szemhatár szélén a tengerrel érintkezett. Szeme nem látott egyebet a tengeren néhány messze, messze lebegő vitorlánál, aztán vizet, vizet és mindig vizet!

Mély csendben hasította a nagy hajó a hullámokat. Nem hallatszott egyéb a gép zúgásánál és a hullámok egyhangú csobogásánál. A parancsnoki hídon egy napsütötte arcú férfi állt, kinek fején aranszegesű fehér sipka volt. Ez volt a hajóskapitány. Messzelátón kémlelte a tengert.

— Vajjon mi lehet az a hosszú, amibe néz? — tünődött Mackó úr. — Ejnye, be szeretnék én is belenézni abba a micsodába!

Egyet gondolt, átugrott a korláton és fönt termett a parancsnoki hídon.

— Mackó Muki vágyok, — szólt hangosan bemutatva magát.

A kapitány rábámult.

— Örülök a szerencsének, — mondotta. — De tudja-e, uram, hogy erre a hídra az utasnak nem szabad feljönnie?

— Ne haragudjék, instállok alássan, lelkem kapitány uram, de nagyon kíváncsi vagyok arra, mit lehet azon a hosszú micsodán?

— A messzelátón? — mosolygott a kapitány. — No, nézzen bele, de aztán kotródjék innen!

Mackó úr belenézett a messzelátóba, de csaknem elejtette ijedtében. A vitorlás hajók, melyek az imént még mérhetetlen távolságban libegtek a vízen, most oly közel voltak, hogy Mackó úr azt hitte, át lehet ugrani rájuk. Még az embereket is látta rajtuk.

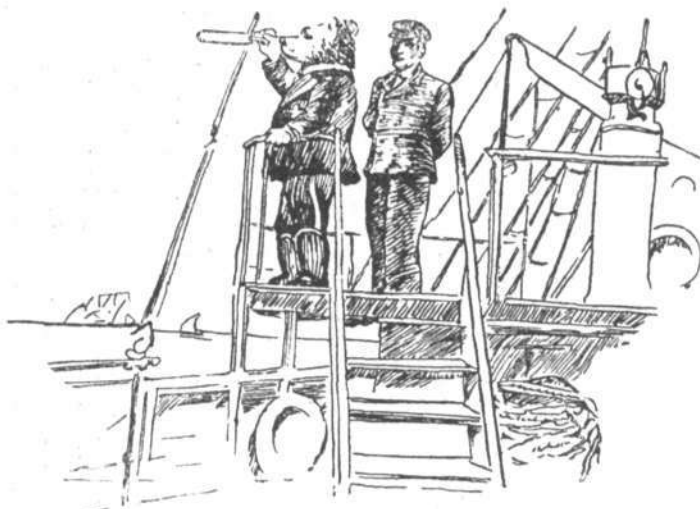
— Hogy került egyszerre mellénk ez a sok hajó? — kérdezte tünődve.

— Adja csak ide a messzelátót!

Mackó úr visszaadta a hajós-eszközt a kapitánynak, de megint tátva is maradt a szája bámulatában. A vitorlások már ismét oly picikék voltak és oly messze libegtek, mint az imént.

— Az ördög incselkedik velem? — kérdezte meghökkenve.

— Dehogy! — mosolygott a kapitány. — Csak a messzelátó. Az nagyítja meg annyira a tárgyakat.

— Fránya jószág az a messzelátó! Még a színházi messzelátónál is hamisabb! — mondta Mackó úr, eszébe jutván, hogy egyszer a színházban is megtréfálta ilyen jószág. Megköszönte a kapitány szivességét, visszament a födélzetre.

Csöndesen úszott a hajó a tengeren, alig észrevehetően ingadozva annak folyton mozgó hullámain. Mackó úr, aki eddig a végtelen víztükör bámulatába merült, most szétnézett a hajón.

— Ej, be szép társaság! Mintha egy sétaterre jutottam volna, — gondolta.

A födélzet tele volt utassal, akik a székeken üldögéltek vagy sétáltak, beszélgettek vagy a tengert nézték. Egy-egy csoport megállt és vígan kacagva társalgott Mackó úr előtt ismeretlen nyelven. Néhány gyermek is jókedvűen futkározott a hajón édesanyja felügyelete alatt.

— Teremtöm, — gondolta Mackó úr, — ezek az urak, asszonyságok, úrfiak és kisasszonyok milyen gondtalanul fecsegnek, pedig brr!... A tengernek nincs gerendája. Ha elsüllyedne a hajónk, valamennyien a tenger fenekén aludnánk télire!...

A golyhó azt hitte, hogy mint ő, mindenki egész télen alszik. Aztán hozzágondolta:

— Hm, de ez hosszú téli álom lenne! A Pista inasom nem keltene föl Gyertyaszentelőkor... Hiába is cibálná a bundámat!

Mackó úr is sétálni kezdett. Útitársai megfordultak láttára és mosolyogva nézegették.

— Engem néznek, — gondolta kevélyen. — Hírem már a tengerre is eljutott, mert bizonyosan hallották útitársaim, hogy Fiumében cápát fogtam.

Pedig az utasok azon mosolyogtak, hogy Mackó úron mentőöv van.

A tekintetes úr sétaközben eljutott egy ajtóhoz, amelynek hasadéka pompás peccenyeszag áradt ki.

— Ejnye, de barátságos szoba lehet itt? — gondolta csettintve a nyelvvel. — Ej, be jó szag! Gyomrocskám, drága gyomrocskám, mit kívánsz? Hogy nyissunk be? Hát majd benyitunk és meglátjuk, mi van odabenn?

Mackó úr kinyitotta az ajtót s benn a szobában egy embert látott, aki egy asztalnál párolgó peccenyét vagdalt szét. A fején lapos fehér sipka volt. Nyilvánvaló, hogy a tekintetes úr a hajó konyhájában volt s a fehér-sipkás ember a hajó szakácsa.

— Szerencsés jó napot kívánok! — köszönt Mackó úr.

A szakács idegen nyelven felelt valamit, amit a jövevény nem értett meg. Talán azt kérdi, mit akarok? — gondolta ez és hogy megértesse magát, ezt felelte:

— Ham, ham!

Azaz, hogy a peccenyére fáj a foga. Mackó úr most egyszerre fölkiáltott:

— Nini, Bulldogg úr, hát maga mit keres itt?

Csakugyan Bulldogg guggolt a szakács asztala mellett. Kissé zavarodottan felelt:

— Én, Mackó úr, nagyon szeretem nézegetni a tányérokat. Ebben szakértő vagyok. De mit keres itt uraságod?

— Vacsorázni szeretnék, mert a gyomrocskám türelmetlenkedik.

— Gyerünk hát a fődélzetre és terítettünk magunknak vacsorára.

A két jóbarát karonfogva ment a fődélzetre vissza és vacsorát rendelt. Menten előkerült a pincér, asztalkát tett eléjük s nemsokára rajta illatozott a peccenye és piroslott a boros üveg. Utasaink hozzáláttak.

Eközben elérkezett az est. Nyugaton pirosan áldozott le a nap, belemerülve a tengerbe, melyet utolsó sugarai pirosra festettek. Mikor Mackó úr szemét a tengerre vetette, meglepettve látta, hogy a nap félig a tengerbe süllyedt.

— Nini, a tengerbe fullad a nap! — kiáltotta ijedten.

— Az ám, — szólt csúfondáros hangon Bulldogg, — miért nem kölcsönözte oda neki a mentő-övet?

Mackó úr észrevette, hogy Bulldogg csak csúfolódik és nem felelt.

— Bulldogg-ugatás nem hallatszik a fülemig. — gondolta, és nyugodtan nézegette a napnyugta látványát, mely a tengeren fölséges.

Az égre kiültek a csillagok és a nagy víztükör egyre sötétedett, míg nem ragyogni kezdett, mint a gyöngyház. Megjelent az égen a hold és ez hintette be a hullámokat csodálatos tündökléssel. Ahol a hold sugarai érintkeztek a folyton mozgó hullámfodrokkal, ott mintha csupa drágagyöngy lenne szétszórva.

Most egyszerre kigyúltak a hajón a villamos lámpák. A hajó orrán, az árbocok ormán piros és zöld villamos lámpák égtek és a fődélzetet, meg a termeket fehér villamosfény árasztotta el. A hajóról áradó tömérédek fény remegve fürdött a tenger hullámaiban.

— Ej, be szép! — dörmögte többször a tekintetes úr. — Szébb látvány ez még egy üveg akácfa-méznel is!

Összekoccintották a poharakat.

— Éljen a tenger! — kiáltotta a két utas.

— Hahaha! — hallatszott most a közelben. — Hahaha! Pedig a tenger sós és nincs gerendája.

Mackó úr fölrezzent.

— Ejnye, be ismerős ez a hang! — mondotta fülét vakarva.

Szeretett volna a hang után járni, de e percben kedves zene hallatszott a hajóteremből.

— Ni, muzsikálnak! — kiáltott Mackó fölvidultan.

— Az ám, bent, a teremben, — mondotta Bulldogg.

— Gyerünk be, Bulldogg pajtás!

Mackó becammogott a terembe, Bulldogg nyomon követte. Odabenn éppen estebédnél ült az egész társaság. A teremben hosszú fehér asztalnál ültek az utasok, tányér csörgött, kanál, villa zörgött; az asztal körül pincérek forogtak, tányért váltva és ételt hozva.

— A tenger közepén vagyunk mi? — álmélkodott Mackó úr. — Mintha csak Budapesten lennék.

A vacsora után leszedték az asztalt s a zene fölcsendült még vígabban.

— Hípp, hopp! — mondotta Mackó úr és összeütötte a bokáját.

— Ihaj, tyuhaj! — kiáltotta újlag és megint összecsapta a bokáját. Az utasok a jókedvű útitárs felé tekintettek.

— Aha, a mentő-öves! — mondták. — Űgy látszik, már megjött a bátorsága!

— Húzd rá cigány, csak azért is! — kiáltott most Mackó úr és szépecskén táncra perdült.

Járta, járta, cammogva, forogva széles jó kedvében. Dörmögött is hozzá. Az utasok jobbról-balról dőltek neveltükben és biztatva kiáltották:

— Hurrá! Hurrá!

— Tyuh-a-aj! — rikkantott most Mackó úr, vérszemet kapva és olyan hangon, hogy a kapitány leüzent a parancsnok-hídról, megkérdezte, kit ütnek odalenn?

Bulldogg szembe állott Mackó úrral és úgy tipegett előtte.

Most egyszerre a sarokból egy csúfolódó vékony hang hallatszott:

Dirneg-dörmög a medve,
Nincsen neki jó kedve.

Egy vékony, csúfondáros hang énekelte ezt a nótát, amellyel a magyar gyerekek csúfolják a táncos mackókat. Hogy került ez a nóta ide a tenger közepére? A tekintetes úr elképedve nézett arrafelé, amerről a hang hal-

latszott és fölfedezte ott Bóka Jancsi vékony orrát, vörös fejét. Még egyre fújta a gúnydalt:

Szegény medvét megfogták,
Táncolni tanították...

— Itt vagy, imposztor? — kiáltotta Mackó úr. — Jaj neked, jaj szegény fejednek! — Megkóstolod most a sósvizet!

Már neki is rontott Bóka Jancsinak! fölkapta rettenetes mancsába és kirohant vele a teremből.

— Jaj, jaj! — sivalkodott Bóka Jancsi! — Én nem szeretem a sósvizet!

— Én is jobban szeretem a somlyai bort, — dörmögte Mackó úr, — mégis elég sósvizet itattál velem!

A hajó szélénél a tekintetes úr a levegőbe emelte a kapálózó Bóka Jancsit, hogy belevesse a tengerbe.

— Megállj! — hallatszott most egy dörgő hang.

Mackó úr leeresztette áldozatát. A hajóskapitány állott előtte.

— Eressze el tüstént ezt az utast! — kiáltotta.

— Engedelmet, nemzetes kapitány uram, — védekezett Mackó úr, — ennek az imposztornak az egész fajtája halálos ellenségem. Nekem jussom van a tengerbe vetni őt.

— Itt senkinek sincs jussa az útitársát bántani! — dörögte a kapitány.

— Kár, — sajnálkozott a tekintetes úr. — Higyje el kapitány úr, nagyon érdekes látvány lenne, amint a tengerben lubickol őkelme.

— Szó se legyen róla!

— Eredj hát, te vörös! — sóhajtott Mackó úr.

Bóka Jancsi eliramodott s úgy elbújt a hajőkötelek közé, hogy Szentjános-kenyérrel sem lehetett előcsalogatni.

— Pajtás, mi a baj? — kérdezte most Mackó úrtól Bulldogg, aki lihegve ment társa után.

— Csekélység! — dörmögte a tekintetes úr. — A vörös komát a tengerbe akartam dobni, de a nemzetes kapitány uram megtiltotta. Gyerünk táncolni!

— Már abbahagyták a muzsikát.

Csakugyan, a zene elhallgatott; a szigorú kapitány hallgattatta el. A közönség elszéledt aludni.

— Mit csinálunk most? — kérdezte Mackó úr Bulldoggtól.

— Aludni megyünk mi is.

— Hová?

— Hát az ágyba.

— Nem látok én itt ágyat. Hol van?

— A hálószobában.

— Hadd lám azt a hálószobát!

Most bámult csak Mackó úr a tengeri hajó nagyszerűségén, mert egy matróz egy ajtó felé vezette és azt kinyitva így szólt:

— Ez itt uraságod hálószobája.

Mackó úr belépett a szobácskába, ahol vetett ágy, fehér vánkos, piros paplan mosolygott rája.

— Már az igaz, hogy olyan a tengeri hajó, akár a budapesti palota, — mondotta. — Ni, tükör is van, mosdó is van! Villamoslámpa is van!

Volt bizony ott minden. Mackó úr levetkőzött, de a mentő-övet a derekán hagyta és lefeküdt.

...Ropp! A tekintetes úr nagy roppanásra ébredt föl. Tapogatódzik maga körül, és bámulva tapasztalta, hogy a buksija nem nyugszik a lágy párnán, hanem a szoba padlóján, és teste sem a derékaljon nyújtózik, hanem a padlón. A derekát is fájlalta.

— Irgum, burgum, — mormogta, — valaki kidobott az ágyamból!

Ebben a percben újra felkapta valami és nagyot lódított rajta előbb jobbra, aztán balra.

— Jaj, jaj, ugrál, táncol a hajó! — kiáltotta Mackó úr.

Föltápáskodott, de jól bele kellett kapaszkodnia az ágy szélébe, hogy talpra állhasson. Fölcsavarta a lámpát, magára kapta ruháját és fölrohant a födélzetre.

Teremtőm, milyen látvány várakozott itt rája! Irtózatos vihar tépte a köteleket, óriási hullámok hömpölyögtek bömbölve a hajó felé, amelyet úgy dobáltak, akár a labdát.

— Itt a vihar, jaj nekem! — kiáltott a tekintetes úr. — Mi ez? Minden táncol körülöttem, az árboc, a kémény, valamennyi matróz, és magam is... jujj!

Mackó úr nyögve végigterült a födélzeten.

A szegény tekintetes úr mozdulatlanul feküdt a padozaton.

Nem mert megmoccanni, mert attól félt, hogy a szél menten beviszi a tengerbe. A matrózok, akik köteleket cipelve siettek el mellette, nevtették az öreget.

— Bácsi, talán madarat fogott és azt őrzi a földön? — kérdezték.

Egyszerre felordított a tekintetes úr:

— Jaj, jaj, brr! Huh, de sós! Visz a tenger!

Az történt, hogy a hullám fölcsapott a födélzetre és a hideg víz nyakon öntötte Mackó urat.

Derék utasunk támolyogva emelkedett föl és belekapaszkodott az árbocrúdba.

— Úgy látszik, még nem vagyok a tengerben, — gondolta eléggülten. — Huh, micsoda hullámok!

Hegymagas hullámok kavarogtak a tengeren. Az éjjeli sötétségből kiváltak a fehéren tajtékzó hullámok. Szörnyűség volt látni.

Mackó úr behúnyta a szemét, hogy ne lásson semmit.

— Igaza volt Bulldogg pajtásnak, — dörmögte. — Akkorák ezek a hullámok, mint a budapesti házak.

A hullámok hányták-vetették a hajót. Az egyik hullám fölkapta, a másik szinte lelökte a mélységbe. Mackó úr azon bámult legjobban, hogy a hajó még folyton a hullámok fölött van és nem alattuk, felborultan.

Eszébe jutott a Bulldogg tanítása. Ő mondta, hogy aki tengerre megy, annak tudni kell az árbocra mászni. Meg is tanulta a Ferenc József-hídon.

— Rajta, Muki! — gondolta. — Vedd hasznát a tudományodnak.

Rákapaszkodott az árbocra és fölmászott, aztán onnan bámult alá a tengerre, csuromvizes ruhájában dideregve. Csaknem elszédült attól a látványtól, amely eléje tárult. A tengeren, a végtelen tengeren, ameddig a szem lát, irtózatossá hullámok hömpölyögtek, mint csupa mozgó hegységek. A hajó olyan volt hozzájuk képest, akár a dióhéj.

— Teringette! — dörmögte Mackó úr, — idefönn még jobban ingleng ez a hajó... De mindegy, ha sülyedünk, én legalább utoljára kerülök a vízbe!

Harsány hang hallatszott alulról.

— Atyafi, nem jönne le onnan az árbocról?

Az árbocrúd tövében egy magyarszületésű matróz állt. Az kiabált föl.

— Van eszemben! — gondolta a tekintetes úr. — Aztán, hogy másra terelje a beszédet, nyájasan leszólt:

— Nini, hát maga, barátocskám, magyar? Ugyan micsoda fi? Mely megyéből való?

A matróz visszafelelt:

— Nem arról van most szó, bátya! Hanem arról, hogy mozogjunk le onnan!

— Igazán? De amikor nagyon jól érzem itt magamat.

— Talán vadlúd vagy gólya kelmed, hogy az árbocon tollászkodik?

— Hehehe, — nevetett erőltetetten Mackó úr, — látom; tréfás ember maga, barátom. Hehehe, nem vagyok vadlúd, sem gólya.

— Akkor hát le onnan, különben fölmegek és belehajítom a tengerbe! — kiáltotta a matróz türelmét veszítve.

Mit volt mit tenni? Mackó úr leereszkedett az árbocról s tovább kucorgott a nedves födélzetén, bámulván a hajóskapitányt, aki egyre nyugodtan állt hídján.

— Kapitány uram, mitől ingott meg úgy a hajó az imént? — kérdezte a tekintetes úr.

— Összeütközött egy cethallal, attól ingott meg, — felelt egyet villantva szemével a kapitány. — De legyen nyugodt, nem a hajó fordult föl, hanem a cethal.

— Olyan nagy a cethal? — hüledezett Mackó úr.

— Az ám, olyan nagy!

A közelben dolgozó matrózok nevettek, amiből Mackó úr megértette, hogy a kapitány megréfálta.

— Ejnye, ejnye, — méltatlankodott, — ezeknek ilyen istentélet-időben is van kedvük tréfálni?

Mackó úr egyszerre nagyon szédülni kezdett.

— Hajh, de rosszul érzem magamat! — sóhajtozott. — Jaj, de beteg vagyok!

Járni próbált, de nem tudott. Leült az árboc tövébe és keservesen nyögött.

— Sohasem éreztem ilyen betegnek magamat, — gondolta. — Akkor sem, amikor boldogult úrfi koromban a gazdám táncolni tanított. Bíz én lefekszem!

Levászorgott a hálósobába és ledült az ágyra.

— Végem van! — gondolta magában. — Itt pusztulok el a tengeren. Cethal, cápa lakomázik majd belőlem. Hej, minek is mentem én a tengerre!

Jó darabig feküdt ágyán, amikor kinyílt az ajtó és belépett Bulldogg.

— Mi a baj, kedves Mackó úr? — kérdezte.

A tekintetes úr szenvedő hangon felelt:

— Nem tudom én, mi a bajom, lelkem, Bulldogg uram, csak nagyon beteg vagyok!

— Aha, ez a tengeri betegség! Ezt minden újdonsült tengeri utas megkapja. Kutyabaj!

— Kutyabaj ám a kutyának, — dörmögte a beteg, — de a Mackónak mackóbaj!

— Ojjé, föl se vegye, drága Mackó úr! Amint elmulik a vihar, százat teszek egy ellen, olyan egészséges lesz, mint a makk. Hehe, így járnak a süldő tengeri utasok. Nézzen rám, a tapasztalt tengerészre, nekem meg se kótyan efféle kis vihar!

— Ezt kis viharoknak mondja, Bulldogg pajtás? — csodálkozott a beteg.

— No, persze! Mi ez azokhoz az orkánokhoz képest, amelyeket én láttam? Szellőcske. Ilyenkor én dudálok, füttyülök, libizárom, lipszom!... Fogadok akármibe, hogy nem kapom meg a tengeri betegséget.

— Már megint fogad! — nyögte Mackó úr. — Könnyű neki, de nehéz a becsületes Mackónak.

Mackó úr irigykedve nézett Bulldoggra. Milyen jó kedve van! Ámde egyszer csak észrevette, hogy Bulldogg pajti is tántorogni kezd és nyöszörögve húzódik a kuckóba.

— Mi a baj, híres tapasztalt tengeri utas? — kérdezte.

Bulldogg nem felelt semmit, csak lesütötte a fejét és kisompolygott a szobából.

Mackó úr nagy bajában sem állta meg, hogy el ne mosolyodjék. Bulldogg fölsülésén.

— Hehe, libizárom, lipszom, fogadok akármibe, hogy megkapta ökelme is a tengeri betegséget!

Egyszerre eszébe jutott valami.

— Kulacsom, csikóbőrös kulacsom, jöjj elő, ha te nem segítesz rajtam, senki! — gondolta.

Az jutott eszébe, hogy hiszen elhozta a hajóra a kulacsát jóféle magyar borral megtöltve. Elővette, egyet húzott belőle, aztán talpra ugrott.

— Most már csakugyan kutyabajom! — kiáltotta örvendezve. — Mégis csak jó orvosság a hazai bor!

Úgy látta, hogy elég szilárdan áll a lábán, hát elhagyta a szobácskát s fölment a fedélzetre. Itt aztán kiderült, miért nem bukdácsol már és tulajdonképpen mitől gyógyult meg.

A vihar elült s a hajó nem ingott többé. A tengerről eltűntek a hullámhegyek, már csak apró fodrokat vert a távozó szél rajta. Hajnalodott. Az égről elvonultak a fellegek és a tenger a hajnal szelid világosságában mosolygott. Aztán egyszerre aranyszövet borította be keleten a tengert, ragyogó aranyszövet, mintha a világ minden kincsét ráárasztották volna. Aranyszínben úszott az ég. Aranyszínben tündöklött a tenger. Mi történt? Fölkelt a nap, ragyogó tányérja lassan kiemelkedett a tengerből és sárga fényével befestette az eget, a vizet, a hajót, az egész világot.

— Nem utolsó látvány a hajnal a tengeren, — gondolta gyönyörködve Mackó úr. — Ilyen szépet sem láttam még, pedig odahaza is szép ám a napkelte!

A tenger már teljesen lecsöndesedett és nemsokára a távolban fehér vitorlák jelentek meg.

— Közeledünk Velencéhez! — mondotta a magyar matróz, — amint elsietett Mackó úr mellett.

Velencéhez! Hah, eszerint ő, Mackó Muki, nemsokára megjárta a tengert! Nemsokára elmondhatja magáról a biztos szárazföldön: Én, Mackó Muki, a híres, neves tengerjáró utas! Jó kedve kerekedett.

— Hol van Bulldogg pajti? Éhes vagyok, mint a farkas. Csapjunk egy kis jó früstököt!

Nyöszörgés hallatszott mögötte. Megfordult, hát Bulldogg ott feküdt a födélzeten. Mackó úr megint elmosolyodott.

— Kutyabaj, kedves Bulldogg pajti! — vigasztalta — Százat teszek egy ellen, hogy ilyen tapasztalt tengeri utas, amilyen uraságod, nem hal bele a tengeri betegségbe!

— Ne csúfokodjék, kedves Mackó úr, — felelt Bulldogg. — Mi ugyan megjártuk. Hanem nézzen csak arra jobbra, ott áll valaki... Annak még a vihar sem ártott meg.

Mackó úr arra nézett. Bóka Jancsi állt ott frissen, egészségesen, de amint meglátta Mackó urat, csöndesen elsomfordált rejtekhelyére.

Mackó úr szeliden megmozgatta a körmeit.

— Ah, Bulldogg úr, — sóhajtott föl, — nagyon kellemetlen szokás az, hogy a tengeri hajón senkit sem szabad megtépázni!

Bulldogg bús ábrázatját mosoly derítette föl.

— Hehe, Mackó úr, hehe! — nevetett a fogait vicsorítva. — Az is kár, hogy nem szabad senkit megharapdálni. Mi ketten elbánnánk Róka-Bóka Jancsi komával!

Egyszerre kiáltás hangzott. Az utasok ezt kiáltották:

— Venezia! Venezia!

— Mi az a Venezia? — kérdezte Mackó úr.

— Magyarul Velence! — felelte Bulldogg, majd hirtelen hozzátette: — Ás's szolgálja, Mackó úr! Látom már keres az útitársam.

Ezzel, kissé bicegve, a gazdája felé sántikált.

Az utasok mind a fedélzetre siettek és vidám zajjal sereglettek össze a korlátnál. Mackó is ott állt. Eleinte nem látott egyebet néhány szigetnél, de egyszerre, amint egy keskeny sziget mellett elhajóztak, ragyogó kép tárult szeme elé. A reggeli napfényben tömördek aranyos kupola, torony és palota tündökölt. A templomok, a paloták mintha mind a tengeren úsznának.

— Olyan ez a város, mintha a tengeren kelt volna ki, mintha a tengerben állna, — csodálkozott a tekintetes úr.

Itt állt egy gyönyörű templom egy kis szigeten, mellette egy nagy csomó ház szép templomokkal, körülveve a tenger vizétől, mögötte még szebb paloták ragyogtak hosszú, végtelen sorban, amelyek lábát szintén a kék hullámok mosták. A tenger vizén hatalmas gőzhajók pihentek; a paloták lábánál pedig száz meg száz furcsa alakú csónak volt kikötve.

A hajó megállt a tengeren, de nem messzire a parttól. A vasmacskát lebecsátották. A parttól egész sereg hosszú, keskeny csónak tartott a hajó felé, körülfogva azt. Különös, fekete csónakok voltak ezek, bársonnyal, posztóval kibéelve, valamennyinek fölfelé csavarodott az orra és mindegyik közepén kis fekete, alacsony házikó volt, de csak akkora, hogy állani nem lehetett benne. A csónakokban egy vagy két legény evezett állva és felkiáltott a hajóra:

— Gondola! Gondola!

Mackó úr látta, hogy a hajó magas oldalán kötélből való létrát eresztettek alá a vízig. Egy gondola odaevez a kötélletrához, az utasok egyenkint leereszkednek az ingó alkalmatosságon s a csónakba szállnak. A gondola aztán elevez a város felé és másiknak ad helyet.

— Brr! nem szakad le az a kötélletra? — kérdezte borzadozva Mackó úr.

— Dehogyan szakad! Próbálja csak meg!

Mackó úr rálépett a kötélletra egyik fokára és óvatosan lefelé kezdett szállni.

— Lógok, lebegek! — gondolta. — Félrelépek és zsuppsz! Benne vagyok a tengerben.

Ijedtében megállt fele útján s nem mert megmoccanni. Fölülről és alulról nagy zajjal és kacagva biztatták, hogy ne feljen. Ettől még jobban megzavarodott ő kegyelme. Egyszer azonban észrevette a nevelők közt Róka-Bóka Jancsi vigyorgó ábrázatát.

— Ez ne nevessen rajtam, ha élek, ha halok! — gondolta és megemberelte magát, szerencsésen lekúszott a lajtorján.

A gondola nagyot lendült, amikor a tekintetes úr beletelepedett. A szegény gondola sem gondola arra, hogy ekkora teher nehezedik valamikor rája.

Csobogva úszott a gondola Mackó úrral a part felé. A tündérszép város mind közelebb jött. Tisztán látta már a palotákat, különösen egy szép rózsaszínű palota lepte meg, amely úgy fénylett, mint a márvány; bizony, csupa márvány volt annak a fala. Azután látott egy gyönyörű teret, amelyen két magas oszlop állt; ezek egyikének a tetején egy szárnyas oroszlán volt, a másikon egy emberi alak.

— Tündérszép város! — mormogta Mackó úr elismerően. — Amint a partra érek, tüstént autóba ülök és megtekintem utcáit... De, nini, nem látok sehol kocsit!

A gondola nem kötött ki a parton, hanem befordult egy utcába. Mackó úrnak tátva maradt a szája a meglepetésében.

— Teringette, — motyogta, — hisz itt az utcák is mind tengervízben vannak! Kocsi helyett csónak jár az utcán! Ilyet Magyarországon csak akkor láttam, amikor a Tisza kiöntött.

A gondola most megállt a kapu előtt. A kapus és egy pincérforma ember hajlongva bókoltak a tekintetes úr előtt és intettek neki, hogy tessék kiszállani.

— Itt úgy látszik, ki kell szállani, — gondolta Mackó úr. — Ej, akármibe fogadok, hogy ez a vendégfogadó! No, sohasem hittem volna, hogy valaha csónakon megyek egyenesen a fogadóba!

A tengeri utas kiszállt, a pincér föl kíséerte a lépcsőn és kényelmes, barátságos szobába vezette. A tekintetes úr azonnal az ablakhoz sietett s kinézett rajta. Hát alatta csillogott a tenger és mindenfelől feléje ragyogtak a vízben álló paloták.

Gyerünk a városba! — gondolta Mackó úr, mikor már eleget gyönyörködött a szép látványban.

Lesietett a lépcsőn és kilépett a fogadó kapuján. Itt új meglepetés érte. Pompás utcába jutott, amelyen száraz lábbal lehetett járni. Ez az

utca nem volt vízben. Gyönyörű kirakatokat lehetett látni benne és egyszerre egy szép térre jutott.

Négyszögletes tér volt ez, csodálatos szép épületekkel körülvéve. Ez volt a híres Márk-tér, amelyet azért neveztek így el, mert itt van Velence védőszentjének, Szent Márknak a temploma. Ez a világ egyik legszebb tere. A kövezete is márványból való. Olyan ez a tér, mint egy szép terem.

Mackó úrnak az tetszett legjobban, hogy ez a tér tele volt galambbal. Ezer meg ezer hamvas és barna turbékoló röpködött a levegőben és járt a márvány-kövezeten. S mily szelídek ezek a kedves szárnyasok! Néhány gyermek kukoricát szórt a galamboknak s a galambok mind mellettük tolongtak.

Mackó úrnak is kedve szottyant galamb-etetésre. Vásárolt kukoricát, — ott árulják a téren, — és ezt kiáltotta:

— Tubi, tubi, tubuskáim!

Hát, ni, a velencei galambok megértették a magyar hívást. Százával röptültek Mackó úr felé. Rászálltak a fejére, vállára, egyik-másik bátrabb, egyenesen a mancsára telepedett.

— Nesztek, tubuskák, nesztek! — kiáltotta a tekintetes úr a kukoricát szórva. Boldogan nevetett a galambok jó étvágyán.

— Nini, Mackó úr galambot etet! — hallatszott most magyarul egy gyermek-hang.

Mackó úr fölnézett. Egy csomó gyermek ugrált nagy vidámsággal előtte.

— Hát ti magyarok vagytok? — kérdezte Mackó úr a gyermekektől meglepetve.

— Én magyar vagyok, — felelt egy barna fiú, — a többi gyerek olasz.

— Örvendek a szerencsének, kedves talián gyermekek! — szólt Mackó úr az olasz fiúcskákhoz és leánykákhöz. — Eddig csak magyar gyerekekhez volt szerencsém és szerénytelenség nélkül mondhatom, hogy azok szeretnek engem. Nagyon örvendek, hogy ti is barátságosan mosolyogtok felém.

Az olasz gyermekek nem értettek Mackó úr beszédéből egy szót sem, de olyan mulatságosnak találták a golyhót, hogy hangosan kacagtak. Mackó úr most a magyar fiúkhöz fordult:

— Hát téged, kis öcsém, mi szél hozott Velence tündérszép városába?

— Az édes apámmal utaztam ide.

— Nem féltél a tengeren?

— Nem bizony, — felelt büszkén a fiú, mire Mackó úr ezt mondta:

— Derék gyerek vagy. Mi türes, tagadás, én egy kicsit szepegtem...

Tubi, tubi! Ej ti pákosztosok, hát már megettétek a kukoricát?

A tekintetes úr jóízűen nevetett azon, hogy a galambok oly gyorsan fölfalták az elemózsiát. Aztán körülnézett a téren.

— Szép tér bizony ez, — mondotta. — No nézd, minden háza csupa márványpalota! Nézd csak, nézd csak, hehehe, de furcsa!

— Mit lát, Mackó bácsi? — kérdezte a fiú.

— Annak a toronynak a tetején két pajti kalapáccsal üti a harangot. Bim, bam, bim, bam...

— Az az óratorony, Mackó bácsi. Azok a fekete pajtik, akik ott fenn kalapálnak, ércből vannak. Az órákat jelzik a kalapácsütéssel.

— Ne mondd, fiacskám! Én bizony azt hittem, hogy élnek azok a fekete pajtik. Nini, de szép templom az ott!

— Az a Szent Márk temploma. Réges régi templom, olyan régi, hogy amikor építették, a magyarok még nem is hódították meg szép Magyarországot. Ezer esztendősnél is öregebb, 830-ban építették. Arról nevezetes, hogy benne őrzik Szent Márk csontjait.

— Látom, fiacskám, hogy sok mindent tudsz. Nini, milyen nagy torony áll itt mellettünk egymagában!

— Ez a harangtorony. Ennek a tetejébe nem lépcsőn megy az ember, hanem sima úton. Lóháton is föl lehet menni, Napoleon francia császár is lóháton ment föl.

— Ugyan, ne tréfálgass! — tamaskodott a tekintetes úr. — Hát majd én is lóra ülök és föllovagolok a toronyba!

Erre a fiú is nevetett.

— Csakhogy itt nincs ló, — mondotta. — Van velencei fiú, aki sohasem látott lovat. Egy velencei diáktól egyszer azt kérdezték, hány lába van a lónak? Azt felelte: három.

— Hahaha! Ej, a golyhó!

— Tudja-e, Mackó bácsi, miért felelte ezt? Azért, mert itt Velencében volt egy lovas-szobor és a márványlónak letörött az egyik lába. A diák csak ezt az egy lovat látta és azt hitte, hogy minden lónak három lába van.

Harsogó kacaj rázta meg a Márk-tér levegőjét. A tekintetes úr nevetett szíve szerint. A galambok ijedtükben mind elrepültek és elrejtőztek a Márk-templom szobrai mögé.

— Hát ez miféle épület? — kérdezte Mackó úr a templom baloldalán levő épületre mutatva.

— Ez a dózse-palota, — felelt a fiú.

— Dózse? Mi az?

— A dózse volt a velencei köztársaság feje. Mert Velence sokáig, nagyon sokáig köztársaság volt. Ebben a palotában székelt a dózse, azért dózse-palota a neve. Ez csak a híres épület, Mackó bácsi, és mennyi látivaló van benne!

— Megnézzük, fiacskám! De mondd csak, meg tudnád-e mondani, miért építették vízre Velence városát?

— Annak Attila ősapánk a megmondhatója. Attila hún királynak, akit Isten ostorának neveztek, egész Olaszországot bejárták diadalmas lovasai, s a parti lakosság előlük az itt lévő néhány kis szigetre menekült és várost alapított rajtuk. Mivel a szigeteken a lakosok nem fértek el a tengerbe építették házaikat.

— Nem félnek, hogy a víz elviszi?

— Cédrusfa-cölöpökre építették, az nagyon erős fa, nem árt annak a víz.

— Aztán nem bántotta többé Attila őket?

— Nem, mert nem volt hajója, a tengeren nem tudott átkelni. De egyszer megjárták a velenceiek. Honfoglaló magyar eleink egyszer idáig nyargaltak, úzve az ellenséget, s kapták magukat, lóháton átúsztattak a tengeren Velencébe... Hej, megszeppent ám a tenger arája, ahogy Velencét nevezik. No, de a város kiheverte ezt is és folyton szebb lett.

Mackó úr megköszönte az értelmes fiúnak a fölvilágosítását, aztán elválva tőle, nyakába vette a várost, bámulva annak szépségeit. Különösen a nagy csatorna (olaszul: canale grande) mellékén lévő gyönyörű paloták tetszettek neki. Ezen a csatornán kis gőzhajó is jár, s Mackó úr ezen is hajókázott. Estefelé eszébe jutott, hogy jó volna gondoláznia. Lement a tengerpartra és elkiáltotta magát:

— Gondola!

Tíz csónak is megmozdult. A benne lévő evezősök mind kérdezték Mackó úrtól valamit, amit ökelme meg nem értett, mert amazok olaszul beszéltek.

— Mit akar tőlem ez a sok talián?

Most megszólalt ismét mellette a magyar fiú:

— Azt kérdezik, egy- vagy kétevezős gondolat parancsol-e Mackó bácsi?

— Kétfogatú gondolat kérek! — kiáltotta Mackó úr.

Beleült a gondolába, amely zajtalanul siklott vele a nagy csatorna vizén. Száz más gondola is evezett a csatornán, s a bennülők vígan énekeltek. Gyönyörű este volt. A hold oly szépen fénylett, hogy szinte nappali fénybe borította a tengert és a palotákat, Mackó úrnak is kedve kerekedett a nótára és megeresztette öblös hangját. Ezt énekelte:

Ki tanyája ez a nyárfás?

Nem hallik be a kurjantás.

Dörögve szállt a vízen a Mackó úr éneke, és mi tőrés, tagadás, aki hallotta, — bedugta a két kezével a fülét. Talán még a velencei paloták is vattát dugtak a fülükbe, mert ilyen hang még sohasem verődött hozzájuk.

A gondola egy szűk mellékutcába kanyarodott. Olyan keskeny volt az utca és oly kanyargós, hogy Mackó úr azt hitte, a gyorsan sikló gondola minden pillanatban beleütközik valamelyik házba. A gondolasok azonban ügyesen kikerülték a falakat.

— Ha kinyújtom a mancsaimat, megfogom az utca két oldalát, gondolá Mackó úr.

Egy harmadik emeleti ablakból világosság sugárzott. Amint Mackó úr föltekintett, abban az ablakban egy keskeny vörös arcot vett észre.

— Hát itt lakik az a Róka-Bóka Jancsi? — gondolta. — Meglátogatam ám a komát!

Ezzel se szó, se beszéd, kinyújtotta a mancsait, belekapaszkodott egy falból kiálló kampóba, és egy lendülettel kiröppent a csónakból.

— Szinyór, szinyór, hová megy? — kiabáltak az evezősök.

— Kiabálhattok, azért mégis meglátogatom az én kedves barátomat! — mormogott Mackó. Mutassuk meg a taliánoknak, mit tud a híres dörmögő és mászó familia. — Aztán lekiáltotta: Látogatóba megyek!

A ténsúr ezzel fölfelé kezdett mászni. Úgyesen belekapaszkodott a falból kiálló vaskampókba és az ablakokba és egyszer csak fenn volt a harmadik emeleten. Az ablakot már becsukták. Mackó úr bezörgetett:

— Bóka Jancsi, vendég jött!

Az ablak kinyílt és egy vöröshajú úr jelent meg benne.

— Rabló! Segítség! — kiáltott rémulten.

— Tévedtem, — dörmögte Mackó úr. — Ez nem Bóka Jancsi. Az az átkozott vörös tévesztett meg. De most pusztuljunk, mert ez a rókaformájú bácsi föllármázza fél Velencét!

Amint letekintett, észrevette, hogy lenn már több csónak csoportosult össze és az emberek evezővel nyúlnak feléje. Az ablakokban is fenyegető alakok jelentek meg.

— Engem meg nem csíptek! — gondolta.

Az utca egyik oldaláról a másikhoz ruhaszáritó kötél volt áthúzva. A szegényebb olasz nép ugyanis, minthogy nincs udvara, az utcán szárítja a kimosott fehérneműt. Mackó úr belekapaszkodott a kötélbe és úgy lengett a víz fölött, akár a zászló.

— Gyertek utánam, ha tudtok, — mormogta.

— Soha ilyet! — gondolták a gondolasok. A Mackó úr evezősei fölvilágosították az összesereglett embereket, hogy a barna szinyór nem rabló, hanem látogatni akart a harmadik emeleten, csak hogy tévedésből a lépcső helyett a falon ment föl.

— Ez aztán a tornász! — vélekedtek az ablakban lévők.

Egyszerre mindenki tapsolni kezdett.

— Aha, tapsolnak, — gondolta Mackó. — Mutassunk hát nekik még valamit!

Ezzel szépen leereszkedett a falon, beleugrott a gondolába és meghajtotta magát a tapsolók előtt.

A gondola újra megindult. Mackó úr nagyon meg volt elégedve magával. Bóka Jancsit ugyan nem csíphette meg, de legalább a taliánoknak is megmutatta, mi a mackó-virtus. Ezt gondolta:

— Fiumében cápát fogtam, Velencében fölmásztam a falon... Lesz mit beszélni otthon. Zebulon és Dorka, tudom nagyot bámulnak!

A gondola nemsokára hazaért Mackó úrral a fogadóba. A tekintetes úr kiszállt, fölbballagott a lépcsőn a szobájába és meggyújtotta a gyertyát. Mikor kényelembe helyezkedett, csöpp kedve sem volt még lefeküdni.

— Kinyitom az ablakot és kissé kinézek a tengerre, — gondolta magában.

Buksiját kidugta a hűs levegőbe és gyönyörködött a csillogó vízben. A szomszéd ablakból is kinéztek a lakók, de csak az ő ablakából áradt ki világosság. A többi szobában nem gyújtottak világot.

— Ezek a velenceiek takarékoskodnak a gyertyával, — gondolta.

Az egyik ablakban, amint a hold oda világított, mintha Róka-Bóka Jancsi vigyorgó arcát látta volna.

— Vajjon miért vigyorg a koma? — tünődött Mackó úr. — Tőlem vigyorothat! Többé nem mászom utána...

Fölszisszent, mert valami megcsípte az orrát, legérzékenyebb testrészét.

— Mákos rétes, túrós lepény! — dörmögte. — Mi szurkálja az orromat? Jaj... jaj...

Egyszerre mintha tíz-húsz gombostűt szúrtak volna az orrába és a szeme alá.

— Méhecskék látogattak volna meg? — tünődött a tekintetes úr. — Hé, méhecskéim, Mackó bácsit ne bántásatok! Mackó bácsi szeret titeket... különösen a mézeteket!

Nem méhek szurkálták össze Mackó urat, hanem nagy szúnyogformájú állatkák, amelyek a tengerparton tartózkodnak. Csípésük fájó, a csípés helye megdagad, az összecsípett ember csakhamar piros pöttyel van tele.

Mackó urat egyszerre annyian megtámadták, hogy ő kegyelme nem vette tréfára a dolgot, hanem meghátrált előlük. Fölkapta a gyertyát és kirohant a sötét folyosóra.

— Gyilkosok! Segítsé! — kiabálta.

A pincér előrohant.

— Mi baj, nagyságos úr?

— Mindjárt megölnék ezek a fránya szúnyogok!

A pincér mosolygott.

— Az ablak nyitva volt, úgy-e, a szobájában? — kérdezte.

— Nyitva hát! Kinyitottam. Hát miért ne nyissam ki? — zsörtölődött Mackó úr.

— A gyertya égett? — kérde a pincér.

— Égett hát! Miért ne égjen? Nem vagyok én olyan zsigori, mint a velenceiek, akik sajnálják a gyertya árát és sötétben kuksolnak az ablakban.

— Nem zsigoriak ők, csak óvatosak, — mondotta a pincér. — Ha nyitva van az ablak és ég a gyertya, ennek fényére berepülnek a moszkító. Érti már uraságod?

— Irgum-burgum, értem hát! — dörmögött a tenyeres, talpas barátunk. — Azt is értem már, miért nevetett az a Róka-Bóka Jancsi! De már most hogy alszom én abban a szobában? Hisz a véretem veszi ez a sok gyilkos szúnyog!

— Azon könnyen segítünk, — mondotta a pincér és bement Mackó úr szobájába, ott meggyújtott valami füstölőt, mely egyszerre füstbe borította a szobát. A Mackó úr apró gyilkosai kétségbeesetten kimenekültek a szobából a füst elől.

Csakhamar kiszállt a füst is és a pincér így szólt:

— Most már nyugodtan aludhatik uraságod, csak gyertyát ne gyújtson, ha nyitva az ablak. Csöndes jóéjszakát kívánok!

— Jó éjszakát, pincér barátom! — felelt Mackó úr. — Így ni, most lenyugszunk s alszunk egyet. Ej, be jó nyújtózkodni ebben az ágyban, mely nem inog! Pedig hallom az ablak alatt a hullámokat. Az ablak nyitva, a gyertya nem ég... Ma is tanultam valamit. Holtig tanul a Mackó! Holnap pedig indulunk haza!

*

— Kop, kop!

Valaki nagyot kopogtatott a Mackó úr hajlékának ajtaján. A Pista inas kinézett.

— Nini, a tekintetes úr! — kiáltott föl. — Isten hozta, kedves gazdám. Hé, asszonyok, lányok, itthon a tekintetes úr!

Mindenki előfutott és ki a táskát, ki a botot vette el Mackó úrtól, hogy könnyítsen rajta. Mackó úr belépett a szobába és felsóhajtott:

— Csakhogy itthon vagyok!

Aztán büszkén a cselédséghez fordult.

— Úgy nézettek rám, hogy én vagyok a híres tengeri utas!

A Jutka szakácsné összecsapta a kezét és ezt kérdezte csodálkozva:

— Tengeri utas? Hát kukoricában járt ilyen soká a tekintetes úr?

Mackó úr rábámult.

— Kukoricában? Ostoba beszéd. A tengeren jártam, nem a tengeriben. A tenger víz, nagy víz, nem pedig kukorica, ahogy a tengerit hívják.

Olyan nagy víz a tenger, Jutka néni, hogy két nap megy keresztül rajta a hajó, mégsem ér partot.

— Teremtőm, nem félt a tekintetes úr, azon a nagy vizen?

— Olyan híres utas, amilyen én vagyok, nagyobb víztől sem félt...

De most van-e egy kis harapnivaló?

— Van bizony, — felelt a szakácsné.

— Akkor szaporán, elő velem! Kulcsár urammal majd a vacsora után beszélünk. Remélem, rendben van a gazdaság!

Még a vacsora alatt bekopogtatott Cammogó szomszéd Zebulonnal és Dorkával, Zebike és Dorka is megnőttek, amióta nem láttuk őket.

— Megjött, drága szomszéd uram? — kiáltott az üdvözlés után Cammogó szomszéd. — Hát merre járt a nagy világban?

— A tengeren jártam, kedves szomszéd, a tengeren!

— A tengeren? De már erre levezem a süvegemet. A mi familiánkból kevesen utaztak még a tengeren. Beszéljen az útjáról, kedves szomszéd uram!

Mackó úr nem kérte magát kétszer. Beszélt sokat a nagy hajókról, a rettenetes nagy vízről, a viharról, a szörnyű veszedelmekről, melyekben forgott.

ÁLLANDÓ ÉRTÉKŰ GYEREKKÖNYVEK

MACKÓ ÚR UTAZÁSAI

Pedagógiai és lélektani szempontból eléggé nem értékelhető egyéniség Tányértalpú Barnabás úr, aki állandó kísérője a gyermeknek és észrevétlenül ülteti el benne a jellemnek, jólelkűségnek és egészséges jókedélynek csíráit, minden unalmas és nagyképű intő példálózás nélkül. A gyermek kereső, tétova, ügyetlen tapogatózásában testvérének érzi a vidéki mackót és vele tanulja meg, mi mindent kell tapasztalnia az életben.

Mackó úr utazásai

albumalakban, domborkötésben, dús aranyozással:

MACKÓ ÚR ÚTNAK INDUL
MACKÓ ÚR ÚJABB UTAZÁSAI
MACKÓ ÚR SZÁRAZON ÉS VIZEN
UTAZUNK BUDAPESTRE.

MÜHLBECK KÁROLY aranyos rajzai végigkísérik barátainkat kalandos utazásukon.

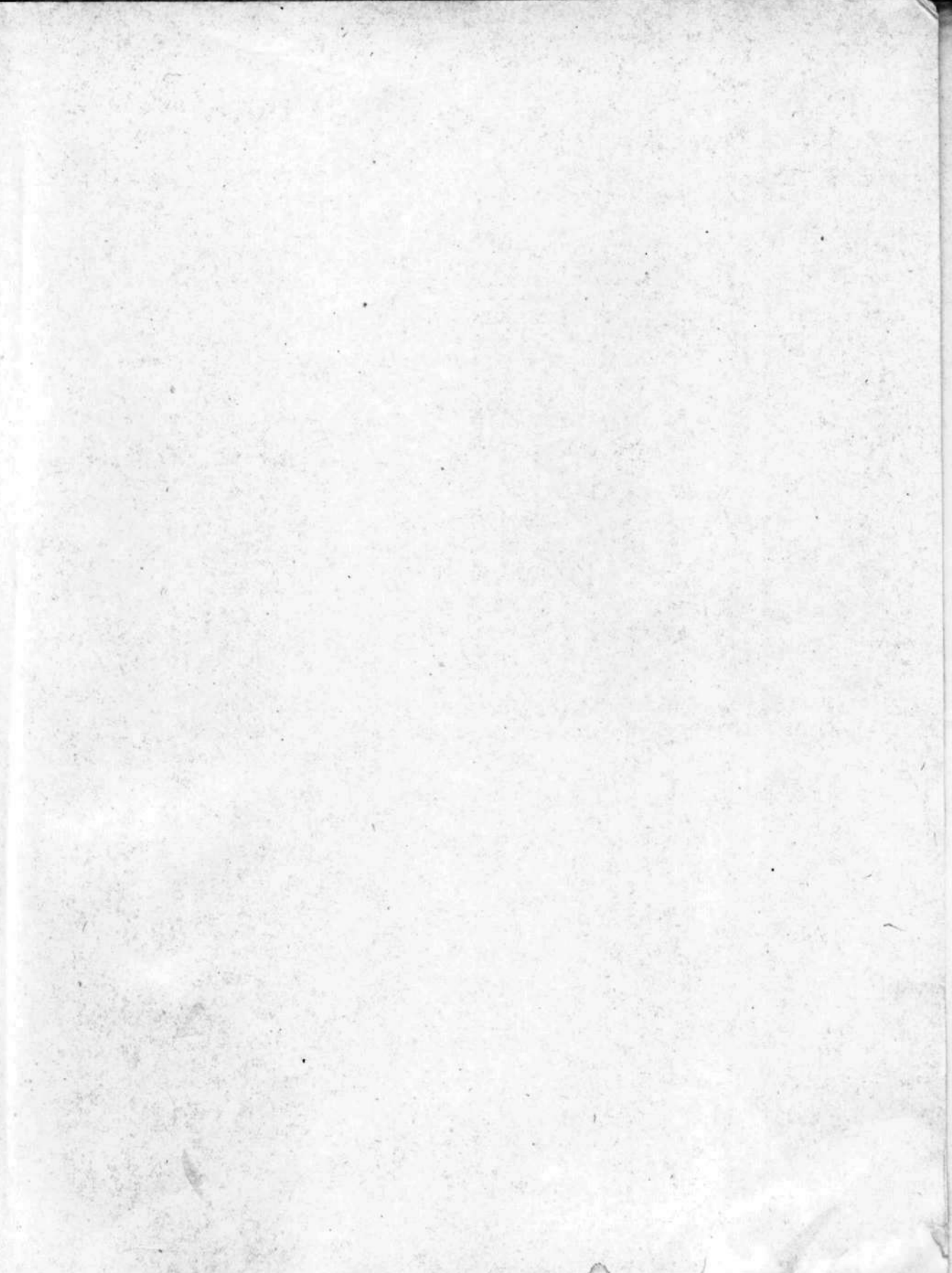
Mufure és Mickó

Mufure és *Mickó* modern medvebocsok. Résztvesznek a nagy, gödöllői cserkész táborozáson és rengeteg kalandjuk bizonyosan éppannyi mosolyt és derűt fakaszt, mint az eddigi kötetek. Az albumalakú aranyozású kötetet Mühlbeck Károly művészi rajzai díszítik.

AZ ALÁBB FELSOROLT népszerű kiadású köteteket egyszerűbb kiállításával *olcsóbb ár* mellett igyekeztünk mindenki számára megszerezhetővé tenni.

MACKÓ DANI
TÁNYÉRTALPÚ KOMA VITÉZI TETTE BOSZNIÁBAN
TÁNYÉRTALPÚ KOMA UTAZÁSA HOLLANDIÁBAN
TÁNYÉRTALPÚ KOMA SPORTBAJNOK
A HÁROM TÁNYÉRTALPÚ TESTŐR ÉS TÁNYÉRTALPÚ KOMA
EGYÉB KALANDJA

Valamennyi kötetet Mühlbeck Károly rajzai díszítik.
Singer és Wolfner kiadásai.

46

Mackó úr kalandjai a gyermekkor legmaradandóbb élményei. Olyan szórakoztató jópajtást, mint Mackó Muki, azóta sem teremtett a gyermekirodalom. A Mackó-könyvek páratlan népszerűsége Sebők Zsigmond hatalmas írói fantáziájában s írásainak gyönyörű tiszta magyarságában rejlik. Mackó úr a gyermekek legjobb barátja.

MACKÓ ÚR UTAZÁSAI

MACKÓ ÚR ÚTNAK INDUL

MACKÓ ÚR UTAZÁSAI

MACKÓ ÚR UJABB UTAZÁSAI

MACKÓ ÚR SZÁRAZON ÉS VIZEN

UJ MACKÓ-KÖNYVEK:

MUFURC ÉS MICKÓ

Mackó úr unokáinak kalandjai

UTAZUNK BUDAPESTRE!

Mackó úr legújabb látogatása

Műchlbeck Károly sok rajza díszíti ezeket a könyveket
MEGTEKINTHETŐK MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBN

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSAI